

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Методичний посібник
з організації та
проведення підготовки
фахівців за дуальною
формою здобуття освіти
в закладах вищої та фахової
передвищої освіти

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

**Методичний посібник
з організації та підготовки фахівців
за дуальною формою здобуття освіти
в закладах вищої та фахової передвищої освіти**

За загальною редакцією
Т. ІЩЕНКО, Я. ШТАНЬКА

**Київ
2023**

ISBN 978-617-7283-65-1

*Рекомендовано до видання Науково-методичною радою Науково-методичного центру ВФПО
(протокол від 29.08.2023 № 4)*

Загальна редакція:

Тетяна ЩЕНКО, кандидат педагогічних наук, професор, директор Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»;

Ярослав ШТАНЬКО, кандидат історичних наук, доцент, проректор з методичної роботи Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила», експерт з питань організації освітнього процесу у вищій школі.

Авторський колектив:

Олена ДАВЛІКАНОВА, докторка філософії, доцент Сумського державного університету, дослідниця Університету Джона Хопкінса;

Олександр ЛОМЕЙКО, кандидат технічних наук, перший проректор Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, доцент;

Віталій ЛУТАК, начальник відділу змісту освіти та модернізації освітнього процесу головного управління вищої освіти і освіти дорослих директорату фахової передвищої, вищої освіти;

Олена НІКОЛАЄНКО, заступник директора з навчально-методичної роботи ВСП «Смілянський технологічний фаховий коледж Національного університету харчових технологій»;

Ірина ПЕРЕВОЗОВА, докторка економічних наук, професорка, завідувачка кафедри підприємництва та маркетингу, координаторка дуальної освіти в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу;

Алла ЧАЙКОВСЬКА, завідувач відділу Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»;

Ярослав ШТАНЬКО, кандидат історичних наук, доцент, проректор з методичної роботи закладу вищої освіти «Університет Короля Данила», експерт з питань організації освітнього процесу у вищій школі.

Рецензенти:

Віта БУГАЙЧУК, кандидат економічних наук, доцент, керівник Навчально-наукового центру дуальної освіти Поліського національного університету

Олександра ЛАКТИОНОВА, державний експерт Експертної групи з питань вищої освіти та освіти дорослих директорату фахової передвищої, вищої освіти;

Іван СТЕЛІГА, начальник відділу ліцензування та акредитації, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу.

Відповідальний за випуск
Редактор

Алла ЧАЙКОВСЬКА
Ірина СЕРОВА

Методичний посібник підготовлено для надання практичної допомоги закладам освіти, суб'єктам господарювання, здобувачам освіти щодо організації і впровадження підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти.

Розкрито механізм впровадження дуальної форми здобуття освіти у коледжах та університетах відповідно до Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти (наказ МОН від 13.04.2023 №426).

Під час підготовки матеріалів враховано результати та досвід пілотного проекту впровадження дуальної форми здобуття освіти в закладах вищої та фахової передвищої освіти України, який реалізовано МОН в партнерстві з Науково-методичним центром ВФПО, Фондом імені Фрідріха Еберта та роботодавцями, напрацьовані матеріали в межах Проєкту USAID «Економічна підтримка України» «Дуальна освіта для України» тощо.

Методичний посібник призначено для закладів освіти, роботодавців та їх об'єднань, експертів в галузі освіти, здобувачів освіти, органів державної влади, місцевого самоврядування, які опікуються питаннями освіти, інших суб'єктів, зацікавлених у розвитку і поширенні дуальної форми здобуття освіти в Україні.

© Науково-методичний центр ВФПО, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. НОРМАТИВНА БАЗА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ	6
II. ЗАВДАННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ	11
III. СПІВПРАЦЯ МІЖ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ ТА СУБ'ЄКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ (підприємством, компанією, організацією, установою)	13
IV. ДОРОЖНЯ КАРТА ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ	20
Договірні відносини та підбір посад для реалізації дуальної форми здобуття освіти	25
Особливості переведення/переходу здобувачів освіти на дуальну форму здобуття освіти.....	35
Реалізація закладом освіти освітньої/ освітньо-професійної програм за дуальною формою	37
Контроль виконання індивідуального навчального плану та оцінювання результатів навчання	53
Атестація здобувачів освіти	53
Акредитація освітньої/освітньо-професійної програми	61
V. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ	63
ВИСНОВКИ	64
ДОДАТКИ	66
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	141

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку освіта в Україні інтегрує все найкраще, що вже існує в Європі, світі. Тому не дивно, що у вітчизняних закладах освіти почали впроваджувати дуальну форму здобуття освіти (далі – ДФЗО), яка стає популярною з-поміж здобувачів освіти. Її впроваджують на різних спеціальностях, зокрема технічних, гуманітарних та інших галузей. Досвід реалізації пілотного проєкту Міністерства освіти і науки України, який розпочався у 2019 році, засвідчив, що завдяки ДФЗО є змога поєднати інтереси закладів освіти, роботодавців і здобувачів освіти.

Заклад освіти забезпечує фундаментальну освіту, підприємство, компанія – практичну складову. Здобувачі освіти в цій системі є не просто споживачами знань, а й активними учасниками освітнього процесу. Здобувачі освіти, які навчаються за ДФЗО, вмотивовані та націлені на результат. Вони відзначають, що результативність такого навчання набагато вища та можливостей у працевлаштуванні й подальшому кар'єрному зростанні відкривається значно більше.

Цей методичний посібник розроблено для надання практичної допомоги закладам освіти, суб'єктам господарювання, здобувачам освіти щодо впровадження та організації підготовки фахівців за ДФЗО.

У методичному посібнику узагальнено орієнтовний алгоритм реалізації ДФЗО за освітньою (освітньо-професійною або освітньо-науковою) програмою у фаховій передвищій та вищій освіті. Наведено відмінності переходу/переведення здобувачів закладів вищої освіти та фахових коледжів на навчання за дуальною формою.

Особливу увагу приділено питанням організації освітнього процесу, розробки навчальних планів та графіка освітнього процесу за ДФЗО. Зауважимо, що найбільш трудомісткою частиною є організація навчання на робочому місці та розмежування змісту освітніх компонентів: виокремлення теоретичних тем, які можна засвоїти в закладі освіти, та практичних, які найбільш ефективно опановувати на робочому місці.

Акцент зроблено на чинні обмеження в реалізації ДФЗО згідно зі стандартами фахової передвищої та вищої освіти тощо.

Методичний посібник буде корисний для працівників закладів освіти, роботодавців, їх об'єднань, педагогічних, науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти, органів державної влади, місцевого самоврядування, які опікуються питаннями освіти, інших суб'єктів, зацікавлених у розвитку та поширенні ДФЗО в Україні.

Авторський колектив висловлює подяку Фонду імені Фрідріха Еберта, Федерації роботодавців України, ПрАТ «МХП», ГО «Українська асоціація маркетингу», Проекту USAID «Економічна підтримка України», «Дуальна освіта для України», закладам освіти, а саме Івано-Франківському національному технічному університету нафти і газу, Поліському національному університету, Таврійському державному агротехнологічному університету імені Дмитра Моторного, ВСП «Смілянський технологічний фаховий коледж Національного університету харчових технологій», іншим партнерам за надані напрацьовані практичні матеріали та консультування під час підготовки методичного посібника.

I. НОРМАТИВНА БАЗА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Методичний посібник визначає порядок організації та проведення навчання здобувачів денної форми навчання у закладах вищої, фахової передвищої освіти та суб'єктах господарювання (підприємствах, компаніях, організаціях, установах тощо) як в Україні, так і за кордоном (зокрема релокованих) за ДФЗО.

Методичний посібник розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про інноваційну діяльність», «Про професійний розвиток працівників», Кодексу законів про працю України, Розпоряджень Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» та від 03.04.2019 №214-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти», наказу МОН від 13.04.2023 № 426 «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти», Методичних рекомендацій щодо запровадження наставництва (затверджено наказом Міністерства соціальної політики України 11.10.2017 № 1611).

Крім того, для запровадження ДФЗО та розробки документації у закладах фахової передвищої освіти необхідно орієнтуватися на наказ Міністерства освіти і науки України від 01.08.2023 №510 «Про затвердження Типового положення про організацію освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти та Положення про практичну підготовку здобувачів фахової передвищої освіти».

Під час розробки внутрішніх документів закладу освіти необхідно враховувати положення інших нормативно-правових актів, які регулюють відносини в сферах освіти і праці

Дуальна форма здобуття освіти (ДФЗО) – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, зазвичай, на основі

договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти (далі – договір) [1].

Водночас ДФЗО – спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочих місцях на підприємствах/установах/ організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору [2].

Наведене співвідношення можна застосовувати для навчальних планів, які розробляють для реалізації освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти [12].

Така тривалість практичного етапу підготовки здобувачів на робочих місцях передбачена і для закладів вищої освіти.

Освітня діяльність за дуальною формою здійснюється закладами в межах діючих ліцензій на провадження освітньої діяльності [12].

Дуальна форма здобуття освіти – це один зі способів здобуття освіти здобувачами денної форми [12].

Освітня програма, в рамках якої запроваджено ДФЗО, НЕ ПОТРЕБУЄ окремої акредитації!

Дуальна форма здобуття фахової передвищої та вищої освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання в закладах освіти та в інших суб'єктів освітньої діяльності (далі – заклади освіти) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях (далі – роботодавці) для оволодіння програмними результатами, поглиблення практичних умінь і навичок та набуття певної кваліфікації [12].

Навчання за дуальною формою здобуття фахової передвищої освіти може здійснюватися після переведення особи, яка навчається за іншою формою (денною) здобуття освіти, на навчання за дуальною формою з відповідним навчальним планом [12].

Дуальна форма здобуття освіти та інші форми здобуття освіти

! Необхідна роз'яснювальна робота для чіткого розуміння різниці між виробничою практикою, стажуванням, заочною, вечірньою та дуальною формами здобуття освіти

Класифікація моделей організації дуальної освіти

Відповідно до рекомендацій Академічної ради* розрізняють чотири моделі дуальної вищої освіти.

* Академічна рада – це науковий консультативний орган в Європі, створений у Федеральній Республіці Німеччині 5 вересня 1957 року за ініціативою Федерації та федеральних земель. Він консультує Федеральний Уряд та уряди федеральних земель з усіх питань, пов'язаних із змістовим структурним розвитком науки, досліджень та вищої школи.

Академічна рада: рекомендації з розвитку дуальної вищої освіти. Drs. 3479-13. Майнц, 2013

Рівні освіти	I класифікація	II класифікація
Бакалаврат	Вища освіта з інтегрованою професійно-технічною (професійною) освітою (Ausbildungsintegrierter dualer Studiengang);	Вища освіта з інтегрованою професійною (професійно-технічною) освітою
	Вища освіта з інтегрованою практичною підготовкою (Praxisintegrierter dualer Studiengang);	Вища освіта з інтегрованою практичною підготовкою
Магістратура	Вища освіта з інтегрованою професійною діяльністю (Berufsintegrierter dualer Studiengang);	Вища освіта з інтегрованою професійною діяльністю
	Вища освіта без відриву від професійної діяльності (Berufsbegleitendes Studium).	Вища освіта з інтегрованою практичною підготовкою

Чим відрізняються наведені моделі дуальної вищої освіти?

1. Вища освіта з інтегрованою професійною (професійно-технічною) освітою (Ausbildungsintegrierendes Duales Studium)

Це вища освіта, поєднана з професійно-технічною (професійною) освітою. Саме тому ця модель підпадає під дію Закону про професійне навчання. Особливістю є поєднання навчання в закладі вищої освіти та в закладі професійно-технічної освіти, а також в компанії, де здобувачі перебувають у статусі «учня», а не стажера чи працівника підприємства. Інколи здобуття професійно-технічної освіти починається за кілька семестрів до початку навчання в ЗВО. Так, середня кількість кредитів ЄКТС для бакалаврської програми становить 180, а дуальні програми в межах цієї моделі передбачають 360 кредитів. Після випуску здобувачі отримують два дипломи: про здобуття вищої та професійно-технічної освіти, а також кваліфікаційний сертифікат після іспиту у Ремісничій чи Торгово-промисловій палаті.

2. Вища освіта з інтегрованою практичною підготовкою (Praxisintegrierendes bzw. kooperatives Duales Studium)

Це найбільш поширена модель у Німеччині, що передбачає тривалу практику на підприємстві як практиканта/стажера. Чергування періодів перебування в закладі освіти та в компанії залежить від багатьох чинників, зокрема й виду ЗВО. Кількість кредитів, що передаються на навчання в компанії, визначають

спільно заклад освіти та роботодавці-партнери. Здобувачам не обов'язково здавати іспит представникам компаній на кваліфікаційний сертифікат. Важливо зазначити, що компанія та здобувач освіти укладають договір про навчання в компанії.

3. Вища освіта з інтегрованою професійною діяльністю (Berufsintegrierendes Duales Studium)

Це поєднання навчання із професійною діяльністю. Часто така модель підходить для фахівців, що працюють і які виявили бажання здобути вищу освіту, отже, за згодою роботодавця робочий час для академічного навчання скорочується. Застосовується тільки на рівні магістратури, тобто пропонується для осіб, які вже здобули першу вищу освіту.

4. Вища освіта без відриву від професійної діяльності (Berufsbegleitendes/ praxisbegleitendes Duales Studium)

Ця модель, яку пропонується виключити з переліку моделей ДВО, означає, що працівник навчається у вільний від роботи час.

II. ЗАВДАННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Підґрунтям для запровадження ДФЗО є наявна проблема гострої потреби кваліфікованих фахівців у різних галузях економіки, яка загострилася в умовах повномасштабної війни. Донедавна вважалося, що дуальна освіта переважно підходить для підготовки здобувачів освіти за технічними спеціальностями. Але, як показує міжнародний досвід і результати пілотного проєкту впровадження ДФЗО в українських закладах освіти, її можливо застосувати для освітніх програм різного спрямування, як-от фінанси, торгівля, менеджмент, туризм, сфера послуг тощо.

У Німеччині підготовка фахівців за ДФЗО відбувається не лише для робочих професій, а й для «білих комірців». Підготовка здобувачів відбувається більше ніж за 300 професіями. Німеччина – не єдина країна, де навчають здобувачів дуально: у тому чи іншому вигляді дуальне навчання є в освітньому процесі багатьох провідних країн світу (Канада, Китай, Південна Корея, Велика Британія, Польща, Франція, Данія, США тощо).

Є три основні моделі, які відповідають способу управління та регулювання дуальною освітою в різних країнах):

- ринкова (Велика Британія);
- кооперативна (Данія);
- модель із сильним державним регулюванням (Франція).

Часто говорять про те, що південнокорейське економічне диво стало можливим, зокрема, завдяки застосуванню переваг дуальної освіти в процесі формування людського капіталу економіки.

В Україні тільки формуються «правила гри» щодо дуальної форми здобуття освіти, тому корисно та потрібно вивчати досвід, щоб уникнути помилок і не втратити «філософію» дуальної форми в процесі адаптації в освітній процес.

З наявним міжнародним досвідом впровадження ДФЗО у країнах зі схожими з українськими соціально-економічними умовами можна ознайомитися в матеріалах [39].

Основними завданнями ДФЗО є:

1. Підвищення якості підготовки фахівців, які формують основу трудового потенціалу для інноваційного розвитку економіки, відповідно до сучасних вимог ринку праці і потреб роботодавців шляхом:

- модернізації змісту та способів реалізації практичної складової освітнього процесу;
- зміцнення та удосконалення практичної складової освітнього процесу за збереження рівня теоретичної підготовки, що забезпечує дотримання стандартів освіти;
- підвищення мотивації здобувачів до навчання;
- посилення ролі роботодавців у системі підготовки фахівців на всіх етапах – від участі у формуванні змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання.

2. Підвищення конкурентоспроможності випускників закладів освіти, скорочення періоду їх адаптації до професійної діяльності, сприяння росту зайнятості молоді:

- підвищення мотивації здобувачів освіти для отримання кваліфікації (спеціальності) та можливості працевлаштування;
- підвищення професійної мобільності і конкурентоздатності випускника на ринку праці;
- сприяння розвитку особистості.

3. Зміцнення взаємозв'язку та інтеграції освіти, науки, виробництва у всіх галузях економіки задля прискореного обміну знаннями та інноваціями.

III. СПІВПРАЦЯ МІЖ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ ТА СУБ'ЕКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ (підприємством, компанією, організацією, установою)

З кожним роком за зростання темпів розвитку галузей економіки рівень підготовки та кількість кваліфікованих фахівців все ще відстає від наявних потреб. Бізнес змушений постійно навчати, донавчати, організовувати перепідготовку молодих фахівців відповідно до своїх вимог.

Тому освіта має не лише йти в ногу з розвитком економіки, але й бути на крок попереду такого розвитку. Зокрема в частині налагодження зв'язків між бізнесом і закладом освіти через запровадження ДФЗО.

ДФЗО – це поєднання навчання здобувачів у закладах освіти (інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на (робочих місцях) на підприємствах, в установах та організаціях для оволодіння певними програмними результатами, поглиблення практичних умінь і навичок, набуття відповідної кваліфікації на основі відповідних договорів. Навчання на робочому місці (робочих місцях) відбувається шляхом виконання трудових функцій відповідно до трудового договору.

Здобувач-дуальщик одночасно є здобувачем освіти та працівником підприємства.

Для організації ДФЗО з боку закладу освіти та роботодавця призначають відповідальних осіб:

- координатор від закладу освіти – працівник закладу освіти, який організовує ДФЗО і якого призначає керівник закладу освіти;
- координатор від роботодавця – призначений роботодавцем працівник, який забезпечує належну взаємодію між роботодавцем і закладом освіти, виконання роботодавцем взятих зобов'язань, організаційний супровід навчання за ДФЗО;

- куратор – педагогічний (науково-педагогічний) працівник закладу освіти, який супроводжує виконання індивідуального навчального плану та програми практичного навчання на робочому місці за ДФЗО, якого призначає керівник закладу освіти;
- наставник – призначений роботодавцем працівник, який допомагає реалізувати індивідуальний навчальний план здобувача на робочому місці відповідно до програми практичного навчання на робочому місці.

Визначення/призначення відповідальних осіб не порушує автономію закладу освіти чи роботодавця, зокрема, щодо визначення штатного розпису і не передбачає обов'язкового введення нових штатних одиниць. Для закладу освіти це можна зробити введенням додаткових позицій в організаційну та/або методичну роботу через внесення змін закладом до норм часу або (за можливості) доплатами за розширення сфери діяльності. Здебільшого відбувається розподіл функціональних обов'язків між наявними працівниками закладу освіти та відповідно працівниками підприємства, установи, організації.

Орієнтовні обов'язки координатора від закладу освіти:

- організовує пошук і попередній відбір роботодавців, діяльність яких відповідає профілю відповідних освітніх програм і може забезпечити набуття здобувачами освіти програмних результатів навчання;
- ініціює та реалізує переговорний процес з роботодавцями щодо спільного впровадження ДФЗО;
- готує та узгоджує двосторонні договори про співпрацю з роботодавцями щодо партнерства з організації здобуття освіти за дуальною формою;
- проводить інформаційну роз'яснювальну роботу серед здобувачів освіти щодо особливостей і переваг здобуття освіти за дуальною формою;
- координує організацію відбору здобувачів освіти, які мають намір перейти/перевестися на ДФЗО, та погоджує їх персональний склад з роботодавцем;

- ініціює внесення змін до внутрішніх нормативних документів закладу, пов'язаних із реалізацією ДФЗО (змін до Положення про організацію освітнього процесу, Положення про конкурсний відбір, Норми обліку часу роботи педагогічних/науково-педагогічних працівників тощо);
- організовує обговорення із роботодавцем змісту освітніх програм на предмет відповідності професійним стандартам і вимогам до компетентностей майбутніх фахівців;
- ініціює і контролює створення та узгодження програм навчання на робочих місцях;
- ініціює і контролює створення навчальних планів, індивідуальних робочих навчальних планів, що відображають особливості здобуття освіти за дуальною формою;
- готує та узгоджує з усіма сторонами договори про ДФЗО;
- забезпечує неперервну комунікацію між усіма сторонами для усунення можливих недоліків в організації навчання та розв'язання поточних проблем, що можуть виникати;
- ініціює та контролює призначення куратора для кожного здобувача освіти за дуальною формою;
- координує роботу осіб, які виконують обов'язки кураторів;
- бере участь в аналізі результатів та якості освіти за ДФЗО і вносить пропозиції щодо її поліпшення.

Орієнтовні обов'язки куратора від закладу освіти:

- на основі сформованого навчального плану дуальної форми складає індивідуальний навчальний план здобувача освіти, враховуючи потреби роботодавця;
- забезпечує поточний контроль за виконанням індивідуального навчального плану здобувача освіти;
- підтримує постійну комунікацію із здобувачем освіти та представниками роботодавця (зокрема, наставником/наставниками) для своєчасного розв'язання поточних

питань і забезпечення виконання індивідуального навчального плану цілком;

- за потреби може ініціювати внесення змін до індивідуального навчального плану в процесі навчання за дуальною формою.

Для моніторингу якості навчання на підприємстві заклад освіти має проводити регулярні зустрічі з роботодавцем та забезпечити зворотний зв'язок від здобувачів освіти за участі куратора щодо відповідності результатів навчання на робочих місцях цілям і вимогам освітньої програми.

Підтримка постійного зв'язку із роботодавцем – одне із основних завдань закладу освіти. Саме заклад освіти відповідає за досягнення освітніх цілей, внесення змін до освітньої програми, що загалом підвищить якість підготовки здобувачів освіти, та видає документ про освіту.

Орієнтовні обов'язки координатора від роботодавця:

- відповідає за співпрацю із закладом освіти з питань узгодження (створення, перегляду, удосконалення) освітніх програм, в межах якої здійснюватиметься підготовка за дуальною формою, навчальних планів та індивідуальних навчальних планів;
- бере участь у відборі здобувачів освіти, які мають намір перейти/перевестися на ДФЗО за відповідними освітніми програмами;
- супроводжує навчання здобувача на робочому місці відповідно до вимог освітньої програми, навчального плану та індивідуального навчального плану;
- забезпечує неперервну комунікацію із закладом освіти;
- здійснює контроль за розподілом і своєчасним переміщенням здобувачів освіти у структурних підрозділах підприємства, установи, організації;

- бере участь в аналізі результатів та якості освіти за дуальною формою і вносить пропозиції своєму керівництву щодо її поліпшення.

Модель організації навчання на робочому місці

«Розкажи - покажи - зроби»

Учасники навчання

Інструмент WBL (WORK-BASED LEARNING). E-LEARNING. Навчання на робочому місці. URL: <https://wbltraining.eu/?lang=uk>

Орієнтовні обов'язки наставника від роботодавця:

- здійснює керівництво навчанням здобувача освіти відповідно до програми практичного навчання на робочому місці та індивідуального навчального плану;
- сприяє адаптації здобувача освіти до робочого місця;
- бере участь в оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти відповідно до договору, програми навчання порядку оцінювання на робочому місці спільно з уповноваженими представниками закладу освіти;
- може проходити спеціальну методичну підготовку щодо здійснення керівництва навчанням здобувачів освіти на робочих місцях, зокрема на базі закладу освіти.

Наставництво рекомендовано здійснювати за згодою працівника та безпосередньо під час виконання ним його посадових/робочих обов'язків.

До роботи з наставництва рекомендовано залучати кваліфікованих робітників, майстрів, інструкторів виробничого навчання, керівників

структурних підрозділів або фахівців, яких не звільнено від основних посадових обов'язків (за їхньою згодою).

Кандидатури наставників рекомендовано визначати щороку рішенням керівників структурних підрозділів за погодженням із відповідним профспілковим органом.

Яким має бути наставник?

- стаж роботи за фахом не менше, ніж три роки (залежно від рівня кваліфікації працівника) та не менше, ніж один рік на підприємстві;
- знання кваліфікаційних вимог професії (спеціальності), за якою здійснюється наставництво;
- знання вимог нормативно-правових актів з охорони праці та організаційно-розпорядчих документів, що визначають права та посадові обов'язки працівника, положень колективного договору;
- наявність досвіду та відповідного кваліфікаційного рівня безпечного виконання робіт згідно з вимогами правил охорони праці;
- знання специфіки виробничої діяльності підприємства;
- готовність до сприйняття новітніх технологій, нових методів роботи та інформації;
- володіння необхідними організаторськими та педагогічними здібностями, обізнаність із різними методами навчання під час передання знань, умінь і навичок;
- вміння контролювати виконання поставлених перед працівником завдань;
- наявність необхідних особистісних якостей, зокрема дисциплінованості, відповідальності, комунікабельності;
- відсутність протягом останнього року випадків порушень трудової та виробничої дисципліни, застосувань дисциплінарного стягнення [26].

Основні критерії, які враховують під час відбору наставників:

- наявність знань і досвіду роботи;
- вміння передавати знання;
- особисте бажання;
- впливовість, авторитет;
- відповідальність і організованість.

Складність організації наставництва:

- наставництво не є профільною роботою для більшості працівників підприємств;
- вони не мають необхідних педагогічних знань і відповідного досвіду.

За потреби та за наявності можливостей на підприємстві наставники можуть проходити навчання з педагогіки, методики та психології [25]. Заклади освіти також організовують школи навчання наставників.

Відповідно до існуючої нормативно-правової бази діяльність роботодавців щодо організації навчання здобувачів освіти на робочому місці під час здобуття освіти за дуальною формою не потребує ліцензування.

2. Терміни, що вживаються у цих Ліцензійних умовах, мають таке значення:
5) місце провадження освітньої діяльності – об'єкт (приміщення, будівля, земельна ділянка та/або територія, та/або їх сукупність), що розташований (розташовані) за певною (певними) адресою (адресами), у межах якого (якої/яких) провадиться освітня діяльність, що підлягає ліцензуванню, за відповідним рівнем вищої освіти, освітньою програмою, спеціальністю, професією та/або класом класифікаційного угруповання Національного класифікатора професій ДК 003:2010, на певному рівні (рівнях) вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти (крім місць проведення практичної підготовки, зокрема за дуального навчання) [9].

Освітня діяльність за дуальною формою здобуття освіти здійснюється в межах ліцензії закладу освіти на провадження освітньої діяльності:

- на рівні фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю;
- на рівні вищої освіти та/або освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання [12].

IV. ДОРОЖНЯ КАРТА ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Під час запровадження ДФЗО у її учасників є різні початкові дані: рівень обізнаності про переваги і недоліки дуальної освіти, набір спеціальностей, за якими здійснюється підготовка у закладі освіти; кількість здобувачів освіти, рівень їх підготовки та мотивації до навчання; якісний склад педагогічних, науково-педагогічних працівників та їх мотивація до змін; кількість баз практик і досвід співпраці з ними; потреба у фахівцях за певною спеціальністю/кваліфікацією на ринку праці в регіоні, на конкретному підприємстві тощо. Це впливає на прийняття рішення та можливості започаткування підготовки здобувачів освіти за ДФЗО.

Аналізуючи напрацьований досвід запровадження ДФЗО у закладах фахової передвищої та вищої освіти, виокремлюємо декілька етапів під час навчання здобувачів освіти за дуальною формою та налагодження взаємозв'язків між закладом освіти та роботодавцем. Докладно про етапи впровадження ДФЗО у коледжах, університетах та суб'єктах господарювання описано в публікаціях [28, 29].

Наведемо стислий опис «**дорожньої карти**» впровадження дуальної форми здобуття освіти в закладі освіти.

1. Ознайомчий/підготовчий етап

Ознайомитися із наявними напрацюваннями ДФЗО:

- міжнародним досвідом функціонування ДФЗО;
- досвідом запровадження дуальної освіти в Україні та реалізованими кейсами;
- результатами національного пілотного проєкту із запровадження ДФЗО;
- нормативно-правовою базою для реалізації ДФЗО.

2. Етап первинного аналізу для прийняття рішень щодо запровадження ДФЗО:

- провести первинний аналіз щодо доцільності та можливості запровадження ДФЗО;

- визначити перелік спеціальностей, за освітньо-професійними або освітньо-науковими програмами яких впроваджуватиметься ДФЗО;
- ознайомитися із додатковими перевагами (розвитку, фінансування, іміджу тощо) закладу освіти завдяки запровадженню ДФЗО;
- створення структурного підрозділу ДФЗО (за можливості);
- створення сторінки з ДФЗО на сайті закладу освіти, в соціальних мережах (бажано) (Додаток 1).

3. Етап розробки документація та налагодження взаємодії між учасниками та партнерами ДФЗО

- 1) Пошук і відбір партнерів-партнерів.
- 2) Підписання договорів з підприємствами-партнерами.
- 3) Розроблення внутрішньої документації закладу освіти:
  - Положення про організацію освітнього процесу.
  - Положення про дуальну форму здобуття освіти в закладі освіти (Додаток 2).
  - Порядку дій для відбору здобувачів.
  - Порядку дій для переведення/переходу здобувачів на ДФЗО.
  - Заяви здобувача освіти для переведення/переходу на ДФЗО.
  - Критеріїв для відбору підприємств-партнерів.
  - Критеріїв для відбору здобувачів.
- 4) Відбір здобувачів для переведення/переходу на ДФЗО.
- 5) Підписання договорів з підприємствами-партнерами.
- 6) Корегування змісту освіти, контрольних заходів і графіка освітнього процесу для впровадження ДФЗО:
  - розробка та погодження навчального плану, графіка освітнього процесу, моделі поділу навчального навантаження тощо;
  - розробка та погодження індивідуального навчального плану здобувача за ДФЗО;

- розробка або модернізація навчально-методичних матеріалів (освітнього контенту тощо) для навчання як в закладі освіти, так і на базі підприємства.

4. Впровадження ДФЗО

1. Навчання здобувачів освіти відповідно до узгоджених навчальних планів, графіка освітнього процесу та інтеграція у робочі процеси.

2. Оцінювання результатів навчання.

Далі наведено орієнтовний **перелік заходів** що мають здійснити заклади освіти та підприємства-партнери для впровадження/реалізації ДФЗО. Послідовність і перелік можуть відрізнятися, можуть змінюватися/доповнюватися залежно від конкретної ситуації.

Для закладів освіти

1. Ухвалення рішення про запровадження ДФЗО на основі вивчення питання особливостей впровадження ДФЗО, ознайомлення з кращими практиками інших закладів освіти, законодавством та інформаційними матеріалами.

2. Затвердження внутрішньої документації, створення центру дуальної освіти або призначення особи/осіб, відповідальних за впровадження ДФЗО (координатора/координаторів).

3. Дослідження кадрових потреб регіону, створення списку потенційних партнерів-роботодавців, розроблення критеріїв до роботодавців-партнерів.

4. Зустрічі з роботодавцями для обговорення деталей співпраці щодо навчання здобувачів освіти за дуальною формою (принципів дуальної освіти, підходів до організації графіка освітнього процесу, реалізації виконання відповідної частини навчального плану за ДФЗО, змісту освітніх програм, вимог до наставників на підприємстві тощо) за узгодженим із ними переліком спеціальностей/спеціальністю.

5. Підготовка документів за результатами обговорень. Аналіз наявного методичного забезпечення освітніх компонентів відповідних освітніх програм.

6. Підписання двостороннього договору про запровадження ДФЗО між закладом освіти та підприємством.

7. Погодження координаторами, гарантом і групою забезпечення відповідної освітньої програми цілей та програми підготовки здобувачів освіти, які навчаються за ДФЗО.

8. Отримання результатів відбору здобувачів освіти роботодавцями. Інколи додаткове навчання на виробництві для допуску на робоче місце (за потреби) або розгляд заяви здобувача, який виявив бажання навчатись на дуальній формі.

9. Підписання тристороннього договору «заклад освіти – роботодавець – здобувач освіти».

10. Призначення кураторів від закладу освіти.

11. Підготовка наказу на переведення/перехід здобувача освіти на навчання за ДФЗО.

Для підприємства

1. Ухвалення рішення про запровадження ДФЗО на основі вивчення питання особливостей впровадження ДФЗО, ознайомлення з кращими практиками інших підприємств, законодавством та інформаційними матеріалами. Попередня зустріч із закладом освіти для уточнення інформації, необхідної для ухвалення рішення.

2. Аналіз власних кадрових потреб і можливостей для організації ефективного навчання здобувача освіти на підприємстві (відповідно до критеріїв до роботодавців-партнерів, наданих закладом освіти).

3. Зустрічі із фахівцями закладу освіти для обговорення деталей співпраці щодо навчання здобувачів освіти за дуальною формою (принципів дуальної освіти, підходів до організації графіка освітнього процесу, змісту освітніх програм, вимог до наставників на підприємстві тощо) за узгодженим із ними переліком спеціальностей/спеціальністю.

4. Затвердження внутрішньої документації, призначення особи/осіб, відповідальних за комунікацію із закладом освіти та контроль процесів навчання здобувачів на підприємстві (координатора).

5. Відбір наставників та їхня підготовка (за потреби).

6. Підготовка документів за результатами обговорень. Формування спільно із закладом освіти методичного забезпечення освітніх компонентів, частини яких передано на підприємство, в установу, організацію.

7. Підписання двостороннього договору про запровадження ДФЗО між закладом освіти та підприємством.

8. Погодження координаторами цілей та програми підготовки здобувачів за ДФЗО

9. Розробка критеріїв відбору здобувачів освіти.

10. Відбір здобувачів освіти на навчання на підприємстві.

11. Підписання тристороннього договору.

12. Укладання трудового договору.

Орієнтовна схема впровадження ДФЗО у Поліському національному університеті*

* Розроблено В. Бугайчук (Поліський національний університет)

Договірні відносини та підбір посад під час організації ДФЗО

Статус здобувачів освіти, які навчаються за дуальною формою, на підприємстві чітко не визначено. Здобувачів освіти на період навчання на підприємстві оформлюють як працівників підприємства.

Дуальна форма здобуття освіти спрямована на адаптацію здобувача освіти до першого робочого місця, що відповідає його освітній спеціальності та кваліфікації [4].

Потрібно пам'ятати, що система освіти, навчання у закладі освіти має забезпечити формування світоглядної компоненти особистості, професіонала-патріота України, підготовленого до життя і праці.

Майбутній фахівець має ефективно вирішувати професійні завдання та знаходити оптимальні шляхи виходу із нетипових професійних ситуацій. Будь-яка дія фахівця повинна мати світоглядний фундамент – мотивацію, професійну позицію, етичні світоглядні категорії, пов'язані з особистісними рисами.

Відповідно до розділу «Вироблення стратегічного бачення дуальної форми здобуття освіти на основі ідентифікації реальних інтересів заінтересованих сторін та балансу інтересів закладів освіти, роботодавців та здобувачів освіти» Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти

Заклад освіти:

- забезпечує теоретичну підготовку, цілісність освітньої, освітньо-професійної, або освітньо-наукової програми навчання, відповідність стандартам освіти та професійним стандартам, несе відповідальність за якість підготовки здобувачів освіти [1];
- має право спільно з роботодавцем визначати освітні програми, за якими організовується освітній процес за ДФЗО;

- відповідає за налагодження співпраці між закладом освіти та роботодавцями, а також подальшу ефективну комунікацію сторін;
- проводить відбір підприємств, установ та організацій, що надають місця практичної підготовки за ДФЗО;
- спільно з визначеними роботодавцями розробляє і затверджує навчальний план відповідної освітньої програми;
- спільно з визначеними роботодавцями забезпечує узгодження змісту теоретичної та практичної частини програми;
- координує навчання здобувача освіти на підприємстві та разом з представником підприємства приймає звіт про результати навчання за ДФЗО та оцінює їх;
- приймає відповідні внутрішні документи, призначає осіб/підрозділи, що відповідатимуть за впровадження ДФЗО;
- організовує обговорення освітньої програми (програм) за ДФЗО за спеціальністю (професією) з роботодавцями/професійними асоціаціями щодо відповідності професійним стандартам і вимогам роботодавців до компетентностей майбутніх фахівців.

Роботодавець:

- може ініціювати налагодження співпраці із закладом освіти щодо підготовки фахівців за ДФЗО, зокрема шляхом ініціювання створення програм дуального навчання;
- забезпечує дотримання встановлених законодавством вимог з охорони праці;
- разом із закладом освіти бере участь у розробленні та затвердженні освітніх програм і навчального плану;
- бере участь у відборі здобувачів освіти на навчання за ДФЗО;
- веде постійний діалог із закладом освіти і здобувачем освіти щодо етапів та результатів навчання шляхом призначення відповідального за співпрацю із закладом освіти за ДФЗО;

- оцінює разом із закладом освіти результати навчання згідно з освітньою програмою;
- надає робоче місце здобувачу освіти на підприємстві, в установі чи організації, що передбачає грошову винагороду;
- відповідно до законодавства закріплює за здобувачами освіти кваліфікованого працівника;
- надає необхідні ресурси та інформаційні матеріали для виконання роботи, створює необхідні умови й можливості для виконання здобувачем освіти навчального плану;
- у разі потреби створює умови для підвищення професійного рівня працівників, що здійснюють навчання здобувачів освіти на виробництві;
- спільно з профспілками або їхніми об'єднаннями вирішують питання умов праці, запровадження та визначення розмірів надбавок, доплат, премій, винагород й інших видів матеріального та морального заохочення для працівників, що здійснюють навчання здобувачів освіти на виробництві.

Здобувач освіти має:

- відповідально ставитися до виконання навчального плану згідно з графіком навчального процесу відповідно до цілей та завдань навчання на робочому місці;
- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи чи організації;
- підтримувати контакт з особою, відповідальною за виконання освітньої програми дуальної форми здобуття освіти, вчасно інформувати роботодавця і представника закладу освіти в разі виникнення проблемних питань;
- дотримуватися правил охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці та протипожежної охорони;
- нести матеріальну відповідальність за обладнання та майно відповідно до укладеного договору;
- своєчасно на належному рівні виконувати завдання, покладені на нього під час навчання на робочому місці, та індивідуальні завдання згідно з навчальним планом.

Заклад освіти є надавачем освітньої послуги і цілком відповідальний за реалізацію освітньої програми за дуальною формою та освіти.

Роботодавець є відповідальним за організацію навчання на робочому місці (робочих місцях) відповідно до договору між закладом освіти та роботодавцем та, у разі укладання, договору між закладом освіти, роботодавцем та здобувачем [12].

Реалізація освітніх програм за дуальною формою здійснюється шляхом організації спільної діяльності закладу освіти та підприємства, що закріплюється в договорах.

Досвід реалізації пілотного проекту із запровадження ДФЗО показав, що існують різні практики оформлення договірних відносин.

Якщо запроваджено співпрацю між закладом освіти та невеликим підприємством то здебільшого укладають двосторонній договір між ЗО та роботодавцем та трудовий договір/угода між роботодавцем та здобувачем освіти. Окремі питання співпраці регламентують додатковими угодами або додатками до основного договору.

У випадку запровадження співпраці із великими підприємствами здебільшого укладають дво-, тристоронні та трудові договори.

В рамках реалізації ДФЗО є приклади таких типів договорів:

- широка рамкова угода про співпрацю між закладом освіти та роботодавцем;
- договір, що визначає конкретні умови й особливості запровадження ДФЗО з певної освітньої програми;
- тристоронній договір між закладом освіти, роботодавцем та здобувачем.

З досвідом укладання рамкової угоди та роботи з цими типами договорів можна ознайомитися за посиланням [29].

Як свідчить досвід, більша кількість договорів дає більше можливостей для налагодження ефективної співпраці між партнерами.

Відповідно до існуючої нормативно-правової бази впровадження дуальної форми здобуття освіти між закладом освіти і підприємством укладається двосторонній договір про співпрацю в реалізації освітніх програм за дуальною формою та трудовий договір між здобувачем освіти і підприємством на весь період навчання чи на періоди навчання на робочому місці.

Метою двостороннього договору є окреслення загальних рамок співпраці закладу освіти та компанії. Його не обов'язково переукладати щороку, адже це фактично меморандум про співпрацю. У процесі обговорення сторони мають можливість розібратися із нюансами організації навчання за ДФЗО та впевнитися, що інша сторона розуміє, що від неї очікується та своєю чергою має реалістичні очікування від партнерів та здобувачів.

З документами щодо ДФЗО на підприємствах ПрАТ «МХП» можна ознайомитися за посиланням, або в Додатку 3.

ДОКУМЕНТИ ЩОДО ДУАЛЬНОЇ
ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ МХП

Азеева О. Разом до успіху з МХП. Презентаційні матеріали

Двосторонній договір може передбачати, зокрема:

- порядок відбору (набору) осіб для здобуття освіти за дуальною формою;
- перелік робочих місць, які підприємство може надати здобувачам освіти;
- порядок працевлаштування здобувача освіти під час навчання на робочому місці;

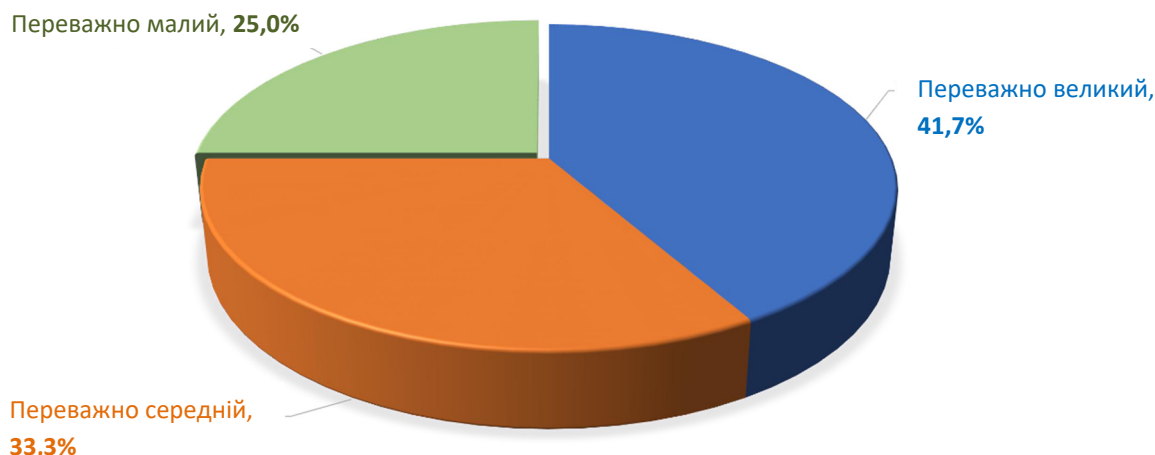
- обсяг та очікувані результати навчання здобувача освіти на робочому місці;
- погоджений навчальний план за дуальною формою та графік чергування періодів теоретичного і практичного навчання, який відповідає потребам і можливостям роботодавця та цілям підготовки;
- зобов'язання закладу освіти та роботодавця в частині виконання здобувачем освіти індивідуального навчального плану на робочому місці;
- порядок оцінювання результатів навчання, здобутих на робочому місці; підготовку персоналу підприємства до наставництва.

Додаткові умови, які можуть бути внесені в двосторонній договір:

- перелік спеціальностей, за якими підприємство готове надати місця для навчання;
- конкретні вимоги до здобувачів освіти, яких підприємство готове брати на навчання;
- узгодження з підприємством теми та завдання кваліфікаційної роботи;
- введення до складу екзаменаційної комісії, що проводить атестацію здобувачів, представників підприємства;
- організацію стажування науково-педагогічних і педагогічних працівників на підприємстві;
- можливість запрошення представників підприємств для читання лекцій чи інших видів занять;
- допомогу з боку підприємства у фінансуванні центру дуальної освіти (за наявності) та наданні іншої матеріально-технічної допомоги тощо (див. Додаток 4).

Нині до участі у підготовці здобувачів за дуальною формою залучені підприємства як великого, так і середнього та малого бізнесу.

Розмір підприємств-партнерів, які залучені до впровадження ДФЗО

За результатами звітів закладів освіти – учасників пілотного проекту

Навчання на робочому місці (робочих місцях) здійснюється шляхом виконання трудових функцій відповідно до трудового договору. Виконання освітньої програми за дуальною формою може передбачати навчання здобувача освіти зі зміною робочих місць у роботодавця або його навчання у кількох роботодавців [12]. Цей аспект має бути погоджений гарантом освітньої програми та групою забезпечення якості освітньої програми.

Здобувач освіти (або вступник) може самостійно знайти робоче місце для навчання та сприяти встановленню співпраці між закладом освіти і роботодавцем для організації в подальшому навчання за дуальною формою [12].

Трудовий договір зі здобувачем підприємство, установа, організація укладає згідно із законодавством України, але перед/одночасно з моментом переведення здобувача на дуальну форму в межах періоду реалізації освітньої програми. Підприємство може пропонувати особам, які здобувають освіту за дуальною формою, продовження (переукладання) трудового договору після завершення здобуття освіти.

Сьогодні немає статистики щодо працевлаштування здобувачів, які навчалися за ДФЗО.

Трудовий договір або інший договір укладають на період навчання за ДФЗО, визначений трестороннім договором, та має містити пункти, що регулюють питання соціального захисту, безпеки праці, форс-мажорні обставини тощр.

Якщо на ДФЗО переводяться/переходять здобувачі, які вже працюють на підприємстві/в компанії та до цього поєднували роботу зі здобуттям освіти, то договір може бути безстроковим [23].

У випадку укладання строкового договору підприємство може пропонувати особам, які здобувають освіту за дуальною формою, продовження (переукладання) трудового договору після завершення здобуття освіти.

У окремих суб'єктів господарювання є потреба замість трудових договорів укладати контракти. Однак зауважимо, що укладання контрактів не передбачене в нормативних документах, що стосуються ДФЗО.

На підприємстві здобувачі освіти навчаються на визначних робочих місцях за відповідною освітньою програмою. Для унаочнення фрагментарно наведено перелік посад, на які було зараховано здобувачів освіти на підприємствах-партнерах.

Приклади посад, на які зараховано здобувачів освіти на підприємствах-партнерах

(за результатами звітів закладів освіти – учасників пілотного проекту)

Спеціальність	Посада
017 Фізична культура і спорт	Спортсмен-інструктор
132 Матеріалознавство	Старший майстер, інженер-технолог інженер-програміст
133 Галузеве машинобудування	інженер-конструктор, слюсар-механік, механік
141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	Електромонтер, енергетик
071 Облік і оподаткування	Помічник бухгалтера
072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Молодший консультант з управління фінансами та ефективністю діяльності
181 Харчові технології (бродильне виробництво і виноробство)	Лаборант
184 Гірництво	Лаборант хімічного аналізу управління якістю
192 Будівництво та цивільна інженерія»: ОПП «Будівництво, експлуатація і ремонт	Механік

Спеціальність	Посада
автомобільних доріг і аеродромів»	
193 Геодезія і землеустрій	Технік-землевпорядник
201 Агрономія	Лаборант, помічник агронома
204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	Молодший зоотехнік, тваринник, технолог-обліковець, помічник завідувача ферми
205 Лісове господарство	Помічник лісника, майстер
208 Агроінженерія	Механік
211 Ветеринарна медицина	Фельдшер ветеринарної медицини, оператор штучного осіменіння тварин, асистент лікаря
273 Залізничний транспорт	Електромонтер контактної мережі, слюсар з ремонту рухомого складу
275 Транспортні технології (на залізничному транспорті)	Черговий на залізничній станції

! Питання, які потребують обговорення та вирішення:

1. Підбір посади, на якій виконання посадових обов'язків сприяло б досягненню освітніх цілей і водночас забезпечило ротацію здобувача за робочими місцями для ознайомлення з роботою різних підрозділів підприємства.
2. Можливість оформлення здобувачів на повну ставку та побудова графіка освітнього процесу, що забезпечує виконання освітньої програми та неперевищення частки кредитів ЄКТС, відведених на навчання на підприємстві (від 25 до 60%);
3. Як призначити здобувача освіти на посаду, яка передбачає наявність документа про освіту? Зарахування здобувача освіти на посаду відповідно до кваліфікаційного рівня, що здобувається. Оскільки здебільшого мова йде про здобуття першої вищої освіти, роботодавці шукають можливість брати здобувачів освіти на відповідні посади, а не як кваліфікованих робітників. В останньому випадку здобувачі освіти не зможуть набути компетентності, передбачені освітньою програмою.
4. Чи можливо на підприємстві оформлювати із здобувачем освіти цивільно-правовий договір?
5. Чи можливо за бажанням підприємства оформлювати здобувача освіти як ФОП?

Крім того, відповідно до Концепції здобувач освіти укладає **тристоронній** договір із закладом освіти та роботодавцем щодо

навчання за ДФЗО і має виконувати свої зобов'язання [4] (див. Додаток 5).

Тристоронній договір – інструмент чіткої регламентації прав та обов'язків закладу освіти, підприємства та конкретного здобувача освіти і забезпечує реалізацію індивідуального навчального плану.

Результати проведення пілотного проєкту щодо впровадження ДФЗО свідчать про доцільність укладання тристоронніх договорів із кожним здобувачем освіти під час організації навчання за ДФЗО. Цей тип договору передбачає детальний, конкретний опис умов поєднання навчання у закладі освіти та на робочому місці (робочих місцях) підприємства.

Предметом тристороннього договору є взаємні права і зобов'язання закладу освіти, підприємства та конкретного здобувача освіти, що виникають у процесі досягнення запланованих результатів навчання, частина яких формується під час виконання здобувачем освіти посадових/трудова обов'язків.

Заклад освіти і підприємство співпрацюють у наданні якісної освітньої послуги, а сумлінне виконання своїх зобов'язань здобувачем освіти є необхідним для досягнення результату.

Тристоронній договір може передбачати, зокрема:

- зобов'язання здобувача освіти, закладу освіти та роботодавця в частині виконання здобувачем освіти індивідуального навчального плану на робочому місці;
- очікувані результати навчання здобувача освіти на робочому місці;
- робоче місце/перелік робочих місць, які підприємство може надати здобувачу освіти;
- узгодження часу навчання здобувача освіти в закладі освіти та на робочому місці (графік чергування періодів теоретичного і практичного навчання);
- норми тривалості робочого часу протягом навчання на робочому місці, які можуть бути встановлені на тиждень, місяць, рік тощо (сумарний час/тривалість навчання

здобувача освіти на робочому місці та аудиторних занять в закладі освіти не має перевищувати 8 годин на день або 40 годин на тиждень);

- гнучкий режим робочого часу;
- особливості оформлення трудових відносин здобувача освіти і роботодавця та умови оплати праці під час навчання на робочому місці;
- погоджений індивідуальний навчальний план за дуальною формою;
- порядок оцінювання результатів навчання, здобутих на робочому місці;
- пункти, що регулюють питання соціального захисту, безпеки праці, форс-мажорні обставини;
- умови випробувального терміну (за необхідності);
- умови внесення змін, розірвання договору тощо.

Питання організації ДФЗО на робочих місцях для здобувачів, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами, вирішуються в порядку, встановленому законодавством у сфері освіти, а також трудовим законодавством [12].

Взаємовідносини підприємства із здобувачем освіти, якому не виповнилося 18 років, відбувається відповідно до чинного законодавства.

Розробка та укладання дво- та тристоронніх договорів дає змогу уникнути можливих спірних ситуацій як закладу освіти, так і підприємству, установі, організації.

Особливості переведення/переходу здобувачів освіти на дуальну форму здобуття освіти

Для закладів фахової передвищої освіти

Навчання за дуальною формою здобуття фахової передвищої освіти може здійснюватися після переведення особи, яка навчається за іншою формою здобуття освіти, на навчання за дуальною формою з відповідним навчальним планом. Таке переведення допускається з першого семестру реалізації відповідної

освітньо-професійної програми, якщо частка практичного навчання за весь період опанування здобувачем освіти освітньо-професійної програми відповідає передбаченій навчальним планом за дуальною формою здобуття фахової передвищої освіти.

Переведення на навчання за дуальною формою здобуття фахової передвищої освіти супроводжується **внесенням відповідних змін до індивідуального навчального плану** здобувача освіти та **відображається в ЄДБО [12]**.

Для закладів вищої освіти

Навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти може здійснюватися **після переходу особи**, яка навчається за **денною формою здобуття освіти**, на навчання за дуальною формою з відповідним навчальним планом. У разі невиконання встановленого обсягу практичного навчання здобувач вищої освіти може продовжити навчання за навчальним планом для денної форми здобуття освіти, що не є його переведенням на іншу форму здобуття освіти [12].

! Потребує доопрацювання функціонал картки здобувача освіти в системі ЄДБО.

Якщо для здобувачів освіти, що отримують ступінь фахового молодшого бакалавра, можна побачити статус, що вони навчаються за дуальною формою, то для ЗВО цієї можливості немає.

Доопрацювання функціоналу має бути наступним кроком після прийняття Положення про ДФЗО.

Детальної процедури переведення/переходу на навчання за дуальною формою Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти не містить. Але за досвідом впровадження закладів освіти можливий алгоритм переходу/переведення здобувачів фахової передвищої та вищої освіти є таким:

- на дуальну форму переводяться (переходять) здобувачі освіти, які виявили особисте бажання та пройшли відбір у роботодавця (порядок відбору та перелік пропозицій розробляє заклад освіти та відображає на сайті закладу);
- здобувач освіти (або вступник) може самостійно знайти робоче місце для навчання та сприяти встановленню

співпраці між закладом освіти і роботодавцем для організації навчання за дуальною формою.

Після підтвердження підприємством готовності забезпечити навчання на робочому місці конкретному здобувачеві освіти здійснюється переведення (перехід) здобувача освіти на ДФЗО.

Схема реалізації переходу здобувачів освіти на ДФЗО у Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу

Розробка Перезової І. (Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу)

Реалізація закладом освіти освітньої/освітньо-професійної програм за дуальною формою

Узагальнений орієнтовний алгоритм започаткування реалізації ДФЗО за освітньою програмою (освітньо-професійною або освітньо-науковою) може складатися з таких етапів.

1. Формування відповідної нормативної бази для реалізації ДФЗО, зокрема, в «Положенні про організацію освітнього процесу» закладу освіти має бути передбачено, як заклад освіти спільно з підприємством контролюють виконання індивідуального

навчального плану здобувача освіти та оцінювання результатів навчання осіб, які здобувають освіти за ДФЗО; як здійснюється організація освітнього процесу за ДФЗО; функції координатора ДФЗО та куратора від закладу освіти.

2. Визначення роботодавця. Пошук може самостійно здійснювати здобувач освіти, також заклад освіти може розміщувати на своєму офіційному сайті перелік пропозицій від роботодавця.

3. Здійснення конкурсного відбору закладом освіти та/або роботодавцем. Умови конкурсного відбору, якщо він відбувається, мають бути доведені до відома здобувача освіти.

4. Укладення двостороннього або тристороннього договору про реалізацію ДФЗО, у якому мають бути визначені функції координатора та наставника від роботодавця. Договір може також передбачати порядок працевлаштування здобувача освіти під час навчання на робочому місці; обсяг та очікувані результати навчання здобувача освіти на робочому місці; порядок погодження навчального плану за ДФЗО та графік чергування періодів теоретичного і практичного навчання, який відповідає потребам і можливостям роботодавця та цілям підготовки; зобов'язання закладу освіти та роботодавця в частині виконання здобувачем освіти індивідуального навчального плану на робочому місці; порядок оцінювання результатів навчання, здобутих на робочому місці тощо.

5. Розроблення окремого навчального плану для ДФЗО та визначення часу практичного навчання на робочих місцях (обліковується у кредитах ЄКТС і становить від 25 до 60 відсотків від їх загального обсягу), графіка освітнього процесу для здобувача освіти (групи здобувачів).

6. Погодження форм контролю виконання індивідуального навчального плану та оцінювання результатів навчання здобувача освіти на робочому місці (може бути реалізовано на етапі укладення договору).

7. Формування відповідного методичного забезпечення освітніх компонентів навчального плану ДФЗО.

Особливості організації навчання за ДФЗО відображається у програмах дисциплін як посилення практичної спрямованості змісту, збільшення обсягу практичних і лабораторних занять, які можуть проводити викладачі

закладу освіти на робочому місці у роботодавця, частки завдань практичного характеру, що їх виконують самостійно тощо.

8. Формування та затвердження індивідуального навчального плану здобувача освіти за ДФЗО.

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план [1].

9. Акредитація освітніх програм, на яких здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, зокрема за ДФЗО, проводиться на загальних підставах відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, а зазначену інформацію відображають у відомостях про самооцінювання освітньої програми.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про освіту» дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору. Стаття 49 Закону України «Про вищу освіту» конкретизує визначення дуальної форми здобуття вищої освіти – це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору.

Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору. Отже, це спосіб здобуття освіти здобувачами освіти денної форми (для здобувачів фахової передвищої освіти – інших форм навчання), а особливості організації навчання за ДФЗО відображаються у навчальному плані для ДФЗО як зміна розподілу загального обсягу кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи

(ЄКТС) за формами організації освітнього процесу (співвідношення аудиторного та/або позааудиторного навчального навантаження).

Розроблення освітніх програм (освітньо-професійних для фахової передвищої освіти) та навчальних планів нормативними документами не регламентуються, оскільки є складовою автономії закладів освіти. У 2022 році Науково-методичний центр ВФПО оновив рекомендації зі створення освітньо-професійних програм та навчальних планів і оприлюднив Методичні рекомендації «Розроблення освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувачів фахової передвищої освіти». У 2023 було затверджено наказом Міністерства освіти і науки України Типове Положення про організацію освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, яке містить вимоги до планування бюджету часу здобувача освіти. У сфері вищої освіти за такі рекомендації можна використовувати рекомендаційні листи та роз'яснення Міністерства освіти і науки України: «Про методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах» (лист від 26 лютого 2010 року № 1/9-119) та «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році» (лист від 13 березня 2015 року № 1/9-126). Однак варто підкреслити, що ці документи мають рекомендаційний характер, оскільки заклади вищої освіти в межах своєї автономії розробляють ключові документи освітнього процесу самостійно.

Згідно із законами України «Про вищу освіту» та «Про фахову передвищу освіту» освітні (освітньо-професійні та освітньо-наукові) програми розробляють на основі стандарту вищої/фахової передвищої освіти. **Для реалізації ДФЗО не потрібно розробляти окрему освітню програму, оскільки особливості форм навчання реалізуються на рівні навчального плану для конкретної форми навчання.** Однак стандарти вищої освіти можуть обмежувати перелік допустимих форм здобуття вищої освіти для окремих спеціальностей. **Перелік обмежень** (станом на 1 вересня 2023 року) для реалізації ДФЗО за спеціальностями у вищій освіті наведено у табл. 1, у фаховій передвищій освіті – табл. 2.

Таблиця 1

**Перелік обмежень для реалізації ДФЗО
за спеціальностями у вищій освіті
(станом на 1 вересня 2023 року)**

Спеціальність	Рівень вищої освіти
024 Хореографія	другий (магістерський)
031 Релігієзнавство	другий (магістерський)
032 Історія та археологія	другий (магістерський)
033 Філософія	другий (магістерський)
041 Богослов'я	перший (бакалаврський)
052 Політологія	другий (магістерський)
054 Соціологія	другий (магістерський)
061 Журналістика	другий (магістерський)
081 Право	перший (бакалаврський)
081 Право	другий (магістерський)
091 Біологія	другий (магістерський)
102 Хімія	перший (бакалаврський)
102 Хімія	другий (магістерський)
104 Фізика та астрономія	перший (бакалаврський)
105 Прикладна фізика та наноматеріали	перший (бакалаврський)
122 Комп'ютерні науки	другий (магістерський)
125 Кібербезпека	перший (бакалаврський)
126 Інформаційні системи та технології	перший (бакалаврський)
132 Матеріалознавство	перший (бакалаврський)
153 Мікро- та наносистемна техніка	другий (магістерський)
171 Електроніка	другий (магістерський)
182 Технології легкої промисловості	другий (магістерський)
183 Технології захисту навколишнього середовища	другий (магістерський)
191 Архітектура та містобудування	перший (бакалаврський)
191 Архітектура та містобудування	другий (магістерський)

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Спеціальність	Рівень вищої освіти
211 Ветеринарна медицина	другий (магістерський)
212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	другий (магістерський)
221 Стоматологія	другий (магістерський)
222 Медицина	другий (магістерський)
223 Медсестринство	перший (бакалаврський)
224 Технології медичної діагностики та лікування	перший (бакалаврський)
224 Технології медичної діагностики та лікування	другий (магістерський)
225 Медична психологія	другий (магістерський)
227 Фізична терапія, ерготерапія	перший (бакалаврський)
227 Фізична терапія, ерготерапія	другий (магістерський)
229 Громадське здоров'я	перший (бакалаврський)
242 Туризм	другий (магістерський)
Всі спеціальності та рівні галузі «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»	
261 Пожежна безпека	другий (магістерський)
262 Правоохоронна діяльність	перший (бакалаврський)
263 Цивільна безпека	другий (магістерський)
271 Річковий та морський транспорт	перший (бакалаврський)
281 Публічне управління та адміністрування	другий (магістерський)
291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	перший (бакалаврський)
291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	другий (магістерський)
Всі спеціальності третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти	

Таблиця 2

Перелік обмежень для реалізації ДФЗО за спеціальностями у фаховій передвищій освіті (станом на 1 вересня 2023 року)

Спеціальність
021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
123 Комп'ютерна інженерія

Спеціальність
144 Теплоенергетика
191 Архітектура та містобудування
212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
221 Стоматологія
223 Медсестринство
224 Технології медичної діагностики та лікування
226 Фармація, промислова фармація
253 Військове управління(за видами збройних сил)
254 Забезпечення військ (сил)
255 Озброєння та військова техніка

Для реалізації освітньої програми за ДФЗО заклад освіти розробляє **окремий навчальний план**, що охоплює весь період реалізації освітньої/освітньо-професійної програми і має відповідати вимогам щодо забезпечення тривалості практичного навчання, передбаченим для ДФЗО. Час практичного навчання на робочих місцях обліковується у кредитах ЄКТС і має становити від 25 до 60 відсотків від їх загального обсягу, передбаченого навчальним планом, який складають для організації навчання за ДФЗО. Максимальний обсяг співвідношення може застосовуватися для навчальних планів, що їх розробляють для реалізації освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти.

Орієнтовний обсяг кредитів ЄКТС, які потрібно виділити для навчання на робочому місці, наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Орієнтовний обсяг кредитів ЄКТС, які потрібно виділити для навчання за ДФЗО на робочому місці

Рівень освіти	База вступу	Мінімум (в кредитах ЄКТС)	Максимум (в кредитах ЄКТС)
Освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра	Базова середня освіта	60 (або 45 для деяких спеціальностей)	144 (або 108 для деяких спеціальностей)
	Повна загальна середня освіта	45 (або 30 для деяких спеціальностей)	108 (або 72 кредити для деяких спеціальностей)

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Рівень освіти	База вступу	Мінімум (в кредитах ЄКТС)	Максимум (в кредитах ЄКТС)
Перший (бакалаврський)	Повна загальна середня освіта	60	144
	Фаховий молодший бакалавр	45	108
	Молодший спеціаліст, здобутий ступінь або ОКР*	30 (або 45)	72 (або 108)
Другий (магістерський)	Бакалавр, спеціаліст, магістр	22,5 (або 30 для освітньо-наукових програм)	54 (або 72 для освітньо-наукових програм)

* обсяг перезарахованих кредитів ЄКТС, а отже, термін навчання залежить від попередньо здобутої освіти (стандартами вищої освіти регламентується максимально допустимий обсяг перезарахування для вступу на базі здобутого ступеня фахового молодшого бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста).

Цей час може включати освітні компоненти або їх складові, реалізовані за такими формами організації освітнього процесу: практична підготовка; самостійна робота; навчальні заняття за умови їх проведення педагогічними (науково-педагогічними) працівниками закладу освіти на робочому місці у роботодавця.

Навчальний план визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю, що забезпечують досягнення здобувачем освіти відповідного ступеня вищої освіти програмних результатів навчання.

Особливості організації навчання за ДФЗО у навчальному плані відображаються як зміна розподілу загального обсягу кредитів ЄКТС за формами організації освітнього процесу (співвідношення аудиторного та/або позааудиторного навчального навантаження) та/або шляхом введення освітніх компонентів (дисциплін, практик, курсових робіт/проектів тощо), пов'язаних з особливостями діяльності роботодавця і

виконанням трудових обов'язків на робочому місці, або додаткової практичної підготовки до частини навчального плану, що формується за вибором здобувача освіти.

Отже, у навчальному плані, що складено для реалізації ДФЗО досягнення мінімального обсягу часу для навчання на робочому місці може відбуватися кількома шляхами. Їх можна поєднувати або реалізовувати тільки один із них:

Перерозподіл часу у межах освітнього компонента

Наприклад, освітній компонент обсягом 5 кредитів (150 годин), який частково може бути засвоєно на робочому місці, у навчальному плані перерозподіляється і аудиторне навантаження (для засвоєння в закладі освіти) встановлюється в 30 годин, решта відводиться для навчання на робочому місці шляхом відображення/перенесення в навчальному плані у самостійну роботу.

Окрім практичної підготовки та самостійної роботи, до обсягу часу, відведеного для реалізації ДФЗО, може бути включено навчальні заняття, які проводять педагогічні (науково-педагогічні) працівники закладу освіти на робочому місці у роботодавця. В такому випадку перерозподіл часу у межах освітнього компонента здійснюється з урахуванням того, що частину матеріалу здобувач освіти засвоює у закладі освіти, частину – під час навчання на робочому місці та шляхом проведення науково-педагогічними/педагогічними працівниками навчальних занять. У такому випадку, ці заняття у навчальному плані належать до аудиторного навантаження, але рахуються у загальному бюджеті часу, відведеного на реалізацію ДФЗО.

Наприклад, освітній компонент обсягом 5 кредитів (150 годин) засвоюється здобувачем освіти у закладі освіти та на робочому місці (включаючи проведення навчальних занять науково-педагогічними/педагогічними працівниками у роботодавця). Відповідно у навчальному плані під час перерозподілу аудиторного навантаження потрібно врахувати, що заняття проводяться як у закладі освіти, так і у роботодавця – відповідно встановлюється аудиторне навантаження, яке охоплює всі ці види роботи. Решта

відводиться для навчання на робочому місці, тобто шляхом відображення/перенесення в навчальному плані у самостійну роботу.

Визначення окремих обов'язкових освітніх компонентів, які цілком можуть бути засвоєні на робочому місці

Наприклад, освітньому компоненту обсягом 3 кредити (90 годин), який може бути цілком засвоєно на робочому місці, у навчальному плані аудиторне навантаження (для засвоєння в закладі освіти) не встановлюють, а всі години відводять для навчання на робочому місці шляхом відображення/перенесення в навчальному плані у самостійну роботу.

У межах вибіркової складової визначають освітні компоненти, які цілком засвоюють на робочому місці

Обсяг вибіркової складової для здобувачів освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти дорівнює за обсягом мінімальному обсягу часу, який має бути відведений для ДФЗО (не менше 25 відсотків) і тому освітні компоненти за вибором здобувача освіти можуть бути цілком засвоєні на робочому місці. Під час реалізації цього варіанта потрібно формувати окремий каталог вибірових освітніх компонентів для здобувачів освіти за ДФЗО. Формування каталогу може відбуватися за безпосередньої участі як здобувача освіти, так і роботодавця (роботодавців).

Приклад планування кожної моделі перерозподілу навантаження за освітнім компонентом наведено у Додатку 6.

За перерозподілу обсягу навантаження потрібно врахувати, що для організації освітнього процесу у фаховій передвищій освіті існує вимога: якщо формою підсумкового контролю з дисципліни є екзамен(и), то на підготовку та проходження кожного з них виділяється один кредит ЄКТС. Тобто під час планування часу навчання на робочому місці потрібно пам'ятати, що до обсягу самостійної роботи може належати час для підготовки до екзамену (навіть у тому випадку, якщо весь освітній компонент віднесено до таких, що можуть бути засвоєні на робочому місці).

Розподіл навантаження в межах освітніх компонентів має бути відображений у програмах (силабусах) дисциплін або в додатках до

них. Потрібно розмежувати складові елементи дисципліни, які засвоюються в закладі освіти та/або на робочому місці, які може проводити викладач закладу освіти на робочому місці у роботодавця, визначити форми контролю та оцінювання складових дисципліни, які засвоює здобувач освіти самостійно (на робочому місці).

Особливості моделей вибору освітніх компонентів наведено у табл. 4.

Таблиця 4

**Особливості моделей вибору
освітніх компонентів**

Модель вибіркості	Особливості	Переваги	Недоліки
Блокова	Дисципліни в блоці пов'язані системою пререквізитів та постреквізитів	Цілеспрямоване формування однієї або кількох компетентностей/ результатів навчання	Формування блоків пов'язане із баченням траєкторії навчання здобувача з боку закладу
Спискова	Дисципліни можуть бути не поєднані системою пререквізитів та постреквізитів	Реалізація вільного вибору здобувача з набуттям (посиленням) різних компетентностей/ результатів навчання	Формування списку може мати обмежену альтернативу або занадто великий перелік дисциплін
Комбінована	Поєднання блокового та спискового варіанта	Поєднання переваг блокового та спискового вибору	Кілька систем відбору, які потребують більшого обсягу інформування здобувачів

Заклад освіти може визначити окремі семестри для реалізації однієї з моделей вибіркості або визначити рівномірний обсяг вибіркості компонентів протягом всього часу реалізації освітньої програми.

Наприклад, у навчальному плані бакалавра 7 і 8 семестри визначено як цілком вибіркові і цей час можна використати для реалізації ДФЗО. Однак слід пам'ятати, що випусковий курс повинен мати відведений у навчальному плані час (визначений у кредитах ЄКТС) для підсумкової атестації, який належить до обов'язкової частини навчального плану.

КЕЙС Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Навчальний план здобувачів освіти очної форми з певної освітньої програми повинен мати однаковий загальний обсяг ЄКТС та однакові обов'язкові освітні компоненти відповідно до змісту освітньої програми з відповідною кількістю кредитів.

Вибіркова частина навчального плану повинна мати однакову загальну кількість кредитів, але може мати різні вибіркові освітні компоненти з урахуванням специфіки підприємства, на якому здобувач освіти навчатиметься за дуальною формою здобуття освіти.

Відмінність у навчальних планах очної та дуальної форм здобуття освіти полягає у співвідношенні аудиторного та позааудиторного навчального навантаження.

Залежно від моделі дуальної форми навчання відбувається переведення певної частини аудиторного навантаження у виробниче навчання на підприємстві, тому рекомендується у навчальному плані ДФЗО, крім годин на аудиторні заняття та самостійну роботу, додати стовпчик із кількістю годин на виробниче навчання.

Наприклад, за блочної моделі, у графіку навчального процесу відповідного навчального плану з урахуванням можливостей підприємства-партнера щодо результатів навчання встановлюють тижні виробничого навчання на підприємстві за рахунок зменшення кількості тижнів теоретичного навчання.

Орієнтовний приклад навчального плану

Розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради ТДАТУ протокол № від 00.00.2023р. Голова вченої ради, ректор ТДАТУ д.т.н., проф. С.В. Кюрчев 2023 р.		МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДІМИТРА МОТОРНОГО		НА В Ч А Л Ь Н И Й П Л А Н на 2023-2025 роки		Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Термін навчання 1р. 6 міс.	Освітня кваліфікація магістр з харчових технологій																		
М.П. підготовки		другий (магістерський) рівень вищої освіти (назва рівня вищої освіти)		галузь знань		18. "Виробництво і технології"		(шифр і назва галузі)																		
спеціальність		181. "Харчові технології"		(шифр і назва галузі)		Освітня програма		52910 Індустрія здорового харчування (ID-код і назва програми)																		
Форма навчання		денна (дуальна)		(день, вечір, екстернат)																						
I. Графік навчального процесу.																										
Курс	Вересень					Жовтень				Листопад				Грудень			Січень		Лютий							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
I	1	2	НП	НП	ВН	ВН	ПК1	ПК1	ВН	ВН	ВН	ВН	ВН	ПК2	ПК2	Е	Е/Р	К	К	К	1	2	ВН	ВН	ВН	ПК1
II	1	2	ВН	ВН	ВН	ПК1	ПК1	ВН	ВН	ВН	НП	ВН	ВН	ПК2	ПК2	Е	Е/Р	К	К	К	Д	Д	Д	Д	Д	Д
III																										
IV																										
Курс	Березень					Квітень				Травень				Червень			Липень		Серпень							
	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
I	ПК1	ВН	ВН	ВН	ВН	НП	НП	ВН	ВН	ПК2	ПК2	Е	Е/Р	ВП	ВП	ВП	ВП	К	К	К	К	К	К	К	К	К
II																										
III																										
IV																										
Повачення:																										
1-18 - теоретичне навчання			ПК - підсумковий контроль			Д - дипломування																				
Е - екзаменційна сесія			НП - навчальна практика			Д - підготовка до атестації ЗВО																				
Р - підвищення рейтингу			ВП - виробнича практика			ДА - атестація ЗВО																				
СР - самостійна робота			ВН - виробниче навчання			К - канкули																				
II ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО БЮДЖЕТ ЧАСУ, тижні									III ПРАКТИКА									IV. АТЕСТАЦІЯ ЗВО								
Курс	Теоретичне навчання	Виробниче навчання	Екзаменаційна сесія	Практика	Державна атестація	Підготовка до державної	Канкули	Разом	Назва практики	Семестр	Тижні	Форма атестації здобувачів вищої освіти		Семестр												
1	12	16	4	8	0	0	12	52	Навчальна	1	2	Кваліфікаційна робота		3												
2	6	8	2	1	1	4	3	25	Навчальна	2	2															
3							0	0	Виробнича	2	4															
4							0	0																		
Разом	18	24	6	9	1	4	15	77																		

Індивідуальний навчальний план здобувача ДФЗО розробляє куратор дуального навчання університету та наставник підприємства за погодженням з гарантом освітньої програми і координатором дуальної освіти в університеті.

З метою забезпечення якості вищої освіти куратором дуального навчання, зазвичай, призначають гаранта цієї освітньої програми або завідувача випускової кафедри.

Координатором дуальної освіти в закладі вищої освіти може бути проректор, який відповідає за організацію освітнього процесу в університеті, декан відповідного факультету або керівник підрозділу, що відповідає за дуальну освіту в ЗВО.

В індивідуальному навчальному плані здобувача ДФЗО має бути відображено такі складові:

Назва підприємства роботодавця.

Терміни виробничого навчання на підприємстві.

Модуль дуальної форми.

Перелік освітніх компонентів.

Зміст освітніх компонентів.

Компетентності, які будуть сформовані як результат вивчення кожної освітньої компоненти.

Розподіл між університетом і роботодавцем щодо відповідальності за результати навчання з кожної освітньої компоненти.

Форму індивідуального навчального плану затверджує науково-методична рада закладу вищої освіти (див. Додаток 7).

Поділ загального часу навчання на періоди навчання, що відбуваються у закладі освіти та на робочому місці, може передбачати:

- кілька годин впродовж дня навчання відбувається в закладі освіти, решта – на робочому місці у роботодавця (модель поділеного дня);
- кілька днів впродовж тижня навчання відбувається в закладі освіти, решта днів тижня – на робочому місці (модель поділеного тижня);
- чергування періодів навчання в закладі освіти та у роботодавця, коли один період передбачає один чи декілька тижнів, місяців, семестр (блочна модель);
- поєднання моделей.

Перші дві позиції (модель поділеного дня та модель поділеного тижня) в графіку та бюджеті часу у навчальному плані можуть відобразитися як теоретичне навчання в закладі освіти та навчання на робочому місці без умовних позначень, оскільки відобразити у графіку ці моделі надзвичайно складно (Додаток 8). Третя позиція може бути відображена в графіку та зведеному бюджеті часу умовними позначеннями (Додаток 9).

Обраний графік освітнього процесу може впливати і на планування перерозподілу навантаження освітнього компонента –

часткове засвоєння на робочому місці, повне засвоєння на робочому місці, поєднання моделей.

Отже, розподіл годин у навчальному плані залежить від обраного графіка здійснення освітнього процесу; освітній компонент загалом чи тільки його елементи вивчають на робочому місці; курс переходу (переведення) ДФЗО; можливість проводити навчальні заняття у роботодавця; обсяг кредитів, необхідний для відповідності мінімальним вимогам до обсягу часу навчання на робочому місці.

КЕЙС Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Графік освітнього процесу за ДФЗО в університеті складається з графіків відповідних навчальних планів та залежно від моделі ДФЗО передбачає, крім аудиторних занять, практик та самостійної роботи, тижні (дні) на виробниче навчання на підприємстві.

Час виробничого навчання на робочих місцях обліковується у кредитах ЄКТС і має становити від 25 до 60 відсотків від їх загального обсягу, передбаченого навчальним планом, що складається за ДФЗО. Цей час може містити освітні компоненти або їх складові, що реалізуються за такими формами організації освітнього процесу:

- практична підготовка;
- самостійна робота;
- навчальні заняття за умови їх проведення викладачами університету на підприємстві.

При цьому усі контрольні заходи (екзаменаційна сесія, атестація, проміжні контролю) є обов'язковими для усіх здобувачів ДФЗО.

Орієнтовний приклад графіка освітнього процесу

Назва спеціальності		Коди спеціальностей	Курс	Графік навчального процесу																			
				Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного на 1 семестр 2023-2024 навчального року зі спеціальності "Харчові технології" другого (магістерського) рівня вищої освіти																			
А		Б	В	Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень				Січень			
				04.09-06.09	11.09-16.09	18.09-23.09	25.09-30.09	02.10-07.10	09.10-14.10	16.10-21.10	23.10-28.10	30.10-04.11	06.11-11.11	13.11-18.11	21.11-26.11	27.11-02.12	04.12-9.12	11.12-16.12	18.12-23.12	25.12-30.12	01.01-06.01	08.01-13.01	15.01-20.01
Харчові технології		181	М Б	Т	Т	НП	НП	ВН	ВН	ВН	ПК1	ПК1	ВН	ВН	ВН	ВН	ПК2	ПК2	Е	Е/Р	К	К	К
			М Б	Т	Т	ВН	ВН	ВН	ПК1	ПК1	ВН	ВН	ВН	ВН	ВН	ПК2	ПК2	Е	Е	Р	К	К	К

Мовні позначення:
 Т - теоретичне навчання
 ПП - переддипломна практика
 НП - навчальна практика
 ВП - виробнича практика
 НД - науково-дослідна практика
 ВН - виробниче навчання
 Е - екзамен
 Р - підвищення рейтингу знань
 ПК1 - перший підсумковий контроль
 ПК2 - другий підсумковий контроль
 ПДА - підготовка до атестації здобувачів вищої освіти
 Д - дипломування
 ДА - атестація здобувачів вищої освіти
 ДН - дистанційне навчання
 К - канікули

Найбільш складним під час формування навчального плану є визначення освітніх компонентів (або їх складових), які можна віднести до переліку тих, що можуть бути засвоєні на робочому місці. До того ж потрібно врахувати, що, незалежно від курсу переведення/переходу здобувача на ДФЗО, необхідно забезпечити мінімальний обсяг часу для навчання на робочому місці (час, виражений у кредитах ЄКТС, має становити не менше 25% обсягу освітньої/освітньо-професійної програми). У цьому випадку рекомендується проаналізувати матрицю відповідності освітніх компонентів компетентностям і результатам навчання в освітній програмі (освітньо-професійній або освітньо-науковій).

Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

Перелік обов'язкових компетентностей і результатів навчання за спеціальністю містить стандарт вищої або фахової передвищої освіти [15]. Зазвичай, формулювання результатів навчання у стандарті розпочинається словами «знати», «вміти» тощо. Освітні компоненти, які формують «практикоспрямовані» результати навчання можна розглядати як такі, які можна віднести цілком або частково (їх складові) до часу навчання на робочому місці.

Орієнтовний розподіл (умовну матрицю) див. у Додатку 10.

Контроль виконання індивідуального навчального плану та оцінювання результатів навчання

Контроль виконання індивідуального навчального плану та оцінювання результатів навчання осіб, які здобувають освіту за ДФЗО, здійснює заклад освіти спільно з роботодавцем відповідно до положення про організацію освітнього процесу закладу освіти, та вимог освітньої/освітньо-професійної програми.

За результатами опитування учасників пілотного проєкту МОН із запровадження ДФЗО роботодавці-партнери беруть участь в поточному та підсумковому контролі результатів навчання здобувачів освіти майже в половині зазначених випадків. Превалюючим є усне оцінювання, письмова характеристика, участь у роботі екзаменаційної комісії, зокрема, захист здобувачами освіти робіт перед комісією за участі кураторів із підприємств, відомості успішності, які передаються закладу освіти.

Двостороннім договором може бути передбачена норма щодо погодження тем та завдань кваліфікаційних робіт з підприємством, введення до складу екзаменаційної комісії, що проводить атестацію здобувачів освіти, представників підприємства [21, 23].

Атестація здобувачів освіти

Атестація осіб, які здобувають освіту за ДФЗО, здійснюється відповідно до вимог освітньої програми. Договором/договорами може бути передбачене погодження теми та завдання кваліфікаційної роботи з роботодавцем, введення до складу

екзаменаційної комісії, що проводить атестацію здобувачів освіти, представників роботодавця.

КЕЙС Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Атестацію результатів навчання а дуальною формою здобувача вищої освіти здійснюється спільно із роботодавцем на підсумковій атестації, яка проводиться, зазвичай, щорічно в період заліково-екзаменаційної сесії. (Див. Додаток 11. АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ дуальної форми здобуття освіти за результатами виробничого навчання на підприємстві здобувача вищої освіти ____ курсу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного)

Підсумкову атестацію здобувача освіти за дуальною формою освіти здійснюють у формі публічної презентації отриманих особою компетентностей за період дуального навчання на підприємстві. На атестації мають бути присутні завідувач випускної кафедри, куратор дуального навчання від університету, гарант освітньої програми, а також можуть бути запрошені координатор дуальної освіти університету, наставник підприємства та декан факультету. Атестацію проводять, зазвичай, в університеті, але для груп з дуальної освіти може відбуватися безпосередньо на відповідному підприємстві-партнері.

Перед атестацією здобувачів рекомендується надати до відповідного структурного підрозділу (деканату, кафедри, центру тощо) атестаційний лист від наставника підприємства, затверджений керівником підприємства-партнера. В атестаційному листі зазначено:

- основні види виконаних робіт на підприємстві;
- стисло характеристика якості виконання робіт на підприємстві;
- стисло характеристика здобувача освіти щодо прагнення підвищення професійного рівня;
- характеристику здобувача освіти щодо дотримання дисципліни та прийнятих норм поведінки на підприємстві;
- особистісні якості (працездатність, вміння навчатися, почуття відповідальності, комунікативні навички, стресостійкість, лідерські якості тощо);
- недоліки в теоретичній підготовці здобувача освіти;
- пропозиції щодо підвищення рівня організації ДФЗО, корегування навчальних планів, освітніх програм тощо;
- загальну оцінку рівня здобутих знань за результатами виробничого навчання на підприємстві.

Інформацію про здобуття освіти за дуальною формою зазначають у додатку до диплома європейського зразка (Додаток 12).

Цю інформацію вносять до п.6.2.4 «Інформація про особливі досягнення та відзнаки», де, крім інформації про диплом з відзнакою (за наявності), можна вказувати інші досягнення здобувача вищої освіти, зокрема і здобуття освіти на дуальній формі на підприємстві. При цьому рекомендується вказати назву підприємства, період дуального навчання та кількість кредитів.

Кейс ВСП «Смілянський технологічний фаховий коледж Національного університету харчових технологій»

Нормативна база коледжу під час провадження дуальної форми навчання
Підготовка фахівців за дуальною формою здобуття освіти передбачає встановлення відносин на рівноправній основі між закладами освіти, роботодавцями та здобувачами освіти з метою надання останнім змоги отримати практичний досвід застосування їх компетентностей та успішної адаптації у професійній сфері.

Перелік внутрішніх нормативних документів закладу освіти, що регулюють навчання здобувачів освіти за дуальною формою:

1. Положення про організацію освітнього процесу.
2. Положення про здобуття освіти за дуальною формою навчання.
3. Порядок зарахування програмних результатів навчання.
4. Двосторонній договір про співпрацю між закладом освіти та підприємством (меморандум).
5. Тристоронні договори про здобуття фахової передвищої освіти за дуальною формою освіти між закладом освіти, підприємством та здобувачем освіти (за умови, якщо підприємство погоджується брати на дуальну форму навчання неповнолітнього здобувача освіти, договір стає чотиристороннім – четвертою стороною є батьки здобувача освіти) (Додаток 5).
6. Накази по закладу освіти щодо організації освітнього процесу за дуальною формою навчання, додатками до якого є:
  - графік теоретичного та практичного навчання з вказанням термінів перебування здобувачів освіти на підприємстві та в закладі освіти (Додаток 13);

Підтримка здобувачів освіти

Входження в дуальну освіту є важливим і складним кроком для здобувачів освіти, адже доводиться переходити на абсолютно нову форму здобуття освіти.

За впровадження в освітній процес дуальної освіти потрібно завжди пам'ятати, що дуальна освіта – це той формат навчання, коли у кожного здобувача освіти водночас є два вчителі – викладач закладу освіти та наставник від підприємства. І лише за умови їх злагодженої взаємодії та єдиних узгоджених вимог можлива ефективна адаптація молодшої людини до професійної діяльності.

Для досягнення цього важливо дотримуватися таких кроків:

- проведення постійної інформаційної роз'яснювальної роботи з-поміж здобувачів фахової передвищій освіти щодо особливостей та переваг здобуття фахової передвищій освіти за дуальною формою із залученням представників від підприємства;
- екскурсії на виробництво для ознайомлення із самим підприємством, організацією виробництва на ньому, технологіями та обладнанням, що їх використовують;
- призначення куратора від закладу освіти для забезпечення організації навчання за дуальною формою та ефективної комунікації між всіма зацікавленими сторонами;
- забезпечення неперервної комунікації між усіма сторонами для усунення можливих недоліків в організації навчання та розв'язання поточних проблем, які можуть виникати як в процесі навчання, виконання професійних обов'язків, так і в побуті;
- постійна співпраця з куратором від підприємства, який буде комунікувати зі здобувачами освіти, їхніми наставниками на робочих місцях і куратором від закладу освіти;
- забезпечення якісної підтримки здобувачів освіти кураторами від підприємства та від коледжу;
- проведення онлайн-консультацій викладачами коледжу відповідно до затвердженого графіка;
- за погодженням з підприємством організація так званих «навчальних днів», коли здобувачі освіти не працюють, а приділяють час навчання, зустрічам з викладачами як в режимі онлайн, так і на базі підприємства або в коледжі;

- створення спеціальних окремих курсів з навчальних дисциплін для здобувачів освіти дуальної форми навчання в LMS Moodle. В цих курсах викладачі надають здобувачам освіти доступ до лекційних матеріалів, завдань лабораторних і практичних робіт і додаткові роз'яснення стосовно тих практичних завдань, з якими здобувачі освіти стикаються на підприємстві в ході виконання своїх професійних обов'язків. До таких курсів приєднуються і наставники від підприємства (з роллю «Викладач») з метою надання допомоги здобувачам освіти зі свого боку та контролю за виконанням завдань. Така співпраця викладачів коледжу з наставниками від підприємства допомагає узгодити вимоги до здобувача освіти, забезпечуючи йому всебічний розвиток у професійній сфері;
- отримання зворотного зв'язку від здобувачів фахової передвищої освіти про відповідність теоретичної частини програми, яку вивчали в коледжі, та практичної частини програми навчання на робочих місцях;
- розробка заходів щодо оцінювання програмних результатів навчання та їх валідування;
- проведення спільного оцінювання програмних результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти за дуальною формою за участі представників підприємства;
- участь представників підприємства (зазвичай, наставників) у роботі екзаменаційних комісій з атестації здобувачів освіти.

ПІДТРИМКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПЕРІОД ДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Наставники під'єднані до курсів навчальних дисциплін в LMS Moodle з роллю викладача.

За погодженням з партнерами виділено «навчальний день».

Смілянський технологічний фаховий коледж НУХТ

Інформаційна панель / Курси / Знайти / МХП

МХП

Результати пошуку: 8

 Автоматизація виробничих процесів 4 курсу КВГП (МХП)

Викладач: Арсененко Андрій Олегович
 Викладач: Вдовенко Сергій Вікторович
 Викладач: Волошин Олександр Вікторович
 Викладач: Гирич Віталій Олександрович
 Викладач: Кравчук Руслан Вікторович
 Викладач: Кушнірьов Михайло Олександрович
 Викладач: Радзівський Назар Євгенович
 Викладач: Савченко Сергій Олександрович
 Викладач: Стрілецький Олег Олександрович
 Викладач: Чупилка Олексій Пилипович
 Викладач: Шепотин Євген Володимирович

Категорія: Циклова комісія автоматизації та комп'ю

ПІДТРИМКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Під час перебування на підприємстві здобувачам освіти за погодженням з кураторами від підприємства визначають окремі дні, коли викладачі коледжу навчають їх окремих дисциплін

ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Для зарахування результатів дуального навчання за участі наставників із МХП в лабораторіях коледжу або на базі підприємств МХП організуються незалежні іспити у форматі case-study.

Є ТАКА ДУМКА (ВСП «Смілянський технологічний фаховий коледж Національного університету харчових технологій»)

Переваги та проблеми дуальної форми навчання

Впровадження дуальної форми, безумовно, – позитивний досвід, який підтверджує низку переваг для коледжу:

- підвищення професійного рівня кадрового забезпечення освітнього процесу;

- постійний моніторинг актуальності змісту навчальних програм підготовки фахівців;
- можливість забезпечити гнучкість і варіативність навчальних програм;
- зростання попиту на ринку праці на випускників коледжу;
- можливість підвищення якості підготовки фахівців і відповідність їх кваліфікації вимогам сучасного ринку праці;
- мотивація здобувачів освіти до навчання та отримання професійних компетентностей;
- можливість оновлення навчально-матеріальної бази коледжу.

Проте варто відмітити і проблемні моменти, які з'являються через те, що дуальна форма навчання суттєво відрізняється від інших форм навчання, а отже, потребує додаткового врегулювання, зокрема:

- наявне протиріччя законодавчої бази, зокрема, ст. 47 Закону України «Про фахову передвищу освіту» подає дуальну форму навчання як окрему форму, відмінну від очної (денної) форми навчання, а «Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищії та вищії освіти» в п.1.2 подає її як один зі способів здобуття освіти здобувачами денної форми навчання. Таке трактування вносить невизначеність в організацію освітнього процесу, починаючи вже з моменту вступу;
- складність, а подекуди й неможливість введення здобувачів освіти в дуальну форму через законодавчі обмеження: повноліття здобувачів освіти коледжу найчастіше настає на випусковому курсі, а з неповнолітніми здобувачами освіти підприємства не можуть укласти договір та допустити їх до роботи на виробничих потужностях;
- значні часові та фінансові витрати для оновлення інформаційно-технологічного забезпечення. Безумовно, формат роботи викладача коледжу, задіяного в дуальній формі освіти, значно змінюється, адже саме на нього покладено відповідальність за набуття здобувачами освіти програмних результатів навчання та компетентностей, які задекларовано в освітньо-професійній програмі. Формування освітнього контенту для здобувачів освіти за дуальною формою навчання суттєво відрізняється від того контенту, який надається здобувачам освіти в аудиторіях чи, навіть, і в дистанційному форматі, але наказ від 18.06.2021 за №86 «Про затвердження норм часу планування та обліку навчальної, методичної, інноваційної, наукової та іншої педагогічної діяльності педагогічних працівників закладів фахової передвищії освіти» також, на жаль, не містить норм для дуальної форми навчання;

- у коледжах немає змоги оплачувати роботу кураторів дуальної форми навчання чи відрядження викладачів, які мали б бути на виробництві значний проміжок часу, аби забезпечити належний методичний супровід здобувачам освіти. Ця проблема спричинена тим, що в коледжах педагогічне навантаження викладача формується на підставі Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти від 15.04.1993 № 102, якою не передбачено унормування дуальної форми навчання.

Акредитація освітньої/освітньо-професійної програми

Акредитація освітньої/освітньо-професійної програми – оцінювання якості освітньої/освітньо-професійної програми та освітньої діяльності закладу освіти за цією програмою на предмет відповідності стандарту освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої/освітньо-професійної програми, а також оцінювання освітньої/освітньо-професійної програми та освітньої діяльності закладу освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості освіти.

Акредитація освітньої/освітньо-професійної програми проводиться за всіма формами навчання, за якими здійснюється підготовка здобувачів освіти.

Особливості акредитації освітньої/освітньо-професійної програми, де реалізовується ДФЗО, полягають у такому: заклад освіти до матеріалів для акредитації долучає затверджений в установленому порядку навчальний план за ДФЗО; у відомостях про самооцінювання освітньої/освітньо-професійної програми відображає особливості підготовки за ДФЗО (для вищої освіти – відповідний підкритерій критерію 2 «Структура та зміст освітньої програми», для фахової передвищої освіти – відповідний підкритерій критерію 1 «Структура та зміст освітньо-професійної програми»), заклад освіти до матеріалів для акредитації обов'язково долучає рецензії та відгуки роботодавців, залучених до реалізації ДФЗО.

НАГАДУЄМО

Заклад освіти є надавачем освітніх послуг.

Відповідно до Положення за якість реалізації освітньої програми за дуальною формою він відповідає загалом. Підприємство відповідає за організацію навчання на робочому місці (робочих місцях) відповідно до двостороннього та тристороннього договору.

Діяльність підприємства з організації навчання здобувачів освіти на робочих місцях, за надання місць проведення практичної підготовки, зокрема за дуального навчання, не потребує ліцензування [27].

Освітня діяльність за ДФЗО здійснюється в межах ліцензій закладу освіти на провадження освітньої діяльності без обов'язкової окремої акредитації освітньої програми (спеціальності) для програм дуальної підготовки, які вже пройшли акредитацію.

За роки проведення пілотного проекту досвіду розробки та акредитації окремих дуальних освітніх програм в Україні не існує.

Були поодинокі випадки, але нині це є економічно недоцільним для закладів освіти.

Це пояснюється:

- високою вартістю акредитації програм;
- невеликою кількістю здобувачів освіти, які навчаються за ДФЗО для формування окремих груп;
- браком достатньої кількості місць для навчання здобувачів освіти, наданих роботодавцями.

Заклад освіти та підприємство мають створювати усі залежні від них умови/дії, щоб здобувач освіти не перервав процес навчання. Ця особливо актуальною під час навчання в умовах воєнного стану або у випадку дострокового розірвання договору.

V. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Роботодавець може взяти на себе фінансові зобов'язання щодо оплати освітньої послуги для здобувача освіти, якому він надає робоче місце для здобуття освіти за дуальною формою, уклавши відповідний договір (контракт) із закладом освіти за встановленою формою.

Фінансування ДФЗО може здійснюватися коштом юридичних (фізичних) осіб, підприємств (організації, установ) та інших джерел, не забороненими законодавством.

Питання оплати праці та трудових обов'язків працівників закладів освіти, призначених кураторами, координаторами від закладів освіти, працівників, призначених наставниками, координаторами від роботодавців, вирішується в порядку, встановленому законодавством [12].

ЩО МИ ГАРАНТУЄМО: МХП

- Офіційна заробітня плата (2 рази на місяць – аванс та заробітна плата)
- Офіційне працевлаштування відповідно до КЗпП Україна
- Безкоштовне корпоративне житло*
- Корпоративний спортзал
- Безкоштовний корпоративний трансфер з роботи і на роботу
- Корпоративний психолог
- 6,5 кг курки/місяць
- Безкоштовний комплексний обід кожного робочого дня
- Супровід наставника-ментора та провідних спеціалістів
- Всебічний професійний розвиток тебе як фахівця

Азеєва О. Разом до успіху з МХП. Презентаційні матеріали

ВИСНОВКИ

Де шукати першу роботу і що робити, якщо розумієш, що помилився з фахом або не маєш достатнього практичних умінь і навичок? З цими питаннями постійно стикається молодь.

Водночас є проблема і на підприємствах. Коли вони шукають собі здобувача освіти на стажування/навчання або молодого фахівця на вакансії, де потрібен досвід, є питання до того, кого хоче підприємство і кого фактично отримає із закладу освіти. Крім того, роботодавці, які хочуть взяти до себе молодь, не завжди розуміють, чим заохотити її працювати саме тут, де шукати амбітних і вмотивованих співробітників, як правильно будувати комунікацію із майбутнім фахівцем. Ці питання можна спробувати розв'язати завдяки впровадженню дуальної форми здобуття освіти.

Досвід, напрацьований як результат пілотного проєкту МОН з підготовки фахівців за ДФЗО, показав, що ключовими чинниками успіху є рівень економічного розвитку регіону, а також людський чинник. Рівень економічного розвитку регіону визначає кількість потенційних партнерів-роботодавців, у яких є достатньо ресурсів для інвестування в розвиток людського капіталу незалежно від ризиків (наприклад, підготовка здобувача освіти, який не залишиться на підприємстві після випуску).

Найбільшою трагедією сьогодення стало повномасштабне вторгнення РФ на територію України, що розпочалося 24 лютого 2022 року. Людські, економічні, екологічні, освітні та інші втрати в країні ще доведеться підраховувати. Однак з викликами, що постали перед системою освіти, та перед тими, хто впроваджує ДФЗО зокрема, доводиться справлятися вже зараз. Виходячи із світових досліджень, через проблеми з освітою Україна втратить доволі відчутну частку ВВП. Втрата однієї третини освітнього року погіршує навчання і зменшує майбутні зароблені доходи здобувачів освіти на 3% і знижує ВВП країни у середньому на 1,5% на решту століття.

За даними фахівців Світового банку, освітні втрати в Україні можуть становити більше одного року і лише цей чинник може зменшити ВВП нашої країни більше ніж на 4,5 %.

Тому критично важливо компенсувати ці освітні втрати*.

З метою безпеки на всій території України було продовжено режим навчання з використанням дистанційних технологій, впроваджений ще в період карантинних обмежень, яке, за загальною думкою, негативно впливає на якість навчання через психологічні особливості дітей, нерівний доступ до освіти.

До цих чинників додалися чинники війни: повітряні тривоги, бомбардування та обстріли, бойові дії, тимчасова окупація частини територій, перебої або брак електропостачання, брак та нестача гаджетів, низька якість або брак інтернет-зв'язку, переміщення переселенців і біженців як всередині країни, так і за кордон тощо. Як результат, частина здобувачів освіти мала суттєві перерви у навчанні [44]. На підготовку здобувачів освіти за ДФЗО вплинуло також і знищення підприємств-партнерів або їх релокація.

Будь-яка криза – це не лише проблеми, але й нові можливості. Прогресивні роботодавці завжди підтримують сучасні ініціативи, молодих, активних, готових працювати та навчатися здобувачів освіти. А заклади освіти формують нові моделі відносин з роботодавцями та їх професійними спільнотами. Спільними зусиллями формується ринок праці, на якому перетинаються інтереси бізнесу, роботодавців, системи освіти, окремого здобувача освіти, що сприяє формуванню дієвого ринкового механізму регулювання зайнятості та допоможе розв'язати проблему працевлаштування випускників.

Співпраця між підприємствами та закладами освіти дає змогу успішно тримати освітній фронт всупереч всім викликам воєнного часу, забезпечувати належну якість освітнього процесу та підготовки фахівців, які будуть залучені до післявоєнної відбудови країни.

Ми сподіваємося, що після перемоги України експеримент із впровадження ДФЗО, на результати якого спочатку вплинули два роки пандемії, а потім повномасштабна війна, буде продовжено та розширено.

---

* <https://www.oecd.org/education/The-economic-impacts-of-coronavirus-covid-19-learning-losses.pdf>

Посилання на сторінки закладів освіти
з питань дуальної освіти

№ з/п	Заклад освіти	Посилання на сторінку закладу освіти з питань дуальної освіти
1	ДЗВО «Донецький національний технічний університет»	https://donntu.edu.ua/dualna-osvita
2	Криворізький національний університет	https://www.knu.edu.ua/dualna-osvita
3	Сумський національний аграрний університет	https://snau.edu.ua/viddilzabezpechennya-yakostiosviti/zabezpechennayakosti-osviti/dualna-osvita/
4	Волинський національний університет ім. Лесі Українки	https://ed.vnu.edu.ua/%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0
5	Східно-український національний університет імені Володимира Даля	https://snu.edu.ua/index.php/dualna-osvita/
6	ДЗВО «Приазовський державний технічний університет»	https://pstu.edu/uk/novyny/dualna-forma-zdobuttyavyshhoyi-osvity/
7	Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»	https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/2019/11/22/hpi-mondual-obrazovaniyu/
8	Івано-Франківський національний технічний	https://nung.edu.ua/department/kcdo

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

№ з/п	Заклад освіти	Посилання на сторінку закладу освіти з питань дуальної освіти
	університет нафти і газу	Сторінка в соціальних мережах: https:// www.facebook. com/ groups/1207637619666368
9	Український державний університет залізничного транспорту	https://kart.edu.ua/unit/cpp/ dualna-osvita
10	Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	https://khai.edu.ua/education/dualna-osvita/
11	Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»	https://nupp.edu.ua/page/ dualna-osvita-nning.html
12	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»	https://www.nmu.org.ua/ua/content/news/?ELEMENT_ID=23456
13	Поліський національний університет Центр дуальної освіти	https://polissiauniver.edu.ua/%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80-%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8/ https://www.facebook.com/ Центр-дуальної-освіти Поліського-університету110163093661665
14	Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного	http://www.tsatu.edu.ua/ dualne-navchannja/

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

№ з/п	Заклад освіти	Посилання на сторінку закладу освіти з питань дуальної освіти
15	Полтавський державний аграрний університет	https://www.pdau.edu.ua/content/dualna-osvita
16	Національний університет водного господарства та природо-користування	https://nuwm.edu.ua/dualjna-osvita
17	ВСП «Ладжинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»	https://lad.vnau.com.ua/index.php/osv_pr/dual_osvita
18	Політехнічний коледж Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського	https://www.kkrnu.ukr.education/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81/%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0
19	Кам'янський державний енергетичний технікум	https://www.dndzdet.com/dualna-forma-navchannya
20	Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка	http://nnifi.gnpu.edu.ua/dualna-osvita/
21	Міжнародний Університет Логістики та Транспорту у Вроцлаві (Польща)	https://www.mwsl.com.ua/napriamky-navchannia/dualne-navchannia

Положення (зі змінами)
затверджено рішенням Вченої
ради від «_____» _____
№ _____
введено в дію наказом ректора
від «_____» _____
№ _____

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДУАЛЬНУ ФОРМУ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ НАФТИ І ГАЗУ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає порядок здобуття вищої освіти за дуальною формою здобуття освіти в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу (ІФНТУНГ).

1.2. Дуальна форма здобуття фахової передвищої та вищої освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання в закладах освіти та в інших суб'єктів освітньої діяльності (далі – Університет) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях (далі – суб'єкт господарювання) для оволодіння програмними результатами, поглиблення практичних умінь і навичок та набуття певної кваліфікації. У вищій освіті дуальна форма є одним зі способів здобуття освіти здобувачами денної форми здобуття освіти.

1.3. Навчання за дуальною формою здійснюється на основі рівноправного партнерства Університету та суб'єкта господарювання, що володіє ресурсами, необхідними для навчання здобувачів вищої освіти на робочому місці в поєднанні з виконанням посадових обов'язків відповідно до трудового договору з метою набуття або вдосконалення компетентностей, а також досвіду їх практичного застосування та адаптації в умовах професійної діяльності.

1.4. Метою впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти є підвищення якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Основними завданнями навчання за дуальною формою є:

- зміцнення та удосконалення практичної складової

освітнього процесу із збереженням достатнього рівня теоретичної підготовки;

- забезпечення взаємозв'язку, взаємопроникнення та взаємовпливу різних систем (наука і освіта, наука і виробництво чи громадський сектор) для впровадження важливих змін, спрямованих на підвищення якості освіти;

- підвищення якості підготовки фахівців відповідно до реальних вимог ринку праці та забезпечення національної економіки кваліфікованими фахівцями;

- посилення ролі суб'єктів господарювання та фахових об'єднань у системі підготовки кваліфікованих кадрів від формування змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання;

- модернізація змісту освіти з метою приведення їх до відповідності сучасному змісту професійної діяльності;

- підвищення рівня конкурентоздатності випускників закладів вищої освіти в умовах глобалізації та сприяння росту рівня зайнятості молоді;

- скорочення періоду адаптації випускників до професійної діяльності;

- підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання.

1.5. Дуальна форма передбачає часткове перенесення процесу формування програмних компетентностей і результатів навчання в умови професійної практичної діяльності. При цьому частина обсягу освітньої діяльності замість аудиторної та самостійної роботи виконується у формі навчання на робочому місці (робочих місцях) з відповідним перерозподілом навчального навантаження здобувача освіти в межах освітніх компонентів.

1.6. Навчання на робочому місці (робочих місцях) здійснюється шляхом виконання трудових функцій відповідно до трудового договору. Виконання освітньої програми за дуальною формою може передбачати навчання здобувача зі зміною робочих місць у суб'єкта господарювання або його навчання на робочих місцях у кількох суб'єктів господарювання.

1.7. Права та обов'язки здобувачів освіти, закладів освіти та суб'єктів господарювання під час організації здобуття освіти за дуальною формою визначають закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про зайнятість населення», Кодекс законів про працю, Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти та іншими нормативно-правовими актами.

1.8. У цьому Положенні терміни вжито у такому значенні:

Координатор дуального навчання від Університету – посадова особа ІФНТУНГ, що відповідає за організацію навчання за дуальною формою здобуття освіти, його призначає ректор ІФНТУНГ.

Координатор дуального навчання від суб'єкта господарювання – призначений суб'єктом господарювання працівник, який забезпечує належну взаємодію між суб'єктом господарювання та Університетом, виконання ним взятих зобов'язань, організаційний супровід навчання за дуальною формою здобуття освіти.

Куратор дуального навчання – педагогічний, науково-педагогічний працівник ІФНТУНГ, який супроводжує виконання індивідуального навчального плану і програми практичного навчання на робочому місці за дуальною формою здобуття освіти та контролює його виконання в межах окремих інститутів – директор інституту, відповідальні особи від кафедр, персональний перелік затверджує ректор ІФНТУНГ.

Наставник дуального навчання – кваліфікований працівник суб'єкта господарювання, який керує навчанням здобувачів освіти на робочих місцях відповідно до програми практичного навчання на робочому місці, його призначає відповідним наказом керівник суб'єкта господарювання.

Інші терміни вжито у значеннях, визначених Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», Кодексом законів про працю України та нормативно-правовими актами, які регулюють відносини у сферах освіти та праці.

2. ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Університет є надавачем освітньої послуги і в повному обсязі є відповідальним за реалізацію освітньої програми за дуальною формою та якістю освіти. Суб'єкт господарювання є відповідальним за організацію навчання на робочому місці (робочих місцях) відповідно до договору між Університетом і суб'єктом господарювання та, в разі укладання, тристороннього договору.

2.2 Освітня діяльність за дуальною формою здобуття освіти здійснюється в межах ліцензій Університету на провадження освітньої діяльності:

- на рівні фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю;
- за рівнями вищої освіти та/або освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

2.3. Для реалізації освітньої програми за дуальною формою

Університетом розробляються:

- окремий навчальний план, що охоплює весь період реалізації освітньої/освітньо-професійної програми і має відповідати вимогам щодо забезпечення тривалості практичного навчання, передбаченим для дуальної форми здобуття освіти;
- графік освітнього процесу, що передбачає чергування періодів навчання в Університеті і на робочому місці;
- відповідне методичне забезпечення освітніх компонентів.

2.4. Особливості організації навчання за дуальною формою відображаються у:

- 1) навчальному плані для дуальної форми:
  - як зміна розподілу загального обсягу кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) за формами організації освітнього процесу (співвідношення аудиторного та/або позааудиторного навчального навантаження);
    - шляхом введення освітніх компонентів (дисциплін, практик, курсових робіт/проектів тощо), пов'язаних з особливостями діяльності суб'єкта господарювання і виконанням трудових обов'язків на робочому місці, або додаткової практичної підготовки до частини навчального плану, що формується за вибором здобувача;
- 2) програмах дисциплін – як посилення практичної спрямованості змісту, збільшення обсягу практичних і лабораторних занять, що можуть проводитися викладачами Університету на робочому місці у суб'єкта господарювання, частки завдань практичного характеру, що виконуються самостійно, тощо.

2.5. Час практичного навчання на робочих місцях обліковується у кредитах ЄКТС і має становити від 25 до 60 відсотків від їх загального обсягу, передбаченого навчальним планом, що складається для організації навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти. Таке співвідношення може застосовуватися для навчальних планів, що розробляються для реалізації освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти. Цей час може включати освітні компоненти або їх складові, що реалізуються за такими формами організації освітнього процесу:

- практична підготовка;
- самостійна робота;
- навчальні заняття за умови їх проведення педагогічними (науково- педагогічними) працівниками Університету на робочому місці у суб'єкта господарювання.

2.6. Здобуття освіти за дуальною формою організовується для спеціально сформованих груп або окремих здобувачів. За наявності розгалужених мереж суб'єктів господарювання-партнерів

рекомендується узгоджувати графіки освітнього процесу таким чином, щоб забезпечити формування груп здобувачів освіти, які навчаються за дуальною формою.

Поділ загального часу навчання на періоди навчання, що відбуваються в Університеті та на робочому місці, може передбачати:

- кілька годин впродовж дня навчання відбувається в Університеті, решта – на робочому місці у суб'єкта господарювання (модель поділеного дня);
- кілька днів впродовж тижня навчання відбувається в Університеті, решта днів тижня – на робочому місці (модель поділеного тижня);
- чергування періодів навчання в Університеті та у суб'єкта господарювання, коли один період передбачає один чи декілька тижнів, місяців, семестр (блочна модель);
- поєднання моделей.

2.7. На основі навчального плану для дуальної форми складається індивідуальний навчальний план здобувача освіти.

2.8. Контроль виконання індивідуального навчального плану та оцінювання результатів навчання осіб, які здобувають освіту за дуальною формою, здійснюють Університет спільно з суб'єктом господарювання відповідно до положення про організацію освітнього процесу Університету, та вимог освітньої/освітньо-професійної програми.

2.9. Атестація осіб, які здобувають освіту за дуальною формою, здійснюється відповідно до вимог освітньої програми.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ В ІФНТУНГ

3.1. Університет приймає рішення про впровадження дуальної форми здобуття освіти на основі досліджень ринку праці та визначає перелік освітніх програм, для яких навчання за дуальною формою є доцільним.

3.2. Навчання за дуальною формою здобуття фахової передвищої освіти може здійснюватися після переведення особи, яка навчається за іншою формою здобуття освіти, на навчання за дуальною формою з відповідним навчальним планом. Таке переведення допускається з першого семестру реалізації відповідної освітньо-професійної програми, якщо частка практичного навчання за весь період опанування здобувачем освітньо-професійної програми відповідає передбаченій навчальним планом за дуальною формою здобуття фахової передвищої освіти. Переведення на

навчання за дуальною формою здобуття фахової передвищої освіти супроводжується внесенням відповідних змін до індивідуального навчального плану здобувача та відображається в ЄДЕБО.

Стипендіальне забезпечення здобувачів фахової передвищої освіти за дуальною формою здійснюється відповідно до законодавства.

3.3. Університет створює структурну одиницю, що відповідає за координацію навчання за дуальною формою здобуття освіти – Координаційний центр дуальної освіти ІФНТУНГ та призначає координаторів дуального навчання в межах конкретних інститутів та освітніх програм відповідних кафедр.

Координаційний центр дуальної освіти університету очолює координатор дуальної освіти університету, призначений наказом ректора.

Координатор дуальної освіти може мати радників на платній/безоплатній основі з числа науково-педагогічних працівників та суб'єктів господарювання.

Координатор дуального навчання від університету відповідає за налагодження співпраці, укладання договорів із суб'єктом господарювання та подальшу ефективну комунікацію.

3.4. Здобувач освіти може самостійно знайти робоче місце для навчання та сприяти встановленню співпраці між Університетом і суб'єктом господарювання для організації навчання за дуальною формою.

3.5. Питання організації дуальної форми здобуття освіти на робочих місцях для здобувачів, в тому числі для осіб з особливими освітніми потребами, вирішуються в порядку, встановленому законодавством у сфері освіти, а також трудовим законодавством: Кодексом законів про працю, Законом України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», Законом України «Про відпустки», Законом України «Про охорону праці» та іншими актами законодавства України.

3.6. Організація освітнього процесу за дуальною формою здобуття освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу Університету, в якому передбачені функції координатора дуальної освіти та куратора.

3.7. Для організації здобуття освіти за дуальною формою можна залучати суб'єктів господарювання, діяльність яких відповідає профілю відповідних освітніх програм і які можуть забезпечити практичне навчання на робочих місцях для здобувачів вищої освіти.

Діяльність суб'єкта господарювання щодо організації практичного навчання здобувача вищої освіти на робочому місці під

час здобуття вищої освіти за дуальною формою не потребує ліцензування.

Здобуття вищої освіти за дуальною формою здійснюється відповідно до освітніх програм Університету, в розробленні чи оновленні яких має право брати участь суб'єкт господарювання.

3.8. Університет відповідає за реалізацією освітньої програми в повному обсязі. Суб'єкт господарювання, що є партнером організації дуальної форми здобуття вищої освіти, відповідає за реалізацію практичної складової освітньої програми, визначеної у договорі.

Функції наставника та координатора від суб'єкта господарювання в реалізації дуальної форми здобуття освіти визначаються у договорах.

3.9. Університет має право організовувати набір вступників на дуальну форму здобуття вищої освіти або здійснювати переведення здобувачів вищої освіти, які навчаються за очною або іншими формами навчання та виявили особисте бажання та пройшли відбір у суб'єкта господарювання. Переводить здобувача вищої освіти на дуальну форму ректор ІФНТУНГ своїм наказом.

3.10. Процедура відбору здобувачів вищої освіти для навчання за дуальною формою реалізують суб'єкти господарювання спільно із університетом.

3.11. Здобуття вищої освіти за дуальною формою організовують для груп чи окремих здобувачів вищої освіти з метою забезпечення їх індивідуальної освітньої траєкторії.

3.12. Відносини між ІФНТУНГ, суб'єктом господарювання та здобувачем вищої освіти з усіх питань організації навчання за дуальною формою регулюють це Положення, тристоронній договір про дуальну форму здобуття вищої освіти, інші договори та законодавчі акти.

3.13. Форма договору про здобуття вищої освіти за дуальною формою ІФНТУНГ розроблена на основі типової форми договору про здобуття вищої, фахової передвищої освіти.

3.14. Практичне навчання на робочих місцях є складовою освітньої програми та обліковують у кредитах ЄКТС. Контроль за виконанням програми практичного навчання на робочому місці здійснюють спільно суб'єкт господарювання і ІФНТУНГ.

3.15. Облік виконання обсягу освітньої програми за дуальною формою здійснюють відповідно до Положення про організацію освітнього процесу ІФНТУНГ.

3.16. Оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти здійснює ІФНТУНГ спільно із суб'єктом господарювання.

3.17. Підсумкову атестацію здобувача освіти за дуальною

формою освіти здійснюють у формі захисту кваліфікаційної (бакалаврської, магістерської) роботи та/або державного іспиту. Тематику кваліфікаційної роботи погоджують із суб'єктом господарювання.

3.18. Інформація про здобуття вищої освіти за дуальною формою має бути відображена у документах про освіту (додаток до диплома). ІФНТУНГ може видавати інші документи, що засвідчують одержання вищої освіти за дуальною формою відповідно до чинного законодавства.

3.19. Інші питання, пов'язані з організацією дуальної форми здобуття вищої освіти, ІФНТУНГ визначає в частині, що не суперечить вимогам законодавства.

4. ПОРЯДОК ЗАРАХУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА НАВЧАННЯ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ

4.1. Підставою для навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти є вступ на таку форму або переведення за заявою здобувача вищої освіти та успішного проходження здобувачем вищої освіти процедури відбору, яку реалізують суб'єкти господарювання спільно із ІФНТУНГ.

4.2. Після підтвердження наміру від суб'єкта господарювання щодо організації здобуття вищої освіти за дуальною формою з конкретним здобувачем вищої освіти, заклад вищої освіти готує двосторонній договір (Університет – суб'єкт господарювання) та тристоронній договір про дуальну форму здобуття вищої освіти (Університет – суб'єкт господарювання – здобувач) і спільно із суб'єктом господарювання розробляє та погоджує індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (групи здобувачів).

4.3. Укладання тристороннього договору про дуальну форму здобуття вищої освіти передбачає обов'язкове укладання трудового договору.

4.4. Переведення здобувачів вищої освіти на дуальну форму здобуття освіти здійснюється, до початку навчального семестру та/або протягом 15 календарних днів від його початку, за наказом ректора ІФНТУНГ.

4.5. У разі переходу здобувача вищої освіти на навчання за дуальною формою за ним зберігається право на отримання стипендії та інших соціальних гарантій згідно з чинним законодавством, а термін навчання за такою формою не може бути меншим ніж два навчальних семестри.

4.6. Форма та зміст поточної та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти визначає Університет спільно із суб'єктом

господарювання відповідно до вимог освітньої програми.

4.7. У разі переведення на дуальну форму здобуття вищої освіти чи передчасне припинення дії договору про дуальну форму здобуття вищої освіти за здобувачем вищої освіти зберігається джерело фінансування здобуття вищої освіти.

5. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ

5.1. Для ІФНТУНГ:

5.1.1. Після прийняття рішення про впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти за обраними освітніми програмами університету приймає відповідні внутрішні документи, створює відповідні структурні підрозділи (Координаційний центр дуальної освіти), призначає очільника центру як загального координатора навчання за дуальною формою університету та координаторів навчання за дуальною формою – відповідальних осіб в межах інститутів (кафедр).

5.1.2. Діяльність структурного підрозділу та координаторів дуального навчання від університету визначається окремим Положенням про Координаційний центр дуальної освіти ІФНТУНГ, який:

- проводить пошук та попередній відбір суб'єктів господарювання, діяльність яких відповідає профілю відповідних освітніх програм і може забезпечити формування програмних результатів навчання;
- ініціює та реалізує переговорний процес з суб'єктами господарювання щодо спільного впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти;
- готує та узгоджує двосторонні договори про співпрацю зі суб'єктами господарювання щодо партнерства в організації здобуття вищої освіти за дуальною формою;
- готує та узгоджує тристоронні договори (університет – суб'єкт господарювання – здобувач)
- проводить інформаційну роз'яснювальну роботу серед здобувачів вищої освіти щодо особливостей та переваг здобуття освіти за дуальною формою;
- координує організацію відбору здобувачів вищої освіти, що бажають перейти на дуальну форму здобуття вищої освіти та погоджує їх персональний склад зі суб'єктами господарювання;
- організовує обговорення зі суб'єктами господарювання змісту відповідних освітніх програм на предмет відповідності професійним стандартам та вимогам до компетентностей майбутніх фахівців;

- ініціює і контролює створення та узгодження програми навчання на робочих місцях;
- ініціює та контролює створення індивідуальних робочих навчальних планів;
- забезпечує неперервну комунікацію між усіма сторонами для усунення можливих недоліків в організації навчання та вирішення поточних проблем, що можуть виникати;
- ініціює та контролює призначення куратора для кожного здобувача вищої освіти за дуальною формою;
- координує роботу кураторів дуального навчання;
- бере участь в аналізі результатів та якості навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти і вносить пропозиції своєму керівництву щодо її поліпшення.

5.1.3. Куратор дуального навчання:

- формує індивідуальні навчальні плани, враховуючи потреби суб'єкта господарювання;
- забезпечує поточний контроль за виконанням індивідуального навчального плану;
- підтримує постійну комунікацію із здобувачем вищої освіти та представниками суб'єкта господарювання (зокрема, наставником дуального навчання) з метою вчасного вирішення поточних питань та забезпечення виконання освітньої програми в повному обсязі;
- за потреби ініціює внесення змін до індивідуального навчального плану в процесі навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти.

5.1.4. Університет за потреби надає своєчасну методичну допомогу з організації навчання на робочих місцях співробітникам суб'єктів господарювання, задіяних в організації навчання за дуальною формою.

5.1.5. Університет може звертатися до суб'єктів господарювання із запитом щодо стажування в його підрозділах науково-педагогічних та педагогічних працівників.

5.1.6. Для контролю якості навчання університет має проводити регулярні зустрічі зі суб'єктами господарювання (не рідше одного разу на рік) та забезпечити зворотній зв'язок від здобувачів вищої освіти за участі куратора про відповідність теоретичної та практичної частин програми навчання на робочих місцях.

5.1.7. Університет забезпечує можливість проведення спільного оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за дуальною формою за участі представників відповідних суб'єктів господарювання.

5.2. Для суб'єкта господарювання:

5.2.1. Суб'єкт господарювання може звертатися до університету

з ініціативою щодо впровадження дуальної форми здобуття освіти.

5.2.2. Суб'єкт господарювання може вносити пропозиції щодо зміни змісту освітніх програм та оновлення навчальних планів, ініціювати створення нових освітніх програм у порядку, визначеному законодавством.

5.2.3. Суб'єкт господарювання має призначити координатора дуального навчання для забезпечення методично-організаційного супроводу навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти та ефективної комунікації із університетом.

5.2.4. Суб'єкт господарювання призначає наставника для кожного здобувача вищої освіти за дуальною формою;

5.2.5. Суб'єкт господарювання проводить необхідні інструктажі з техніки безпеки та охорони праці здобувачів вищої освіти на виробництві;

5.2.6. Суб'єкт господарювання контролює забезпечення здобувачів вищої освіти необхідними предметами та засобами праці;

5.2.7. Суб'єкт господарювання створює умови для підвищення професійного рівня працівників, які здійснюють навчання здобувачів вищої освіти на робочому місці (наставників).

5.2.8. Суб'єкт господарювання організовує погодження тристоронніх договорів про дуальну форму здобуття вищої освіти та відповідні індивідуальні навчальні плани;

5.2.9. Координатор дуального навчання від суб'єкта господарювання:

- відповідає за співпрацю із університетом з питань узгодження (створення, перегляду та удосконалення) освітньої програми, за якою навчатимуть за дуальною формою;

- бере участь у відборі здобувачів вищої освіти, що бажають перейти на дуальну форму здобуття вищої освіти за відповідними освітніми програмами;

- супроводжує реалізацію практичної складової дуальної освіти на робочому місці відповідно до вимог освітньої програми та індивідуального навчального плану;

- забезпечує неперервну комунікацію із університетом;

- здійснює контроль за розподілом та своєчасним переміщенням здобувачів вищої освіти у структурних підрозділах суб'єкта господарювання;

- бере участь в аналізі результатів та якості навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти і вносить пропозиції своєму керівництву щодо її поліпшення.

5.2.10. Наставник дуального навчання

- здійснює керівництво навчанням здобувачів вищої освіти у

відповідності до програми практичного навчання на робочому місці та індивідуального навчального плану;

- може проходити спеціальну методичну підготовку щодо здійснення керівництва навчанням здобувачів вищої освіти на робочих місця, в тому числі на базі університету.

5.2.11. Суб'єкт господарювання може надавати можливість стажування на виробництві педагогічним та науково-педагогічним працівникам університету.

5.2.12. Суб'єкт господарювання може пропонувати здобувачам вищої освіти за дуальною формою укладання/продовження трудового договору після завершення навчання.

6. КРИТЕРІЇ ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДЛЯ ІФНТУНГ, ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ СВІТИ ТА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

6.1. Для ІФНТУНГ:

- підвищення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг;

- доступ до актуальної інформації про поточний стан розвитку професій та видів економічної діяльності, для яких університет готує фахівців;

- підвищення якості освіти через адаптацію освітніх програм до вимог ринку праці;

- розширення можливостей для прикладних наукових досліджень;

- розширення можливостей для підвищення кваліфікацій викладацького складу.

6.2. Для суб'єктів господарювання:

- безпосередня участь у процесі підготовки фахівців з необхідними знаннями, вміннями і компетентностями;

- отримання кваліфікованих кадрів, готових якісно працювати без додаткових витрат на первинне ознайомлення із робочими процесами, або перепідготовку;

- проведення відбору (ще під час навчання) найталановитіших здобувачів вищої освіти для працевлаштування після закінчення навчання.

6.3. Для здобувача вищої освіти:

- підвищення конкурентоспроможності в умовах мінливості ринку праці;

- поєднання отриманих теоретичних знань з практичним досвідом роботи;

- можливість отримання практичного досвіду та грошової винагороди в процесі навчання;
- наявність до завершення навчання стажу роботи, необхідного для подальшого професійного зростання, а також реалістичного бачення власного кар'єрного шляху;
- поліпшення перспектив працевлаштування після одержання вищої освіти;
- успішна адаптація до професійної діяльності.

7. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

7.1. Фінансування навчання за дуальною формою здійснюють коштом державного бюджету, коштом юридичних (фізичних) осіб, коштом суб'єктів господарювання та інших джерел, не заборонених законодавством.

Документи щодо дуальної форми здобуття освіти
на підприємствах ПрАТ «МХП»

ДОГОВІР
ПРО ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
З ЕЛЕМЕНТАМИ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ОСВІТИ

№ _____
м. Київ « ____ » _____ 20__р.

Національний університет біоресурсів і природокористування України (далі – Університет), в особі ректора **Ніколаєнка Станіслава Миколайовича**, що діє на підставі Статуту Національного університету біоресурсів і природокористування України (далі Університет), та **Приватне акційне товариство «МХП»** (далі – «Підприємство») в особі **уповноваженого представника Булаха Андрія Григоровича**, що діє на підставі протоколу засідання Правління №1 від 25.03.2021 р, та здобувач вищої освіти **Гарбуз Аліна Анатоліївна** (далі – Здобувач), разом іменовані «Сторони», уклали даний Договір про здобуття вищої освіти за денною формою навчання з елементами дуальної форми освіти (надалі – «Договір»), про нижче наведене:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Університет та Підприємство зобов'язуються спільно організувати і впроваджувати в практичну підготовку Здобувача, що навчається за спеціальністю 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», елементи дуальної форми здобуття освіти.

1.2. У цьому договорі Сторони в своїх взаєминах керуються нормами чинного законодавства України у сфері вищої освіти (Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту»), а також Кодексом законів про працю України.

1.3. Метою впровадження елементів дуальної форми навчання є підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» шляхом набуття практичних навичок на базі Підприємства.

2. ОBOB'ЯЗКИ СТОРІН

2.1. Університет зобов'язується:

2.1.1. Спільно із Підприємством розробити та погодити графік освітнього процесу на 2022-2023 н. р. та програми навчальних дисциплін.

2.1.2. Надати Здобувачу освіти освітню послугу відповідно до освітньої програми, графіку освітнього процесу (додаток 1) та програм навчальних дисциплін (додаток 2).

2.1.3. Інформувати Здобувача освіти про правила та вимоги щодо організації надання освітньої послуги за дуальною формою, її якості та змісту, про його права і обов'язки під час надання та отримання зазначеної послуги.

2.1.4. Призначити Здобувачу освіти координатора дуальної форми здобуття освіти.

2.1.5. Для досягнення Здобувачем освіти належного рівня теоретичних знань відповідно до цілей і завдань освітньо-професійної програми, забезпечувати його навчально-методичними матеріалами та засобами навчання.

2.1.6. Забезпечувати фахову підготовку, проведення інструктажів з безпеки життєдіяльності, охорони праці та пожежної безпеки Здобувачу освіти, вивчення ним правил технічної експлуатації виробничого обладнання, правил безпеки життєдіяльності, охорони праці та інших норм.

2.1.7. Видати Здобувачу освіти індивідуальні завдання для виконання програм навчальних дисциплін на робочому місці Підприємства, виконання ним курсових проектів та розробки кваліфікаційної роботи.

2.1.8. Забезпечити проведення оцінювання результатів навчання Здобувача освіти за участю представників Підприємства.

2.1.9. За умови успішного завершення Здобувачем освіти з елементами дуальної форми та здобуття за результатами оцінювання кваліфікації відповідного рівня видати Здобувачу освіти документ про освіту.

2.2. Підприємство зобов'язується:

2.2.1 Спільно із Закладом освіти розробити та погодити графік освітнього процесу на 2022-2023 н. р. та програми навчальних дисциплін.

2.2.2 Забезпечити Здобувача освіти робочим місцем на час проведення навчання за дуальною формою.

2.2.3 Забезпечити реалізацію елементів дуальної освіти на робочому місці відповідно до вимог освітньо-професійної програми та програм навчальних дисциплін.

2.2.4 Призначити Здобувачу освіти наставника з числа досвідчених кваліфікованих фахівців.

2.2.5 Проводити інструктажі з охорони праці та пожежної

безпеки згідно з вимогами чинного законодавства.

2.2.6 Забезпечити Здобувача освіти справним устаткуванням, інструментом, технологічними картами, описами, схемами іншими матеріалами, необхідними для здобуття компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми.

2.2.7 Забезпечити Здобувача освіти спеціальним робочим одягом, взуттям та іншими індивідуальними засобами захисту за встановленими для відповідних штатних працівників Підприємства.

2.2.8 Забезпечувати консультування та здійснювати контроль за виконанням програм навчальних дисциплін та індивідуальних завдань у формі курсових проектів та кваліфікаційної роботи.

2.2.9 Виплачувати Здобувачу освіти заробітну плату або іншу грошову винагороду за виконану роботу.

2.2.10 Своєчасно повідомляти Університет про вчинені Здобувачем освіти порушення трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці та нещасні випадки, що сталися з ним.

2.3. Здобувач зобов'язується:

2.3.1. Відвідувати заняття, бути присутнім на робочому місці і виконувати завдання в межах вимог освітньо-професійної програми за спеціальністю 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології».

2.3.2. Дотримуватися під час освітнього процесу обов'язків, передбачених статтею 53 Закону України «Про освіту»; вимог правил внутрішнього трудового розпорядку, охорони праці, інших документів Університету та Підприємства.

2.3.3. Дбайливо та бережливо ставитися до майна Університету та Підприємства.

2.3.4. Вчасно інформувати Підприємство та/чи Заклад освіти про проблеми, якщо такі виникають.

2.3.5. Дотримуватись положень корпоративної політики Підприємства, зокрема, щодо конфіденційності інформації.

2.3.6. Відповідально ставитися до виконання індивідуального навчального плану, програм навчальних дисциплін, виконання курсових проектів та кваліфікаційної роботи на робочому місці.

2.3.7. Укласти із Підприємством договір, що передбачає надання робочого місця та грошову винагороду.

2.3.8. Виконувати завдання, розпорядження наставника та куратора

в межах виконання вимог індивідуального навчального плану та програм програми практичного навчання на робочому місці.

2.3.9. Вчасно інформувати Підприємство та Університет про проблеми, якщо такі виникають.

3. ПРАВА СТОРІН

3.1. Права Університету:

3.1.1. Надавати працівникам Підприємства, зокрема, наставникам дуальної форми здобуття освіти, методичну допомогу.

3.1.2. Звертатися до Підприємства із запитом щодо стану реалізації практичного навчання на робочому місці та пропозиціями щодо його покращення.

3.1.3. Відвідувати Підприємство під час реалізації навчання за дуальною формою здобуття освіти здобувачами за попереднім погодженням Підприємства.

3.2. Права Підприємства:

3.2.1. Здійснювати матеріальне та моральне заохочення Здобувача освіти.

3.2.2. При виконанні освітньої програми залучати Здобувача освіти до виконання тяжких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці тільки з урахуванням вимог чинного законодавства.

3.2.3. Застосовувати заходи дисциплінарного впливу при порушенні трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці.

3.2.4. Вносити пропозиції щодо зміни змісту індивідуального навчального плану, програми практичного навчання на робочому місці, формування тематик курсових проектів та кваліфікаційної роботи.

3.2.5. Надавати Університету за спеціальностями, задіяними у дуальній формі здобуття освіти, пропозиції щодо удосконалення освітньо-професійних програм в частині формування їх компонент.

3.2.6. Створювати за необхідності навчально-виробничі підрозділи відповідно до вимог і потреб освітньої програми.

3.2.7. Разом із Університетом брати участь в оцінюванні результатів навчання Здобувача освіти.

3.2.7. Надавати можливість стажування на виробництві науково-педагогічних працівників Університету.

3.2.8. Працевлаштовувати Здобувача освіти, який закінчив навчання за дуальною формою здобуття освіти, за умови наявності вакантних посад.

3.3. Права Здобувача освіти:

3.3.1. Укласти із Підприємством відповідний договір (трудову угоду), що передбачає надання робочого місця та грошову винагороду.

3.3.2. Користуватися спеціальною літературою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання освітньої програми.

3.3.3 Під час навчання на робочому місці Підприємства отримувати грошову винагороду, включаючи стипендію (якщо про це є рішення стипендіальної комісії Університету) та заробітну плату згідно трудового договору, але не менше затвердженої в Україні мінімальної заробітної плати на період обумовлений трудовим договором.

3.3.4. Відмовитися від дорученої роботи, якщо вона не відповідає вимогам діючого законодавства з питань охорони праці та охорони виробничого середовища чи довкілля.

3.3.5 Інші права, передбачені статтею 53 Закону України «Про освіту».

4. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ

4.1. Цей Договір набуває чинності з моменту його підписання Сторонами і діє до 30.06.2023.

5. ЗМІНА ТА УМОВИ РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ

5.1. Додаткові умови та зміни до Договору розглядаються Сторонами у десятиденний строк і оформляються додатковими угодами в письмовій формі.

5.2. Договір може бути змінений за згодою Сторін, що підтверджується додатковою угодою до цього договору, підписаною уповноваженими представниками Сторін або розірваний у судовому порядку.

5.3. Підставами дострокового розірвання договору є:

- 1) згода сторін;
- 2) неможливість виконання Стороною договору своїх зобов'язань у зв'язку з прийняттям нормативно-правових актів, що змінили умови, встановлені договором щодо освітньої послуги за дуальною формою здобуття освіти, і незгоди будь-якої із Сторін внести зміни до договору;
- 3) ліквідація юридичної особи - Підприємства або Університету, якщо не визначений правонаступник;
- 4) відрахування з Університету Здобувача освіти згідно із законодавством;
- 5) рішення суду, що набрало законної сили, яким встановлено факт порушення або невиконання (неналежного виконання) Стороною умов договору
- 6) припинення трудових відносин Підприємства і Здобувача освіти.

5.4. Дія договору тимчасово призупиняється у разі надання одержувачу освітньої послуги академічної відпустки відповідно до законодавства на весь строк такої відпустки, про що вносяться відповідні зміни до договору.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

6.1. Сторони несуть юридичну відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань за цим Договором відповідно до чинного законодавства України.

6.2. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання зобов'язань за цим договором, якщо це стало наслідком обставин непереборної сили.

7. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

7.1. Усі спори та розбіжності, що виникають з цього Договору або у зв'язку з ним, Сторони зобов'язуються вирішувати шляхом переговорів. У разі неможливості вирішення спорів і розбіжностей шляхом переговорів ці спори та розбіжності вирішуються судом у встановленому законом порядку.

8. ФОРС-МАЖОР

8.1. У разі настання обставин непереборної сили, тобто обставин, які виникли і діють незалежно від волі Сторони і які Сторона об'єктивно не могла передбачити і запобігти, якщо ці обставини перешкоджають належному виконанню Стороною своїх зобов'язань за цим договором, термін виконання Стороною своїх зобов'язань за цим договором продовжується на час дії обставин непереборної сили, але не більше ніж на 12 (дванадцять) місяців.

8.2. До обставин непереборної сили належать війни та інші військові дії, землетруси, повені та інші стихійні лиха, прийняття органами державної влади та місцевого самоврядування нормативно-правових актів, аварії в системі енергопостачання або зв'язку та інші подібні обставини, що перешкоджають належному виконанню Сторонами своїх зобов'язань за цим договором.

8.3. Сторона, яка не має можливості належним чином виконати свої зобов'язання за цим договором внаслідок дії обставин непереборної сили, зобов'язана письмово повідомити іншу Сторону про настання зазначених обставин і про передбачуваний термін їх дії протягом 14 (чотирнадцяти) календарних днів з моменту їх настання. В іншому випадку невиконуюча Сторона втрачає можливість посилаючись на обставини непереборної сили як на підставу невиконання нею своїх зобов'язань за цим договором.

8.4. Якщо обставини непереборної сили або їх наслідки діють більше 12 (дванадцяти) місяців, Сторони на основі взаємних переговорів ухвалюють рішення про розірвання цього договору. У разі недосягнення згоди спір вирішується в судовому порядку.

9. ІНШІ УМОВИ

9.1. У випадку зміни реквізитів Університету, Підприємства, фактичної адреси Здобувача освіти, інших змін, які можуть створити труднощі виконання обов'язків за даним Договором Сторони зобов'язані повідомити одна одну не пізніше 10 календарних днів з моменту цих змін.

9.2. У всьому іншому, не передбаченому умовами даного Договору, відносини сторін регулюються нормами чинного законодавства.

9.3. Договір укладений у 3-х (трьох) примірниках, які мають однакову юридичну силу.

9.4. Сторони вживатимуть заходів для того, щоб зміст Договору не став відомим іншим особам.

9.5. Протягом дії цього Договору і після його припинення з будь-яких причин жодна Сторона не може без попереднього письмового узгодження з іншою Стороною розголошувати третім особам та/або публікувати, та/або сприяти опублікуванню будь-якої інформації, яка була б надана однією із Сторін за цим Договором або стала відома одній зі Сторін у зв'язку з виконанням зобов'язань за цим Договором.

9.6. За цим Договором поняття "конфіденційна інформація" включає в себе всі документи, пов'язані з виконанням цього Договору.

9.7. Не вважати конфіденційною інформацію, яка на момент її передачі Стороні є загальновідомою внаслідок причин, не пов'язаних з Договором.

9.8. Сторони зобов'язані зберігати конфіденційність умов цього Договору, технічної, комерційної, фінансової та іншої інформації, пов'язаної з виконанням умов цього Договору.

9.9. Для захисту конфіденційної інформації Сторони повинні вживати заходів обережності, які зазвичай використовуються для захисту такого роду інформації від несанкціонованого розголошення третім особам в існуючому діловому обороті.

9.10. За невиконання або неналежне виконання зобов'язань щодо конфіденційності відповідна Сторона зобов'язана відшкодувати іншій Стороні в повному обсязі збитки, спричинені таким невиконанням або неналежним виконанням. При цьому, розмір відшкодування визначається в судовому порядку.

10. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

10.1. Сторони цим запевняють та гарантують одна одній, не здійснювати будь-яких пропозицій, не надавати повноважень та клопотань щодо отримання неналежної/неправомірної матеріальної вимоги або переваги у зв'язку з цим Договором й не мають наміру щодо здійснення будь-якої з вищевказаних дій у майбутньому, а

також Сторона застосовуватиме всіх можливих заходів щодо запобігання вчиненню таких дій співробітниками, представниками, особами, пов'язаними зі Здобувачем освіти, який навчається на робочому місці за цим Договором (де може бути застосовано), будь-якою іншою третьою особою.

10.2. Кожна зі Сторін цього Договору зобов'язана повідомити про це антикорупційне застереження Здобувача освіти, який навчається на робочому місці за цим Договором, до початку дії цього Договору.

11. РЕКВІЗИТИ СТОРІН

ПІДПРИЄМСТВО	НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД	ЗДОБУВАЧ
<p>ПрАТ «МХП»</p> <p>08800, Київська обл, м. Миронівка, вул. Елеваторна 1</p> <p>Код ЄДРПОУ 25412361</p> <p>ІВАН: UA3435100500000260037 28704101</p> <p>Банк в АТ «УкрСІБбанк»</p> <p>/ МФО 351005 ІПН 254123610155</p> <p>Заступник голови правління Директор з організаційної ефективності та управління персоналом</p> <p>_____ Андрій БУЛАХ</p>	<p>Національний університет біоресурсів і природокористування України</p> <p>03041, Україна, 03041, місто Київ, ВУЛИЦЯ ГЕРОІВ ОБОРОНИ, будинок 15</p> <p>Код ЄДРПОУ 00493706</p> <p>Тел./факс (044) 527-82-42</p> <p>Ректор</p> <p>_____ Станіслав НІКОЛАЄНКО</p>	<p>Гарбуз Аліна Анатоліївна</p> <p><u>Місце проживання:</u> м. Київ, вул. Вишнева, 10</p> <p>Паспорт, серія: № , видан.:</p> <p>РНОКПП</p> <p>_____ Аліна ГАРБУЗ</p>

ДОГОВІР № _____
про співпрацю між Черкаським державним технологічним
університетом та ПрАТ «МХП»

м. Черкаси

«___» _____ 2022 року

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ (далі – Університет), в особі в.о. ректора університету
Олега ГРИГОРА, що діє на підставі Статуту, з однієї сторони, та
Приватне акціонерне товариство «МХП» (далі – «Підприємство») в
особі уповноваженого представника Андрія БУЛАХА, що діє на
підставі протоколу засідання Правління №1 від 25.03.2021 р з іншого
боку, разом іменовані «Сторони», а кожна окремо – «Сторона»,
уклали даний Договір про співпрацю (надалі – «Договір»), про нижче
наведене:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Предметом договору є взаємовигідна співпраця в галузі науково-технічної діяльності, організації науково-популярних заходів, виставок, конференцій, навчальної та виробничої діяльності Сторін. Співпраця здійснюється у вигляді обміну інформацією з питань, що стосуються науково-технічної діяльності обох сторін, питань спільної участі та проведення заходів.

1.2. Враховуючи взаємну зацікавленість, Сторони домовляються спільно діяти з метою об'єднання зусиль у вирішенні завдань з підвищення кваліфікації здобувачів вищої освіти Університету, які навчаються на освітньо-професійних програмах, компетентності яких суміжні з видами діяльності Підприємства.

2. НАПРЯМИ ВЗАЄМНОЇ СПІВПРАЦІ

2.1. Надання можливості для підвищення кваліфікації здобувачів вищої освіти та співробітників Університету.

2.2. Організація стажувань і практики для студентів Університету на Підприємстві.

2.3. Спільна організація наукових і науково-технічних конференцій, симпозіумів, семінарів та інших заходів.

2.4. Співпраця у науково-дослідній роботі, сприяння організації спільних науково-дослідних лабораторій та експериментально-виробничих дільниць.

2.5. Надання взаємної можливості проведення лекцій, семінарів та навчань за участю спеціалістів Сторін.

2.6. Взаємна участь у формуванні програм практик та окремих курсів підготовки.

2.7. Співпраця в інших напрямках на основі взаємної зацікавленості сторін.

2.8. Сторони за цим Договором не уповноважені виступати як юридичні представники одна одної.

3. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УНІВЕРСИТЕТУ

3.1. Університет зобов'язується:

3.1.1. Призначити контактну особу (групу осіб), яка буде відповідальною за зв'язок і співпрацю з Підприємством та надання підприємству необхідної інформації, яка не є конфіденційною.

3.1.2. Враховувати пропозиції Підприємства при складанні освітніх програм, навчальних планів, програм дисциплін та програм практики.

3.1.3. На запит Підприємства надавати інформацію про навчальні плани Університету, програми стажувань, практик та іншу інформацію, яка не є конфіденційною, відповідно до вимог чинного законодавства України.

3.1.4. Забезпечувати якісне виконання індивідуальних планів для цільової підготовки студентів.

3.1.5. Забезпечувати цільове використання наданого Підприємством для розвитку матеріально-технічної бази Університету устаткування та обладнання, у тому числі необхідних Підприємству фахівців.

3.1.6. На запит Підприємства надавати інформацію про студентів, окрім такої, що є конфіденційною, згідно чинного законодавства України.

3.1.7. Забезпечувати організацію, керівництво та проведення практики студентів на Підприємстві, згідно з взаємно погодженими програмами.

3.1.8. Сприяти Підприємству у проведенні ним, обумовлених цим Договором чи додатковими угодами до нього, заходів із студентами Університету.

3.1.9. Дотримуватись умов, що ставляться Підприємством до кожного виду співпраці, спільно розроблених та затверджених Сторонами положень про порядок проведення конкурсів на отримання грантів та стипендій, практик, стажувань тощо.

4. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

4.1. Підприємство зобов'язується:

4.1.1. Призначити контактну особу (групу осіб), яка буде відповідальною за зв'язок і співпрацю з Університетом та надання Університету необхідної інформації, яка не є конфіденційною.

4.1.2. На запит Університету надавати необхідну інформацію про Підприємство, що не є конфіденційною, у тому числі науково-технічну, навчально-методичну літературу для підготовки кваліфікованих фахівців.

4.1.3. За взаємним погодженням Сторін брати участь у розвитку матеріально-технічної бази Університету, створенні та облаштуванні устаткуванням галузевих інженерно-технічних лабораторій, експериментально-виробничих дільниць тощо.

4.1.4. За взаємним погодженням Сторін надавати Університету матеріально-технічну базу Підприємства для якісної теоретичної та практичної підготовки фахівців.

4.1.5. За взаємним погодженням забезпечувати керівництво та проведення стажувань і практики студентів на Підприємстві, згідно із узгодженими обома сторонами програмами і тематикою.

4.1.6. За взаємним погодженням сприяти працевлаштуванню випускників Університету на Підприємстві, згідно з додатком до Договору, а також на підставі листів-запитів, гарантійних листів, тристоронніх угод між Університетом, студентом і Підприємством.

4.1.7. Допомогати Університету у проведенні обумовлених цим Договором чи додатковими угодами до нього заходів зі студентами Університету.

5. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ

5.1 Договір набуває чинності з моменту його підписання Сторонами та діє протягом трьох років.

5.2 В випадках, коли жодна із сторін за місяць до закінчення строку дії цього Договору не заявила про намір припинити договірні відносини, Договір автоматично пролонгується на наступні три роки.

5.3 Кожна із сторін за власним бажанням може розірвати цей Договір в односторонньому порядку, попередивши про це іншу Сторону у письмовій формі за 30 календарних днів до дати, з якої пропонується припинити Договір.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

6.1 У випадку порушення своїх зобов'язань за цим Договором Сторони несуть відповідальність визначену цим Договором та чинним законодавством. Порушенням зобов'язання є його невиконання або неналежне виконання, тобто виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання.

6.2 Сторони несуть відповідальність за розповсюдження інформації з обмеженим доступом, якщо іншою стороною доведено, що розповсюдження інформації було здійснено іншою стороною.

6.3 Жодна із Сторін не несе відповідальність за невиконання чи неналежне виконання своїх зобов'язань по цьому Договору, якщо це невиконання чи неналежне виконання зумовлені дією обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

6.4 Сторона, для якої склались форс-мажорні обставини, зобов'язана не пізніше 2 (двох) календарних днів з дати настання таких обставин повідомити про це у письмовій формі іншу Сторону.

7. ОБСТАВИНИ НЕПЕРЕБОРНОЇ СИЛИ

7.1 Сторони звільняються від відповідальності за невиконання або неналежне виконання зобов'язань за цим Договором у разі виникнення обставин непереборної сили, які не існували під час укладання Договору та виникли поза волею Сторін (аварія, катастрофа, стихійне лихо, епідемія, епізоотія, війна, незаконне втручання третіх осіб або електронно-обчислювальних машин, тощо).

7.2 Сторона, що не може виконувати зобов'язання за цим Договором у разі виникнення обставин непереборної сили, повинна протягом 7 (семи) робочих днів з моменту їх виникнення повідомити про це іншу сторону у письмовій формі.

7.3 Доказом наявності обставин непереборної сили та строку їх дії є документи, видані Торгово-промисловою палатою України та/або іншими уповноваженими на це органами.

7.4 У разі коли строк дії обставин непереборної сили продовжується більш як 60 (шістдесят) днів, кожна із Сторін в установленому порядку має право розірвати цей Договір.

8. ПОВОДЖЕННЯ З ІНФОРМАЦІЄЮ

8.1. Сторони домовляються надавати одна одній інформацію, окрім тієї, яка відноситься до категорії інформації з обмеженим доступом.

8.2. Інформація з обмеженим доступом може бути надана на запит іншої Сторони за відповідного рішення керівника Сторони, а в випадках коли йдеться про персональну інформацію – лише за письмової згоди особи, персональні дані якої запитуються.

8.3. Сторони зобов'язані здійснювати всі можливі дії для збереження та нерозповсюдження інформації, зокрема, з обмеженим доступом, яка може передаватись між Сторонами та використовуватися в межах їх діяльності, яка визначена умовами цього Договору, а в разі висунення письмової вимоги однієї із Сторін укласти Договір про нерозголошення інформації, окрім випадків коли така інформація відноситься до категорії публічної.

8.4. У разі надання однією із Сторін продуктів інтелектуальної власності, на які поширюються авторські права, Сторона, яка одержує цей продукт, зобов'язується не використовувати його без згоди автора в професійній або комерційній діяльності.

9. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

9.1 У випадку виникнення спірних питань або розбіжностей з приводу цього Договору між Сторонами вони вирішуються шляхом переговорів та консультацій.

9.2 Сторони погоджуються здійснювати всі можливі дії для вирішення спорів, що можуть виникати, у досудовому порядку.

9.3 У разі недосягнення Сторонами згоди, спори вирішуються у судовому порядку.

10. ІНШІ УМОВИ

10.1. Перелік видів співпраці й обов'язків Сторін не є вичерпним і може бути доповнений або переглянутий за згодою Сторін, що оформляється додатковими угодами.

10.2. Зміни і доповнення до цього Договору, а також усі додаткові угоди, додатки до нього вважаються дійсними лише в випадках їх письмового оформлення та засвідчення підписами та печатками обох Сторін.

10.3. Хід та результати виконання цього договору щорічно розглядаються на спільному засіданні представників Університету і Підприємства.

10.4. Цей договір складений при повному розумінні Сторонами його умов і термінології українською мовою у двох ідентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу – по одному для кожної із сторін.

МІСЦЕ ЗНАХОДЖЕННЯ І РЕКВІЗИТИ СТОРІН

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

код ЄДРПОУ: 05390336

ІВАН: UA218201720343141001200000612

Банк-одержувач: Державна
казначейська служба України

МФО: 820172

Свідоцтво: № 32135604

Інд код: № 053903323017

Адреса: 18006 м. Черкаси, бульвар
Шевченка, 460

Тел.: +38 (0472) 71-00-94, +38 (0472) 51-36-
72

E-mail: chdtu@chdtu.edu.ua

В.о. ректора

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «МХП»

код ЄДРПОУ: 25412361

ІВАН: UA343510050000026003728704101

Банк в АТ «УкрСІБбанк»,

МФО 351005

ПІН 254123610155

Юридична адреса: 08800, Київська обл,
м. Миронівка, вул. Елеваторна 1

Тел.: +380442070000

E-mail: office@mhp.com.ua

Заступник голови правління
Директор з організаційної ефективності
та управління персоналом

Олег ГРИГОР

(підпис)

Андрій БУЛАХ

(підпис)

МЕМОРАНДУМ
ПРО ПАРТНЕРСТВО ТА СПІВПРАЦЮ В ГАЛУЗІ ДУАЛЬНОЇ
ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

№ _____

м. Київ

« ____ » _____ 2023 р.

Відокремлений структурний підрозділ "Вінницький фаховий коледж Національного університету харчових технологій" (надалі – Коледж), в особі директора Керницького Володимира Антоновича, що діє на підставі Статуту, з однієї сторони, та Приватного акціонерного товариства «МХП» (надалі – Підприємство), в особі уповноваженого представника Громової Анастасії Вікторівни, що діє на підставі довіреності від 06.02.2023, з іншої сторони, разом іменовані «Сторони», домовились про наступне:

1. МЕТА І ПРЕДМЕТ МЕМОРАНДУМУ

1.1. Метою цього Меморандуму є співпраця щодо організації і впровадження дуальної форми здобуття освіти з метою допомогти їм здобути якісну, ґрунтовну та конкурентоспроможну освіту, підвищити рівень їх професійної підготовки, набуття ними практичних навиків та вмій.

1.2. Цей Меморандум слід розглядати як основу для планування подальших заходів, спрямованих на розвиток взаємодії та співробітництва Сторін у межах повноважень, визначених ними, Конституцією України та законами України.

1.3. Сторони висловлюють готовність до здійснення взаємовигідного співробітництва у визначених цим Меморандумом напрямках співпраці.

1.4. Жодні положення цього Меморандуму не можуть тлумачитися як обмеження на співробітництво між Сторонами у будь-яких інших сферах діяльності.

1.5. Сторони діють відповідно до цього Меморандуму, а також згідно з іншими угодами та/або договорами, які можуть бути укладені між Сторонами.

1.6. Сторони мають наміри надавати одна одній всебічну підтримку для розширення співробітництва згідно з положеннями цього Меморандуму та інформувати одна одну про заходи, спрямовані на його розвиток.

1.7. У процесі досягнення спільних цілей Сторони будуватимуть свої взаємовідносини на засадах рівності, чесного партнерства і створення режиму максимального сприяння та забезпечення відкритості й прозорості у своїй діяльності.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ СПІВПРАЦІ

2.1. З метою реалізації цього Меморандуму Коледж зобов'язується:

2.1.1. Розробити та погодити з Підприємством програми дуального навчання, термін проведення практичної підготовки Здобувача на базі Підприємства, основні напрямки діяльності Здобувача під час проходження дуального навчання та практики на базі Підприємства.

2.1.2. Закріпити відповідального працівника, який забезпечуватиме організацію та контролюватиме виконання програми дуальної форми навчання та практичної діяльності, оцінюватиме його результати.

2.2. З метою реалізації цього Меморандуму Коледж має право:

2.2.1. Здійснювати контроль за проходженням навчання за дуальною формою здобуття освіти на Підприємстві.

2.2.2. За потреби організувати методичні семінари за участю фахівців, учасників договору задля розв'язання різних питань.

2.3. З метою реалізації цього Меморандуму Підприємство зобов'язується:

2.3.2. Забезпечити реалізацію практичної складової дуальної освіти на робочому місці відповідно до вимог освітньої програми та програми практичного навчання на робочому місці.

2.3.3. Призначити Здобувачеві наставника дуального навчання з найбільш досвідчених кваліфікованих фахівців.

2.3.4. Забезпечити дотримання правил охорони праці відповідно до вимог чинного законодавства.

2.3.5. Забезпечити Здобувача предметами і засобами праці, надати доступ до практичних матеріалів та виробничих,

технологічних процесів, необхідних для виконання індивідуального навчального і програми практичного навчання на робочому місці.

2.3.6. Вести контроль за відвідуванням робочого місця та здійснювати контроль за виконанням програми практичного навчання на робочому місці Здобувача на Підприємстві.

2.4. З метою реалізації цього Меморандуму Підприємство має право:

2.4.1. Застосовувати до Здобувача під час навчання матеріальне (включно із оплатою праці) та моральне стимулювання за якісні практичні результати, вживати заходи дисциплінарного впливу за порушення правил трудового розпорядку.

2.4.2. Вносити пропозиції про можливе працевлаштування Здобувача на Суб'єкті господарювання після закінчення навчання в Коледжі.

2.4.3. Видавати сертифікати Здобувачу про дуальне навчання.

3. СТРОК ТА УМОВИ ДІЇ МЕМОРАНДУМУ

3.1. Цей Меморандум набирає чинності з дня його підписання.

3.2. Дія цього Меморандуму є безстроковою. Кожна із Сторін може вступити з ініціативою припинення дії цього Меморандуму, про що завчасно, але не пізніше ніж за 30 (тридцять) календарних днів, письмово повідомити іншу Сторону.

3.3. У цей Меморандум за взаємною згодою Сторін може бути внесено зміни і доповнення, про що одна із сторін (ініціатор змін) повідомляє іншу сторону у письмовій формі.

3.4. Сторона, яка отримала повідомлення про зміни і доповнення Меморандуму від іншої Сторони, завчасно, але не пізніше 30-ти (тридцяти) календарних днів від їх отримання, повідомляє у письмовій формі ініціатора змін про згоду з ними або відмову.

3.5. Погодженні зміни і доповнення до цього Меморандуму стають його невід'ємною частиною.

4. ІНШІ УМОВИ

4.1. Меморандум укладено українською мовою у двох оригінальних примірниках, по одному для кожної зі Сторін, які мають однакову юридичну силу.

4.2. Усі спори, пов'язані з тлумаченням та застосуванням цього Меморандуму, будуть вирішуватися шляхом взаємної домовленості між Сторонами.

4.3. Сторони не несуть жодних фінансових зобов'язань у рамках положень цього Меморандуму.

5. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ СТОРІН

ПІДПРИЄМСТВО

Приватне акціонерне товариство
«МХП»

08800, Київська обл., Обухівський р-н,
м. Миронівка, вул. Елеваторна, 1

Код ЄДРПОУ 25412361
Тел.: +380 44 207 00 00

Директор департаменту стратегії та
методології управління персоналом

_____ А. В. Громова

КОЛЕДЖ

Відокремлений структурний підрозділ
"Вінницький фаховий коледж
Національного університету харчових
технологій"

21100, м. Вінниця, вул. Привокзальна
38

Код ЄДРПОУ 35725833
Тел./факс: +380 432 57 43 92

Директор

_____ В.А. Керницький

**ДОГОВІР
ПРО ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
З ЕЛЕМЕНТАМИ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ОСВІТИ**

№ _____

м. Золотоноша

«_____» 20_____р.

Відокремлений структурний підрозділ «Золотоніський фаховий коледж ветеринарної медицини Білоцерківського національного аграрного університету», (далі – «Коледж»), в особі в особі директора ЖАЛА Івана Івановича, що діє на підставі Положення, та Філія «Птахокомплекс» Товариства з обмеженою відповідальністю «Вінницька птахофабрика» (надалі – «Підприємство») особі директора ВОЛКОВА Руслана Дмитровича, діючого на підставі Довіреності від 01.07.2020 р з іншого боку, та здобувач фахової передвищої освіти Єгорова Катерина Анатоліївна, який навчається за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» (далі – Здобувач), разом іменовані «Сторони», уклали даний Договір про здобуття вищої освіти за денною формою навчання з елементами дуальної форми освіти (надалі – «Договір»), про нижче наведене:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Коледж та Підприємство зобов'язуються спільно організувати і впроваджувати в практичну підготовку Здобувача, що навчається за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина», елементи дуальної форми здобуття освіти.

1.2. У цьому договорі Сторони в своїх взаєминах керуються нормами чинного законодавства України у сфері вищої освіти (Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту»), а також Кодексом законів про працю України.

1.3. Метою впровадження елементів дуальної форми навчання є підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» шляхом набуття практичних навичок на базі Підприємства.

2. ОBOB'ЯЗКИ СТОРІН

2.1. Коледж зобов'язується:

2.1.1. Спільно із Підприємством розробити та погодити графік освітнього процесу на 2023-2024 н.р. та програми навчальних дисциплін.

2.1.2. Надати Здобувачу освіти освітню послугу відповідно до освітньої програми, графіку освітнього процесу та програм навчальних дисциплін (додаток 1).

2.1.3. Інформувати Здобувача освіти про правила та вимоги щодо організації надання освітньої послуги за дуальною формою, її якості та змісту, про його права і обов'язки під час надання та отримання зазначеної послуги.

2.1.4. Призначити Здобувачу освіти координатора дуальної форми здобуття освіти.

2.1.5. Для досягнення Здобувачем освіти належного рівня теоретичних знань відповідно до цілей і завдань освітньо-професійної програми, забезпечувати його навчально-методичними матеріалами та засобами навчання.

2.1.6. Забезпечувати фахову підготовку, проведення інструктажів з безпеки життєдіяльності, охорони праці та пожежної безпеки Здобувачу освіти, вивчення ним правил технічної експлуатації виробничого обладнання, правил безпеки життєдіяльності, охорони праці та інших норм.

2.1.7. Видати Здобувачу освіти індивідуальні завдання для виконання програм навчальних дисциплін на робочому місці Підприємства, виконання ним курсових/дипломних проектів та розробки кваліфікаційної роботи.

2.1.8. Забезпечити проведення оцінювання результатів навчання Здобувача освіти за участю представників Підприємства.

2.1.9. За умови успішного завершення Здобувачем освіти з елементами дуальної форми та здобуття за результатами оцінювання кваліфікації відповідного рівня видати Здобувачу освіти документ про освіту.

2.2. Підприємство зобов'язується:

2.2.1. Спільно із Закладом освіти розробити та погодити графік освітнього процесу на 2023-2024 н.р. та програми навчальних дисциплін.

2.2.2. Забезпечити Здобувача освіти робочим місцем на час проведення навчання за дуальною формою.

2.2.3. Забезпечити реалізацію елементів дуальної освіти на робочому місці відповідно до вимог освітньо-професійної програми та програм навчальних дисциплін.

2.2.4. Призначити Здобувачу освіти наставника з числа досвідчених кваліфікованих фахівців.

2.2.5. Проводити інструктажі з охорони праці та пожежної безпеки згідно з вимогами чинного законодавства.

2.2.6. Забезпечити Здобувача освіти справним устаткуванням,

інструментом, технологічними картами, описами, схемами іншими матеріалами, необхідними для здобуття компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми.

2.2.7 Забезпечити Здобувача освіти спеціальним робочим одягом, взуттям та іншими індивідуальними засобами захисту за встановленими для відповідних штатних працівників Підприємства.

2.2.8 Забезпечувати консультування та здійснювати контроль за виконанням програм навчальних дисциплін та індивідуальних завдань у формі курсових проектів та кваліфікаційної роботи.

2.2.9 Виплачувати Здобувачу освіти заробітну плату або іншу грошову винагороду за виконану роботу.

2.2.10 Своєчасно повідомляти Заклад освіти про вчинені Здобувачем освіти порушення трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці та нещасні випадки, що сталися з ним.

2.3. Здобувач зобов'язується:

2.3.1. Відвідувати заняття, бути присутнім на робочому місці і виконувати завдання в межах вимог освітньо-професійної програми за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина».

2.3.2. Дотримуватися під час освітнього процесу обов'язків, передбачених статтею 53 Закону України «Про освіту»; вимог правил внутрішнього трудового розпорядку, охорони праці, інших документів Закладу освіти та Підприємства.

2.3.3. Дбайливо та бережливо ставитися до майна Закладу освіти та Підприємства.

2.3.4. Вчасно інформувати Підприємство та/чи Заклад освіти про проблеми, якщо такі виникають.

2.3.5. Дотримуватись положень корпоративної політики Підприємства, зокрема, щодо конфіденційності інформації.

2.3.6. Відповідально ставитися до виконання індивідуального навчального плану, програм навчальних дисциплін, виконання курсових проектів та кваліфікаційної роботи на робочому місці.

2.3.7. Укласти із Підприємством договір, що передбачає надання робочого місця та грошову винагороду.

2.3.8. Виконувати завдання, розпорядження наставника та куратора в межах виконання вимог індивідуального навчального плану та програм програми практичного навчання на робочому місці.

2.3.9. Вчасно інформувати Підприємство та Коледж про проблеми, якщо такі виникають.

3. ПРАВА СТОРІН

3.1. Права Закладу освіти:

3.1.1. Надавати працівникам Підприємства, зокрема, наставникам дуальної форми здобуття освіти, методичну допомогу.

3.1.2. Звертатися до Підприємства із запитом щодо стану реалізації практичного навчання на робочому місці та пропозиціями щодо його покращення.

3.1.3. Відвідувати Підприємство під час реалізації навчання за дуальною формою здобуття освіти здобувачами за попереднім погодженням Підприємства.

3.2. Права Підприємства:

3.2.1. Здійснювати матеріальне та моральне заохочення Здобувача освіти.

3.2.2. При виконанні освітньої програми залучати Здобувача освіти до виконання тяжких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці тільки з урахуванням вимог чинного законодавства.

3.2.3. Застосовувати заходи дисциплінарного впливу при порушенні трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці.

3.2.4. Вносити пропозиції щодо зміни змісту індивідуального навчального плану, програми практичного навчання на робочому місці, формування тематик курсових проектів та кваліфікаційної роботи.

3.2.5. Надавати Закладу освіти за спеціальностями, задіяними у дуальній формі здобуття освіти, пропозиції щодо удосконалення освітньо-професійних програм в частині формування їх компонент.

3.2.6. Створювати за необхідності навчально-виробничі підрозділи відповідно до вимог і потреб освітньої програми.

3.2.7. Разом із Закладом освіти брати участь в оцінюванні результатів навчання Здобувача освіти.

3.2.7. Надавати можливість стажування на виробництві педагогічних працівників Закладу освіти.

3.2.8. Працевлаштовувати Здобувача освіти, який закінчив навчання за дуальною формою здобуття освіти, за умов наявності вакантних посад.

3.3. Права Здобувача освіти:

3.3.1. Укласти із Підприємством відповідний договір (трудову угоду), що передбачає надання робочого місця та грошову винагороду.

3.3.2. Користуватися спеціальною літературою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання освітньої програми.

3.3.3 Під час навчання на робочому місці Підприємства отримувати грошову винагороду, включаючи стипендію (якщо про це є рішення стипендіальної комісії Закладу освіти) та заробітну плату згідно трудового договору, але не менше затвердженої в Україні мінімальної заробітної плати на період обумовлений трудовим договором.

3.3.4. Відмовитися від дорученої роботи, якщо вона не відповідає вимогам діючого законодавства з питань охорони праці та охорони виробничого середовища чи довкілля.

3.3.5 Інші права, передбачені статтею 53 Закону України «Про освіту».

4. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ

4.1. Цей Договір набуває чинності з моменту його підписання Сторонами і діє до 30.06.2024.

5. ЗМІНА ТА УМОВИ РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ

5.1. Додаткові умови та зміни до Договору розглядаються Сторонами у десятиденний строк і оформляються додатковими угодами в письмовій формі.

5.2. Договір може бути змінений за згодою Сторін, що підтверджується додатковою угодою до цього договору, підписаною уповноваженими представниками Сторін або розірваний у судовому порядку.

5.3. Підставами дострокового розірвання договору є:

- 1) згода сторін;
- 2) неможливість виконання Стороною договору своїх зобов'язань у зв'язку з прийняттям нормативно-правових актів, що змінили умови, встановлені договором щодо освітньої послуги за дуальною формою здобуття освіти, і незгоди будь-якої із Сторін внести зміни до договору;
- 3) ліквідація юридичної особи - Підприємства або Закладу освіти, якщо не визначений правонаступник;
- 4) відрахування з Закладу освіти Здобувача освіти згідно із законодавством;
- 5) рішення суду, що набрало законної сили, яким встановлено факт порушення або невиконання (неналежного виконання) Стороною умов договору
- 6) припинення трудових відносин Підприємства і Здобувача освіти.

5.4. Дія договору тимчасово призупиняється у разі надання одержувачу освітньої послуги академічної відпустки відповідно до законодавства на весь строк такої відпустки, про що вносяться відповідні зміни до договору.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

6.1. Сторони несуть юридичну відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань за цим Договором відповідно до чинного законодавства України.

6.2. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання зобов'язань за цим договором, якщо це стало наслідком обставин непереборної сили.

7. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

7.1. Усі спори та розбіжності, що виникають з цього Договору або у зв'язку з ним, Сторони зобов'язуються вирішувати шляхом переговорів. У разі неможливості вирішення спорів і розбіжностей шляхом переговорів ці спори та розбіжності вирішуються судом у встановленому законом порядку.

8. ФОРС-МАЖОР

8.1. У разі настання обставин непереборної сили, тобто обставин, які виникли і діють незалежно від волі Сторони і які Сторона об'єктивно не могла передбачити і запобігти, якщо ці обставини перешкоджають належному виконанню Стороною своїх зобов'язань за цим договором, термін виконання Стороною своїх зобов'язань за цим договором продовжується на час дії обставин непереборної сили, але не більше ніж на 12 (дванадцять) місяців.

8.2. До обставин непереборної сили належать війни та інші військові дії та території, де знаходяться Заклад та/або Підприємство, землетруси, повені та інші стихійні лиха, епідемії, прийняття органами державної влади та місцевого самоврядування нормативно-правових актів, аварії в системі енергопостачання або зв'язку та інші подібні обставини, що перешкоджають належному виконанню Сторонами своїх зобов'язань за цим договором.

8.3. Сторона, яка не має можливості належним чином виконати свої зобов'язання за цим договором внаслідок дії обставин непереборної сили, зобов'язана письмово повідомити іншу Сторону про настання зазначених обставин і про передбачуваний термін їх дії протягом 14 (чотирнадцяти) календарних днів з моменту їх настання. В іншому випадку невиконуюча Сторона втрачає можливість посилатися на обставини непереборної сили як на підставу невиконання нею своїх зобов'язань за цим договором.

8.4. Якщо обставини непереборної сили або їх наслідки діють більше 12 (дванадцяти) місяців, Сторони на основі взаємних переговорів ухвалюють рішення про розірвання цього договору. У разі недосягнення згоди спір вирішується в судовому порядку.

9. ІНШІ УМОВИ

9.1. У випадку зміни реквізитів Закладу освіти, Підприємства, фактичної адреси Здобувача освіти, інших змін, які можуть створити труднощі виконання обов'язків за даним Договором Сторони зобов'язані повідомити одна одну не пізніше 10 календарних днів з моменту цих змін.

9.2. У всьому іншому, не передбаченому умовами даного Договору, відносини сторін регулюються нормами чинного законодавства.

9.3. Договір укладений у 3-х (трьох) примірниках, які мають однакову юридичну силу.

9.4. Сторони вживатимуть заходів для того, щоб зміст Договору не став відомим іншим особам.

9.5. Протягом дії цього Договору і після його припинення з будь-яких причин жодна Сторона не може без попереднього письмового узгодження з іншою Стороною розголошувати третім особам та/або публікувати, та/або сприяти опублікуванню будь-якої інформації, яка була б надана однією із Сторін за цим Договором або стала відома одній зі Сторін у зв'язку з виконанням зобов'язань за цим Договором.

9.6. За цим Договором поняття « конфіденційна інформація » включає в себе всі документи, пов'язані з виконанням цього Договору.

9.7. Не вважати конфіденційною інформацію, яка на момент її передачі Стороні є загальновідомою внаслідок причин, не пов'язаних з Договором.

9.8. Сторони зобов'язані зберігати конфіденційність умов цього Договору, технічної, комерційної, фінансової та іншої інформації, пов'язаної з виконанням умов цього Договору.

9.9. Для захисту конфіденційної інформації Сторони повинні вживати заходів обережності, які зазвичай використовуються для захисту такого роду інформації від несанкціонованого розголошення третім особам в існуючому діловому обороті.

9.10. За невиконання або неналежне виконання зобов'язань щодо конфіденційності відповідна Сторона зобов'язана відшкодувати іншій Стороні в повному обсязі збитки, спричинені таким невиконанням або неналежним виконанням. При цьому, розмір відшкодування визначається в судовому порядку.

10. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

10.1. Сторони цим заповнюють та гарантують одна одній, не здійснювати будь-яких пропозицій, не надавати повноважень та клопотань щодо отримання неналежної/неправомірної матеріальної вимоги або переваги у зв'язку з цим Договором й не мають наміру щодо здійснення будь-якої з вищевказаних дій у майбутньому, а також Сторона застосовуватиме всіх можливих заходів щодо запобігання вчиненню таких дій співробітниками, представниками, особами, пов'язаними зі Здобувачем освіти, який навчається на робочому місці за цим Договором (де може бути застосовано), будь-якою іншою третьою особою.

10.2. Кожна зі Сторін цього Договору зобов'язана повідомити про це антикорупційне застереження Здобувача освіти, який навчається на робочому місці за цим Договором, до початку дії цього Договору.

11. РЕКВІЗИТИ СТОРІН

ПІДПРИЄМСТВО	НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД	ЗДОБУВАЧ
<p>Філія «Птахокомплекс» Товариства обмеженою відповідальністю «Вінницька птахофабрика» 24326, с.Оляниця, Тростянецький р-н, Вінницька обл.вул. Першотравнева, буд. 61 Код ЄДРПОУ 35878955 Індивід. Под. № 35878908 Свідоцтво/витяг платника ПДВ №</p> <p><u>E-mail:</u> ptitsekompleks@mhp.com. ua</p> <p>Директор</p> <p>_____ Руслан ВОЛКОВ</p>	<p>ВСП «Золотоніський з фаховий коледж ветеринарної медицини Білоцерківського НАУ» 19702 Черкаська обл., м. Золотоноша, вул. Садовий Проїзд, 1 код ЄДРПОУ 00729095</p> <p>Директор коледжу</p> <p>_____ Іван ЖАЛО</p>	<p>Іванова Катерина Анатоліївна</p> <p><u>Місце проживання:</u> _____ _____ _____</p> <p>Паспорт _____ виданий _____ орган який видав _____ _____</p> <p>ПІН _____ _____</p> <p>Здобувач освіти:</p> <p>_____</p>

ДОГОВІР № .....
про співпрацю

« » 202 р.

м. Житомир

Поліський національний університет (надалі – Університет) в особі ректора Скидана Олега Васильовича, що діє на підставі Статуту, з однієї сторони, та _____ в особі _____, що діє на підставі _____ з другого боку (разом – Сторони), уклали цю угоду про наступне:

1. ПРЕДМЕТ УГОДИ

1.1 Предметом угоди є співпраця Університету та Підприємства щодо реалізації Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», державних і регіональних програм освіти в Україні. Основними завданнями угоди є:

- удосконалення організації та якості спільної роботи кафедр: _____;
- співпраця у розробці спільних наукових і дослідних ініціатив, розробці та удосконаленні освітніх програм та її компонент, проведення досліджень, надання консультаційних послуг, кооперація у впровадженні інновацій;
- сприяння впровадженню результатів наукових досліджень і розробок у навчальний процес кафедри, практичну роботу Підприємства;
- забезпечення якості професійно-практичної підготовки студентів за спеціальностями кафедри;
- організація дуальної форми здобуття освіти за спеціальностями кафедри на Підприємстві;
- організація навчальної та виробничої практик студентів за спеціальностями кафедри на Підприємстві.

1.2 Втілення завдань здійснюватиметься через такі форми роботи:

- науково-практичні конференції, семінари, круглі столи, лекції, індивідуальні та групові консультації з актуальних питань в Україні, зокрема у зоні Полісся;
- підготовка науково-методичних розробок, наукових статей, методичних рекомендацій;
- апробація результатів наукових досліджень на Підприємстві;
- проведення практичних занять, навчальної та виробничої практик студентів за спеціальностями кафедри та залучення до

проведення семінарів-тренінгів, практичних кейсів експертів Підприємства.

2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СТОРІН

2.1. Університет:

2.1.1. Направляє для проходження безоплатної практики студентів на Підприємстві для проходження навчальної та виробничої практик за спеціальностями кафедри.

2.1.2. Призначає осіб з числа науково-педагогічних працівників, відповідальних за проходження студентами практик.

2.1.3. Повідомляє Підприємство про науково-методичні заходи (конференції, семінари тощо), що організовується та проводяться кафедрою з актуальних проблем, а також удосконалення якості навчального процесу, оновлення та удосконалення освітніх програм та навчальних планів, тощо.

2.1.4. Надає індивідуальні та групові консультації з актуальних питань.

2.1.5. Забезпечує участь у розробці, впровадженні у навчальний процес та удосконаленні освітніх програм, навчальних планів підготовки фахівців за спеціальностями кафедри, реалізації дуальної освіти.

2.1.6. Сприяє виданню підготовлених спільно з представниками Підприємства методичних матеріалів з актуальних питань.

2.2. Підприємство:

2.2.1. Надає Університету бази для безоплатного здійснення навчальної та виробничої практик студентів за спеціальностями кафедри.

2.2.2. Призначає експертів з Підприємства, які забезпечать належне проходження студентами навчальної та виробничої практик.

2.2.3. Сприяє створенню відповідних умов для проведення навчальної та виробничої практик студентами кафедри. Формує резерв фахівців з числа студентів-практикантів для проходження стажування та можливості працевлаштування за умови відповідності здобутих кваліфікацій.

2.2.4. За зверненням Університету сприяє апробації результатів наукових досліджень з актуальних питань.

2.2.5. Проводить спільну роботу з Університетом з розробки методичної документації для Підприємства.

2.2.6. Надає статистичну та іншу довідкову інформацію, необхідну для написання наукових, бакалаврських та магістерських робіт студентами і викладачами кафедри.

3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

3.1. Усі питання, що виникають між Сторонами з приводу виконання цієї угоди вирішуються обоюдною погодженістю або в установленому чинним законодавством порядку.

3.2. Ця угода не покладає на Сторони фінансових зобов'язань для будь-кого з них. У випадку необхідності реалізації фінансових питань про це укладаються окремі договори.

4. ТЕРМІН ДІЇ УГОДИ, ПОРЯДОК ЇЇ ЗМІНИ ТА ПРИПИНЕННЯ ЇЇ ДІЇ

4.1. Термін дії угоди 5 (п'ять) років з дня її підписання Сторонами.

4.2. Зміни та доповнення до угоди вносяться у письмовій формі.

4.3. Університет та Підприємство можуть достроково припинити дію угоди у разі:

4.3.1. взаємної згоди сторін;

4.3.2. в односторонньому порядку, письмово попередивши за місяць до цього іншу Сторону;

4.3.3. у випадку недоцільності подальшого співробітництва.

4.4. Угода складена в двох примірниках, кожен з яких має однакову юридичну силу.

5. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ СТОРІН

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Бульвар Старий, 7,

м. Житомир, 10008

код 00493681,

р\р UA 898201720343111002200000272

ДКСУ у м. Києві

_____ Олег СКИДАН _____

**ДОГОВІР
ПРО ЗДОБУТТЯ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
З ЕЛЕМЕНТАМИ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ОСВІТИ**

№ _____

м. Сміла « _____ » « ____ » 20 _____ р.

_____ (далі – Коледж), в особі директора _____, що діє на підставі _____,

_____ (надалі – Суб'єкт господарювання) в особі директора _____, що діє на підставі _____, з іншого боку, та здобувач фахової передвищої освіти _____, (далі – Здобувач), разом іменовані «Сторони», уклали даний Договір про здобуття фахової передвищої освіти за денною формою навчання з елементами дуальної форми освіти (надалі – «Договір»), про нижче наведене:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Коледж та Суб'єкт господарювання зобов'язуються спільно організувати і впроваджувати елементи дуальної форми здобуття освіти в практичну підготовку Здобувача, що навчається за спеціальністю _____.

1.2. У цьому договорі Сторони в своїх взаєминах керуються нормами чинного законодавства України у сфері фахової передвищої освіти (Закон України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту»), а також Кодексом законів про працю України.

1.3. Метою впровадження елементів дуальної форми навчання є підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів відповідно до стандарту фахової передвищої освіти у частині практичної підготовки за спеціальністю _____ шляхом набуття практичних навичок на базі Суб'єкта господарювання.

2. ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

2.1. Коледж зобов'язується:

2.1.1. Розробити та погодити з Суб'єктом господарювання графік освітнього процесу на 20___/20___ н.р. (додаток 1) та програми навчальних дисциплін (додаток 2).

2.1.2. Надати Здобувачу освіти освітню послугу відповідно до освітньої програми, графіку освітнього процесу та програм навчальних дисциплін.

2.1.3. Інформувати Здобувача освіти про правила та вимоги щодо організації надання освітньої послуги за дуальною формою, її якості та змісту, про його права і обов'язки під час надання та отримання зазначеної послуги.

2.1.4. Призначити Здобувачу освіти координатора дуальної форми здобуття освіти.

2.1.5. Для досягнення Здобувачем освіти належного рівня теоретичних знань відповідно до цілей і завдань освітньо-професійної програми, забезпечувати його навчально-методичними матеріалами та засобами навчання.

2.1.6. Забезпечувати фахову підготовку, проведення інструктажів з безпеки життєдіяльності, охорони праці та пожежної безпеки Здобувачу освіти, вивчення ним правил технічної експлуатації виробничого обладнання, правил безпеки життєдіяльності, охорони праці та інших норм.

2.1.7. Видати Здобувачу освіти індивідуальні завдання для виконання програм навчальних дисциплін на робочому місці Суб'єкта господарювання, виконання ним курсових проектів та розробки кваліфікаційної роботи.

2.1.8. Забезпечити проведення оцінювання результатів навчання Здобувача освіти за участю представників Суб'єкта господарювання.

2.1.9. За умови успішного завершення Здобувачем освіти за дуальною формою та здобуття за результатами оцінювання кваліфікації відповідного рівня видати Здобувачу освіти документ про освіту.

2.2. Суб'єкт господарювання зобов'язується:

2.2.1. Розглянути та погодити графік освітнього процесу на 20___-20___ н.р. та програми навчальних дисциплін, надані Коледжем.

2.2.2. Забезпечити Здобувача освіти робочим місцем на час проведення навчання за дуальною формою.

2.2.3. Забезпечити реалізацію практичної складової дуальної освіти на робочому місці відповідно до вимог освітньо-професійної

програми та програм навчальних дисциплін.

2.2.4 Призначити Здобувачу освіти наставника з найбільш досвідчених кваліфікованих фахівців.

2.2.5 Проводити інструктажі з охорони праці та пожежної безпеки згідно з вимогами чинного законодавства.

2.2.6 Забезпечити Здобувача освіти справним устаткуванням, інструментом, технологічними картами, описами, схемами, іншими матеріалами, необхідними для здобуття зазначеної в цьому Договорі спеціальності.

2.2.7 Забезпечити Здобувача освіти спеціальним робочим одягом, взуттям та іншими індивідуальними засобами захисту за встановленими для відповідних штатних працівників Суб'єкта господарювання нормами.

2.2.8 Здійснювати контроль за виконанням програм навчальних дисциплін та індивідуальних завдань у формі курсових проектів та кваліфікаційної роботи.

2.2.9 Своєчасно повідомляти Заклад освіти про вчинені Здобувачем освіти порушення трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці та нещасні випадки, що сталися з ним.

2.3. Здобувач зобов'язується:

2.3.1. Відвідувати заняття, бути присутнім на робочому місці і виконувати завдання в межах вимог освітньо-професійної програми за спеціальністю _____.

2.3.2. Дотримуватися під час освітнього процесу обов'язків, передбачених статтею 53 Закону України «Про освіту»; вимог правил внутрішнього трудового розпорядку, охорони праці, інших документів Закладу освіти та Суб'єкта господарювання.

2.3.3. Дбайливо та ощадливо ставитися до майна Закладу освіти та Суб'єкта господарювання.

2.3.4. Вчасно інформувати Суб'єкта господарювання та \чи Заклад освіти про проблеми, якщо такі виникають.

2.3.5. Дотримуватись положень корпоративної політики Суб'єкта господарювання, зокрема, щодо конфіденційності інформації.

2.3.6. Відповідально ставитися до виконання індивідуального навчального плану, програм навчальних дисциплін, виконання курсових проектів та кваліфікаційної роботи на робочому місці.

2.3.7. Виконувати завдання, розпорядження наставника та куратора в межах виконання вимог індивідуального навчального плану та програм програми практичного навчання на робочому місці.

2.3.8. Вчасно інформувати Суб'єкт господарювання та Коледж про проблеми, якщо такі виникають.

3. ПРАВА СТОРІН

3.1. Права Закладу освіти:

3.1.1. Надавати працівникам Суб'єкта господарювання, зокрема, наставникам дуальної форми здобуття освіти, методичну допомогу.

3.1.2. Звертатися до Суб'єкта господарювання із запитом щодо стану реалізації практичного навчання на робочому місці.

3.1.3. Відвідувати Суб'єкта господарювання під час реалізації навчання за дуальною формою здобуття освіти здобувачами за попереднім погодженням суб'єкта господарювання.

3.2. Права Суб'єкта господарювання :

3.2.1. Здійснювати матеріальне та моральне заохочення Здобувача освіти.

3.2.2. При виконанні освітньої програми залучати Здобувача освіти до виконання тяжких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці тільки з урахуванням вимог чинного законодавства.

3.2.3. Застосовувати заходи дисциплінарного впливу при порушенні трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці.

3.2.4. Вносити пропозиції щодо зміни змісту індивідуального навчального плану, програми практичного навчання на робочому місці, формування тематики курсових проектів та кваліфікаційної роботи. Надавати пропозиції щодо формування компонент освітніх програм Закладу освіти за спеціальностями, задіяними у дуальній формі здобуття освіти.

3.2.5. Разом із Закладом освіти брати участь в оцінюванні результатів навчання Здобувача освіти.

3.2.6. Надавати можливість стажування на виробництві педагогічних працівників Закладу освіти.

3.2.7. Працевлаштувати Здобувача освіти, який закінчив навчання за дуальною формою здобуття освіти, за умови наявності вакантних посад.

3.3. Права Здобувача освіти:

3.3.1. Під час навчання на робочому місці Суб'єкта господарювання отримувати грошову винагороду, включаючи

стипендію (якщо про це є рішення стипендіальної комісії Закладу освіти) та заробітну плату за фактично виконану роботу.

3.3.2. Користуватися спеціальною літературою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання освітньої програми.

3.3.3. . Відмовитися від дорученої роботи, якщо вона не відповідає вимогам діючого законодавства з питань охорони праці та охорони виробничого середовища чи довкілля.

3.3.4. Інші права, передбачені статтею 53 Закону України «Про освіту».

4. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ

4.1. Цей Договір набуває чинності з моменту його підписання Сторонами і діє до_____.

5. ЗМІНА ТА УМОВИ РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ

5.1. Додаткові умови та зміни до Договору розглядаються Сторонами у десятиденний строк і оформляються додатковими угодами в письмовій формі.

5.2. Договір може бути змінений за згодою Сторін, що підтверджується додатковою угодою до цього договору, підписаною уповноваженими представниками Сторін або розірваний у судовому порядку.

5.3. Підставами дострокового розірвання договору є:

- 1) згода сторін;
- 2) неможливість виконання Стороною договору своїх зобов'язань у зв'язку з прийняттям нормативно-правових актів, що змінили умови, встановлені договором щодо освітньої послуги за дуальною формою здобуття освіти, і незгоди будь-якої із Сторін внести зміни до договору;
- 3) ліквідація юридичної особи – Суб'єкта господарювання або Закладу освіти, якщо не визначений правонаступник;
- 4) відрахування з Закладу освіти Здобувача освіти згідно із законодавством;
- 5) рішення суду, що набрало законної сили, яким встановлено факт порушення або невиконання (неналежного виконання) Стороною умов договору

б) припинення трудових відносин Суб'єкта господарювання і Здобувача освіти.

5.4. Дія договору тимчасово призупиняється у разі надання одержувачу освітньої послуги академічної відпустки відповідно до законодавства на весь строк такої відпустки, про що вносяться відповідні зміни до договору.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

6.1. Сторони несуть юридичну відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань за цим Договором відповідно до чинного законодавства України.

6.2. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання зобов'язань за цим договором, якщо це стало наслідком обставин непереборної сили.

7. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

7.1. Усі спори та розбіжності, що виникають з цього Договору або у зв'язку з ним, Сторони зобов'язуються вирішувати шляхом переговорів. У разі неможливості вирішення спорів і розбіжностей шляхом переговорів ці спори та розбіжності вирішуються судом у встановленому законом порядку.

8. ФОРС-МАЖОР

8.1. У разі настання обставин непереборної сили, тобто обставин, які виникли і діють незалежно від волі Сторони і які Сторона об'єктивно не могла передбачити і запобігти, якщо ці обставини перешкоджають належному виконанню Стороною своїх зобов'язань за цим договором, термін виконання Стороною своїх зобов'язань за цим договором продовжується на час дії обставин непереборної сили, але не більше ніж на 12 (дванадцять) місяців.

8.2. До обставин непереборної сили належать війни та інші військові дії, землетруси, повені та інші стихійні лиха, прийняття органами державної влади та місцевого самоврядування нормативно-правових актів, аварії в системі енергопостачання або зв'язку та інші подібні обставини, що перешкоджають належному виконанню Сторонами своїх зобов'язань за цим договором.

8.3. Сторона, яка не має можливості належним чином виконати свої зобов'язання за цим договором внаслідок дії обставин непереборної сили, зобов'язана письмово повідомити іншу Сторону про настання зазначених обставин і про передбачуваний термін їх дії

протягом 14 (чотирнадцяти) календарних днів з моменту їх настання. В іншому випадку невиконуюча Сторона втрачає можливість посилається на обставини непереборної сили як на підставу невиконання нею своїх зобов'язань за цим договором.

8.4. Якщо обставини непереборної сили або їх наслідки діють більше 12 (дванадцяти) місяців, Сторони на основі взаємних переговорів ухвалюють рішення про розірвання цього договору. У разі недосягнення згоди спір вирішується в судовому порядку.

9. ІНШІ УМОВИ

9.1. У випадку зміни реквізитів Закладу освіти, Суб'єкта господарювання, фактичної адреси Здобувача освіти, інших змін, які можуть створити труднощі виконання обов'язків за даним Договором Сторони зобов'язані повідомити одна одну не пізніше 10 календарних днів з моменту цих змін.

9.2. У всьому іншому, не передбаченому умовами даного Договору, відносини сторін регулюються нормами чинного законодавства.

9.3. Договір укладений у 3-х (трьох) примірниках, які мають однакову юридичну силу.

9.4. Сторони вживатимуть заходів для того, щоб зміст Договору не став відомим іншим особам.

9.5. Протягом дії цього Договору і після його припинення з будь-яких причин жодна Сторона не може без попереднього письмового узгодження з іншою Стороною розголошувати третім особам та/або публікувати, та/або сприяти опублікуванню будь-якої інформації, яка була б надана однією із Сторін за цим Договором або стала відома одній зі Сторін у зв'язку з виконанням зобов'язань за цим Договором.

9.6. За цим Договором поняття "конфіденційна інформація" включає в себе всі документи, пов'язані з виконанням цього Договору.

9.7. Не вважати конфіденційною інформацію, яка на момент її передачі Стороні є загальновідомою внаслідок причин, не пов'язаних з Договором.

9.8. Сторони зобов'язані зберігати конфіденційність умов цього Договору, технічної, комерційної, фінансової та іншої інформації, пов'язаної з виконанням умов цього Договору.

9.9. Для захисту конфіденційної інформації Сторони повинні вживати заходів обережності, які зазвичай використовуються для захисту такого роду інформації від несанкціонованого розголошення третім особам в існуючому діловому обороті.

9.10. За невиконання або неналежне виконання зобов'язань щодо конфіденційності відповідна Сторона зобов'язана відшкодувати

іншій Стороні в повному обсязі збитки, спричинені таким невиконанням або неналежним виконанням. При цьому, розмір відшкодування визначається в судовому порядку.

10. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

10.1. Сторони цим запевняють та гарантують одна одній, що (як на момент підписання Сторонами цього Договору, так і на майбутнє) Сторона, її посадової особи, співробітники або будь-які інші особи, що діють від імені цієї Сторони, а також Здобувач освіти, який навчатиметься на робочому місці за цим Договором (де може бути застосовано), не здійснювати будь-яких пропозицій, не надавати повноважень та клопотань щодо отримання неналежної/неправомірної матеріальної вимоги або переваги у зв'язку з цим Договором й не мають наміру щодо здійснення будь-якої з вищевказаних дій у майбутньому, а також Сторона застосовувала всіх можливих розумових заходів щодо запобігання вчиненню таких дій співробітниками, представниками, особами, пов'язаними зі Здобувачем освіти, який наважється на робочому місці за цим Договором (де може бути застосовано), будь-якою іншою третьою особою.

10.2. Кожна зі Сторін цього Договору зобов'язана повідомити про це антикорупційне застереження Здобувача освіти, який навчається на робочому місці за цим Договором, до початку дії цього Договору.

11. РЕКВІЗИТИ СТОРІН

ПІДПРИЄМСТВО

(реквізити)

(підпис керівника)

КОЛЕДЖ

(реквізити)

(підпис керівника)

ЗДОБУВАЧ

_____ (прізвище, ініціали)

Паспорт _____,

виданий _____ р.,

орган який видав

Інд. Код:

Місце проживання:

_____ (підпис)

Приклад розподілу навантаження у навчальному плані

V. План навчального процесу

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Кафедра, яка забезпечує	Розподіл за семестрами				Кількість кредитів ECTS	Загальна кількість годин				Розподіл годин за курсами і семестрами																			
		Екзамени	Зачаї	Курсові			Кількість домашніх робіт	Загальний обсяг				1 семестр		2 семестр		3 семестр		4 семестр		5 семестр		6 семестр		7 семестр		8 семестр				
				проекти	роботи			Всього	Аудиторних у тому числі			Аудиторних у тому числі		Аудиторних у тому числі		Аудиторних у тому числі		Аудиторних у тому числі		Аудиторних у тому числі		Аудиторних у тому числі		Аудиторних у тому числі		Аудиторних у тому числі				
		Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота		Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота
1. Обов'язкові дисципліни																														
Цикл 1. Дисципліни загальної підготовки																														
Безпека життєдіяльності (перший варіант)		3				5	150	30	20	10	0	120																		
Цикл 2. - Дисципліни професійної підготовки																														
Архітектурна фізика* (другий варіант)		4				5	150	50	30	20	0	100																		
Архітектурне проектування (третій варіант)			5			5	150	0	0	0	0	150																		
2. Вибіркова частина																														
Дисципліна 1 (четвертий варіант)	...		7			5	150	0	0	0	0	150																		

* - 20 годин навчальних занять на робочому місці

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Керівник підприємства
ПрАТ «МХП» _____
_____
_____
ПІ керівника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор
Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного
_____ С. КЮРЧЕВ

**Індивідуальний навчальний план дуального навчання
студента 2-го курсу спеціальності 181 «Харчові технології»
Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного**

(прізвище, ім'я, по-батькові здобувача)

**на підприємстві ПрАТ «МХП»
(3 семестр, 2023-2024 н.р.)**

м. Запоріжжя

Модель навчання – блочна

Графік навчального процесу: 18.09.2023-12.12.2023 – ПрАТ «МХП»

18.09.2023-30.12.2023 – Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

№ з/п	Дисципліна	Які теми (питання) вивчатиме студент	Кількість кредитів за ОПП	Компетентності, які будуть сформовані в результаті вивчення програми	Відповідальний	Визнання результатів
	Науково-дослідницький практикум	Вивчення методики написання кваліфікаційної роботи за результатами наукових досліджень. Представлення та оформлення матеріалів наукових досліджень за затвердженою темою кваліфікаційної роботи.	3	<p>Загальні компетентності ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті .</p> <p>Фахові компетентності ФК 1. Здатність обирати та застосовувати спеціалізоване лабораторне і технологічне обладнання та прилади, науково обґрунтовані методи та програмне забезпечення для проведення наукових досліджень у сфері харчових технологій . ФК 2. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження з урахуванням світових тенденцій науково-технічного розвитку галузі ФК 3. Здатність захищати інтелектуальну власність у сфері харчових технологій ФК 4. Здатність розробляти програми ефективного функціонування підприємств харчової промисловості та/або закладів ресторанного господарства відповідно до прогнозів розвитку галузі в умовах глобалізації. ФК 5. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проєктів. ФК 6. Здатність забезпечувати якість та безпечність харчових продуктів під час впровадження технологічних інновацій на підприємствах галузі. ФК 7. Здатність до удосконалення існуючих та розроблення нових технологічних рішень щодо підвищення якості продуктів здорового харчування, оптимізації технологічних процесів.</p>	ПрАТ «МХП»	На освітньому порталі ТДАТУ

				ФК 8. Здатність розробляти харчові продукти нового покоління, у тому числі функціональні, на основі принципів харчової комбінаторики і застосування безпечної, біологічно повноцінної сировини та інноваційних інгредієнтів		
	Blockchain, Innovation management and Disruptive technology (Блокчейн, управління інноваціями та передові технології)	<p>Змістовий модуль 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гроші та платіжні засоби: базові підходи. 2. Валютні відносини та валютні ринки. 3. Особливості здійснення міжнародних розрахунків. 4. Історія і принципи роботи криптовалют на прикладі біткоіну. 5. Безпека та надійність Інтернет речей на основі технології блокчейн. <p>Змістовий модуль 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Основи криптографії та блокчейн. 7. Механізми децентралізації криптовалютних застосувань. 8. Альтернативні криптовалюти. 9. Біткоін як Платформа. 10. Використання технології блокчейн: «Розумні» контракти, Інтернет речей, логістика, юриспруденція, медицина, державні реєстри. 	3	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>Фахові компетентності</p> <p>ФК 2. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження з урахуванням світових тенденцій науково-технічного розвитку галузі</p> <p>ФК 4. Здатність розробляти програми ефективного функціонування підприємств харчової промисловості та/або закладів ресторанного господарства відповідно до прогнозів розвитку галузі в умовах глобалізації</p>	ПрАТ «МХП»	На освітньому порталі ТДАТУ
	Міжнародні вимоги до безпеки та якості харчової продукції	<p>Змістовий модуль 1. Базові принципи міжнародного харчового законодавства.</p> <p>Тема 1-2. Світові стандарти щодо харчової продукції .</p> <p>Тема 3-4. Розвиток харчового законодавства в ЄС і його базові принципи.</p> <p>Тема 5. Міжнародна система управління якістю та безпечністю харчових продуктів НАССР.</p> <p>Змістовий модуль 2. Експортні вимоги до сировини та харчової продукції</p> <p>Тема 6-7. Впровадження НАССР і спрощений підхід для малих підприємств .</p> <p>Тема 8. Міжнародні стандарти Global G.A.P.</p> <p>Тема 9. Органічне виробництво: виготовлення, маркування, продаж .</p> <p>Тема 10. Аспекти виходу на міжнародний ринок .</p>	3	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>Фахові компетентності</p> <p>ФК 2. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження з урахуванням світових тенденцій науково-технічного розвитку галузі</p> <p>ФК 5. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проектів.</p> <p>ФК 6. Здатність забезпечувати якість та безпечність харчових продуктів під час впровадження технологічних інновацій на підприємствах галузі.</p> <p>ФК 7. Здатність до удосконалення існуючих та розроблення нових технологічних рішень щодо</p>	ПрАТ «МХП»	На освітньому порталі ТДАТУ

				підвищення якості продуктів здорового харчування, оптимізації технологічних процесів. ФК 8. Здатність розробляти харчові продукти нового покоління, у тому числі функціональні, на основі принципів харчової комбінаторики і застосування безпечної, біологічно повноцінної сировини та інноваційних інгредієнтів.		
Маркетингові дослідження та управління інвестиційними проектами	<p>Змістовий модуль 1. «Сутність та методи маркетингових досліджень» Тема 1. Система маркетингових досліджень. Тема 2. Визначення місткості ринку та його сегментів Змістовий модуль 2 . «Маркетингові дослідження в діяльності підприємств» Тема 3. Дослідження кон'юнктури ринку Тема 4. Дослідження конкурентного середовища та конкурентів Тема 5. Дослідження поведінки споживачів</p>	4	<p>Знати: основні поняття, принципи маркетингових досліджень, їх види та організаційні форми проведення; навколишнє бізнес-середовище та мікро середовище підприємства як об'єкти маркетингових досліджень; сутність, роль та вимоги до маркетингової інформації, її види та джерела; теоретичні аспекти маркетингової інформації; характеристику постачальників маркетингової інформації та специфіку їх роботи; класифікацію постачальників маркетингової інформації, критерії та процедуру їх вибору та організацію роботи з ними.</p> <p>Вміти: збирати маркетингову інформацію з різних джерел, систематизувати та аналізувати; виявляти головні переваги та можливі вади використання послуг постачальників маркетингової інформації підприємствами-товаровиробниками; володіти методикою проведення маркетингових досліджень; складати анкети для збору маркетингової інформації, правильно відібрати засоби цільового сегментування; характеризувати методи збирання інформації і використовувати їх на практиці; проводити сегментування та розраховувати місткість ринку різними методами; досліджувати кон'юнктуру ринку, розраховувати показники її стану, прогнозувати товарний ринок; вибирати найбільш економічно доцільні канали реалізації продукції, володіти методами стимулювання збуту товарів.</p>	ПрАТ «МХП»	На освітньому порталі ТДАТУ	
Основи конструювання нових харчових продуктів	<p>Змістовий модуль 1 Тема 1. Сучасні вимоги до безпеки та харчової цінності продуктів харчування. Загальні положення конструктивної кулінарії (терміни та визначення, оцінка на відповідність гігієнічним нормативам, норми споживання харчових речовин, контроль вмісту</p>	4	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сучасні поняття теорії моделювання, рівень і перспективи розвитку процесів виготовлення інноваційних харчових продуктів; – основні принципи харчової комбінаторики для різних верств населення, особливості спеціалізованих раціонів та технологій; 	ПрАТ «МХП»	На освітньому порталі ТДАТУ	

		<p>контамінантів у харчовій продукції). Основи науково-технічного процесу створення нових видів харчових продуктів. Формування заданих органолептичних, фізико-хімічних, енергетичних та лікувальних властивостей шляхом введення харчових та біологічно активних добавок (речовин).</p> <p>Тема 2 . Новітні технології виробництва харчової продукції для різних верств населення. Спеціальні види харчування (базові принципи, особливості спеціалізованих раціонів та технологій, апаратурні рішення) Основні напрями раціонального харчування населення. Технологія харчової продукції і раціони для студентів. Технологія харчової продукції і раціони для військовослужбовців. Теоретичні та практичні аспекти розроблених раціонів для людей розумової праці. Технологія харчової продукції і раціони геродієтичного призначення. Харчові раціони радіозахисного призначення. Раціони для харчування дітей у дошкільних навчальних закладах.</p> <p>Тема 3. Теоретичне обґрунтування наукового конструювання інноваційних рецептур. Основні поняття теорії моделювання. Постановка задачі оптимізації. Моделі та методи моделювання у вирішенні оптимізаційних задач в інженерній практиці. Основні етапи розв'язування екстремальних задач Рішення оптимізаційних задач технології оздоровчих продуктів розрахунково-графічним методом. Складання математичної моделі вирішення задачі асортиментної оптимізації. Матеріальний баланс у розробці технологічних процесів та аналітично-графічний метод рішення задач оптимального використання сировинних ресурсів. Дисперсійний аналіз. Використання експериментально-статистичних методів для знаходження оптимальних режимів технологій оздоровчих продуктів. Регресійний аналіз в рішенні задач оптимізації.</p> <p>Змістовий модуль 2</p> <p>Тема 4. Практичне моделювання та конструювання інгредієнтного складу та технологічного процесу нових видів продукції.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – основи формування заданих органолептичних, фізико-хімічних, енергетичних та лікувальних властивостей шляхом введення до базових компонентів харчових та біологічно активних добавок (речовин); – теоретичну базу вирішення задач оптимізації. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначити сумісність основних та додаткових інгредієнтів в харчовому продукті з урахуванням специфіки перетворень основних компонентів продовольчої сировини впродовж технологічного процесу; – розрахувати енергетичну цінність продукту, амінокислотний скор, інші характеристики моделі – спрогнозувати біологічну цінність об'єкту розробки та порівняти з існуючими рецептурами; – розробити рецептуру продукту з заданими параметрами; – вирішити задачі оптимізації рецептури з лімітуванням по вмісту основних компонентів, максимальною чи мінімальною енергетичною цінністю, тощо; – проаналізувати патентну базу та оформити первинні документи на об'єкти інтелектуальної власності (патент на винахід, заяву на отримання свідоцтва, тощо). 		
--	--	--	--	---	--	--

	<p>Планування експерименту та моделювання продукції із заданими властивостями. Вибір вхідних та керованих впливів на об'єкт процесу. Напрями конструювання продукту.</p> <p>Статистичне побудова моделі експерименту та проектування способу отримання харчового продукту із заданими властивостями. Елементи теорії ймовірності та математичної статистики в обробці результатів. Знаходження оптимальних рішень технологічних задач плануванням факторного експерименту. Кваліметрична оцінка якості продуктів оздоровчого призначення</p> <p>Тема 5. Аналіз ринку харчової продукції цільового призначення. Технологічна документація на нові види продукції громадського харчування, порядок розробки, затвердження, експертизи, впровадження у виробництво. Оформлення об'єктів інтелектуальної власності на спосіб виробництва продуктів харчування. Маркетингове інформування про досягнення виробництва.</p>				
Етика в дієтології	<p>Змістовний модуль 1. «Етичні, біоетичні та деонтологічні аспекти як складові моральності».</p> <p>Тема 1. Історія формування етики як науки у різні епохи суспільного розвитку .</p> <p>Тема 2. Мораль як предмет етики •</p> <p>Змістовний модуль 2. «Зasadничі принципи професійної етики та професійної моралі в дієтології».</p> <p>Тема 3. Професійна етика та професійна мораль дієтолога</p> <p>Тема 4. Етичні основи професійних комунікацій дієтолога. •</p> <p>Тема 5. Особливості управлінської діяльності. Техніка ділового спілкування в діяльності дієтолога (нутриціолога).</p>	3	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – історію формування етики як науки, понятійно-категоріальний апарат етичних вчень, основні підходи до трактування предмета етики; – етапи розвитку етичних вчень, концептуальні засади виникнення та функціонування нормативних принципів, складові та функціональне навантаження моральних феноменів етики; – організацію, методи та методик етики в дієтології; – специфіку професійної моральності й професійної етики; – принципи застосування категорії моральної свідомості в повсякденній роботі, здійснення етичних вчинків, що забезпечують права усіх учасників відповідної сфери; – новітні підходи у формуванні етичних норм і культури фахової діяльності у сучасних закладах сфери дієтології, фірмах і компаніях тощо. 	ТДАТУ	На освітньому порталі ТДАТУ

				Вміти: <ul style="list-style-type: none"> – користуватися у приватній практиці понятійно-категоріальним апаратом етичної науки; – організовувати свою роботу у як спеціаліста, застосовуючи методи та методику етики в дієтології; – вести приватно та загальну практику у рамках специфіки професійної моральності й професійної етики; – застосовувати категорії моральної свідомості в повсякденній роботі, здійснювати етичні вчинки, що забезпечують права усіх учасників відповідної сфери. 		
	Технологія напоїв функціонального призначення	Змістовний модуль 1. Функціональні напої із плодово-ягідної та овочевої сировини Тема 1. Сировина для виробництва напоїв. Тема 2-3. Технологія функціональних напоїв із плодово-ягідної та овочевої сировини Змістовний модуль 1. Безалкогольні та тонізуючі напої. Тема 4. Технологія екстрактів, концентратів, безалкогольних напоїв функціонального призначення. Тема 5. Технологія функціональних тонізуючих напоїв.	5	Знати сучасні технологічні аспекти виготовлення функціональних напоїв. Вміти: підбирати інгредієнти для виготовлення функціональних напоїв, складати рецептури, оцінювати енергетичну, біологічну, цінність, якість напоїв	ПрАТ «МХП»	На освітньому порталі ТДАТУ

Ознайомлений _____

Підготував:

Куратор дуального навчання,
завідувач кафедри ХТГРС
_____ О. Прісс

Наставник:

головний еколог
ПрАТ «МХП» _____ О. Семенець

Погоджено:

Координатор дуальної освіти від
ТДАТУ імені Дмитра Моторного,
перший проректор _____ О. Ломейко

Умовна матриця відповідності освітніх компонентів (на прикладі ОПП магістра спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність») результатам навчання

Освітні компоненти/Результати навчання	1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.	2. Визначити, аналізувати проблеми підприємства, торгівлі і біржової діяльності та розроблити заходи щодо їх вирішення.	3. Вміти розроблити заходи морального заохочення та застосувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.	4. Застосувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.	5. Вміти професійно, а повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати завдання у сфері підприємства, торгівлі та/або біржової діяльності.	6. Вміти розроблити та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначити їх ефективність.	7. Визначити та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єкта в господарювання у сфері підприємства, торгівлі та/або біржової діяльності.	8. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких, торговельних та/або біржових структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.	9. Розроблити і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єкта господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.	10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризику.	11. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.	12. Планувати і виконувати наукові дослідження, презентувати їх результати державною та іноземною мовами.	13. Застосувати сучасні дослідницькі технології та методи досліджень у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.	14. Модлювати і прогнозувати процеси розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур з використанням економічної тематичної інструментарію та інформаційних технологій
Глобальна економіка	x				x	x			x	x				
Соціальна відповідальність бізнесу	x	x		x	x	x			x	x				
Інноваційний розвиток підприємства	x	x		x	x	x			x	x	x			
Безпека професійної діяльності	x				x	x			x	x				
Економічне управління бізнес-процесами	x	x						x	x	x				
Технології підприємницької, торговельної та біржової діяльності	x	x	x	x	x	x		x	x	x				x
Організація інтернет-торгівлі	x	x		x	x	x		x	x	x				x
Контроль підприємницьких рішень	x	x		x	x	x	x		x	x				
Модельовання господарських процесів	x	x	x		x	x		x	x	x				x
Стратегічне партнерство у підприємстві	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Виробнича практика	x	x		x	x	x			x	x				
Переддипломна практика	x	x		x	x	x			x	x				
Магістерська робота	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

найбільш «оптимальні» для засвоєння на робочому місці

вимагають суттєвої теоретичної підготовки

теоретична підготовка в засвоєнні є визначальною

Умовні позначення:

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ
дуальної форми здобуття освіти
за результатами виробничого навчання на підприємстві

здобувача вищої освіти _____ курсу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного зі спеціальності _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові студента)

прийнятий (а) на посаду _____

_____ (назва посади)

_____ (назва підприємства, установи, організації)

в період з «___» _____ 20__ р. по «___» _____ 20__ р..

У період виробничого навчання на підприємстві здобувач виконав(ла) наступні види робіт:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Характеристика якості виконання робіт: _____

_____

Характеристика здобувача щодо прагнення підвищення професійного рівня _____

Характеристика здобувача щодо дотримання дисципліни та прийнятих норм поведінки на підприємстві _____

Особистісні якості (працездатність, уміння навчатися, почуття відповідальності, комунікативні навички, стресостійкість, лідерські якості тощо): _____

РЕЗУЛЬТАТИ АТЕСТАЦІЇ

Недоліки в теоретичній підготовці здобувача: _____

_____
_____

Пропозиції щодо підвищення рівня організації дуальної форми здобуття освіти, корегування навчальних планів, освітніх програм тощо: _____

_____
_____

Оцінка здобувача _____ за результатами атестації виробничого навчання на підприємстві (за 5-ти бальною шкалою):

_____

(прописом)

Наставник
підприємства _____
(займана посада)

(особистий підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Керівник
підприємства _____
(займана посада, назва підприємства)

(особистий підпис)

М.П.

_____
(ініціали, прізвище)

УКРАЇНА

UKRAINE

**ДОДАТОК ДО ДИПЛОМА /
DIPLOMA SUPPLEMENT**

серія, реєстраційний номер та дата видачі диплома /
series, registration number and date of issue of the diploma

Диплом/Diploma B23 № 127088 від/он 29.06.2023

код картки здобувача в Єдиній державній електронній базі з питань освіти /
student ID in Unified State Electronic Database on Education

№ 8289978

реєстраційний номер та дата видачі додатка до диплома /
registration number and date of issue of the diploma supplement

Додаток/Supplement № 675926 від/он 29.06.2023

(без диплома недійсний) / (not valid without the diploma)

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСОБУ, ЯКІЙ ПРИСВОЄНО КВАЛІФІКАЦІЮ	1. INFORMATION IDENTIFYING THE HOLDER OF THE QUALIFICATION
1.1 Прізвище Коробова	1.1 Last name(s) Korobova
1.2 Ім'я Яна	1.2 First name(s) Yana
1.3 Дата народження (дд/мм/рррр) / 1.3 Date of birth (dd/mm/yyyy) 13/05/2002	
1.4 Код картки фізичної особи в Єдиній державній електронній базі з питань освіти / 1.4 Personal ID in Unified State Electronic Database on Education 8289978	
2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРИСВОЄНУ КВАЛІФІКАЦІЮ	2. INFORMATION IDENTIFYING THE QUALIFICATION
2.1 Назва кваліфікації та присвоєний ступінь Бакалавр з харчових технологій	2.1 Name of qualification and (if applicable) title conferred Bachelor in Food Technology
2.1.1 Ступінь вищої освіти Бакалавр	2.1.1 Degree Bachelor's Degree
2.1.2 Спеціальність 181 Харчові технології (код та найменування)	2.1.2 Programme Subject Area 181 Food technology (code and name)
2.2 Основна (основні) галузь (галузі) знань за кваліфікацією 18 Виробництво та технології (шифр(и) та назва(и))	2.2 Main field(s) of study for the qualification 18 Manufacturing and technology (ISCE - 0721 Food processing)) (code(s) and name(s))
2.3 Найменування та статус закладу, який присвоїв кваліфікацію Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, заклад освіти державної форми власності, у сфері управління Міністерства освіти і науки України. Ліцензія на провадження освітньої діяльності за спеціальністю «Харчові технології» (наказ Міністерства освіти і науки України від 29/01/2021 № 11-л). Реквізити сертифікату про акредитацію зазначено у пункті 6.2.3	2.3 Name and status of awarding institution Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University, state-owned educational institution, under the Ministry of Education and Science of Ukraine. License for carrying out educational activities on specialty «Food technology» (order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from 29/01/2021 № 11-L). Information about certificates of accreditation is specified in 6.2.3
2.4 Найменування і статус закладу (якщо відмінні від п. 2.3), який реалізує освітню програму Зазначено у пункті 2.3	2.4 Name and status of institution (if different from 2.3) administering studies Specified in 2.3
2.5 Мова(и) навчання/оцінювання Українська	2.5 Language(s) of instruction/examination Ukrainian

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО РІВЕНЬ КВАЛІФІКАЦІЇ І ТРИВАЛІСТЬ ЇЇ ЗДОБУТТЯ

3.1 Рівень кваліфікації згідно з Національною рамкою кваліфікацій

Шостий рівень Національної рамки кваліфікацій (перший цикл Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, шостий рівень Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя)

3.2 Тривалість освітньої програми в кредитах та/або роках
4 роки

3.3 Вимоги для вступу

Повна загальна середня освіта (3 рівень НРК) або вищий рівень, на основі результатів зовнішнього незалежного оцінювання

4. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАВЕРШЕНУ ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ ТА ЗДОБУТІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

4.1 Форма здобуття освіти

Очна (денна)

4.2 Програмні результати навчання

Знати і розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі харчових технологій.

Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

Уміти застосовувати інформаційні та комунікаційні технології для інформаційного забезпечення професійної діяльності - та проведення досліджень прикладного характеру.

Проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань.

Знати наукові основи технологічних процесів харчових виробництв та закономірності фізико-хімічних, біохімічних і мікробіологічних перетворень основних компонентів продовольчої сировини під час технологічного перероблення.

Знати і розуміти основні чинники впливу на перебіг процесів синтезу та метаболізму складових компонентів харчових продуктів і роль нутрієнтів у харчуванні людини.

Організувати, контролювати та управляти технологічними процесами переробки продовольчої сировини у харчові продукти, у тому числі із застосуванням технічних засобів автоматизації і систем керування.

Вміти розробляти або удосконалювати технології харчових продуктів підвищеної харчової цінності з врахуванням світових тенденцій розвитку галузі.

Вміти розробляти проекти технічних умов і технологічних інструкцій на харчові продукти.

Впроваджувати системи управління якістю та безпечністю харчових продуктів.

Визначати відповідність показників якості сировини, напівфабрикатів і готової продукції нормативним вимогам за допомогою сучасних методів аналізу (або контролю).

Вміти проектувати нові та модернізувати діючі підприємства, цехи, виробничі дільниці із застосуванням систем автоматизованого проектування та програмного забезпечення.

Обирати сучасне обладнання для технічного оснащення нових або реконструйованих підприємств цехів, знати принципи його роботи та правила експлуатації, складати апаратурно-технологічні схеми виробництва харчових продуктів запроектованого асортименту.

Підвищувати ефективність виробництва шляхом впровадження ресурсоощадних та конкурентоспроможних технологій, аналізувати стан і динаміку попиту на харчові продукти.

Впроваджувати сучасні системи менеджменту підприємства.

3. INFORMATION ON THE LEVEL AND DURATION OF THE QUALIFICATION

3.1 Level of the qualification according to the National Qualification Framework

Sixth level of the National Qualifications Framework (first cycle of the Qualifications Frameworks in the European Higher Education Area, sixth level of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning)

3.2 Official duration of programme in credits and/or years
4 years

3.3 Access requirements(s)

The basis of complete secondary education (NQF Level 3) or high, based on the results of External Independent Assessment

4. INFORMATION ON THE PROGRAMME COMPLETED AND THE RESULTS OBTAINED

4.1 Mode of study

Full-time

4.2 Programme learning outcomes

To know and understand the basic concepts, theoretical and practical problems in the field of food technologies.

To show creative initiative and to increase the professional level by continuing education and self-education.

To be able to apply information and communication technologies for information support of professional activity - and to conduct applied research.

To carry out search and processing of scientific and technical information from various sources and apply to solve specific technical and technological problems.

To know scientific bases of food production technological processes and regularities of physical-chemical, biochemical and microbiological transformations of food raw materials basic components during technological processing.

Know and understand the main factors influencing on the course of synthesis and metabolism of food components and the role of nutrients in human nutrition.

To organize, supervise and operate technological processes of food raw materials processing into food products, including the use of technical automation and control systems.

To be able to develop or improve the technology of high nutritional value food products, taking into account global trends in the industry.

To be able to develop projects of technical specifications and technological instructions for food products.

To implement quality and food safety management systems.

To determine the compliance of raw materials quality indicators, semi-finished and finished products to regulatory requirements using modern analysis (or control) methods.

To be able to design new and modernize existing enterprises, workshops, production areas using computer-aided design systems and software.

To choose the modern equipment for technical equipment of the new or reconstructed enterprises of shops, to know principles of its work and rules of operation, to make hardware and technological schemes of food production of the designed assortment.

To increase manufacture efficiency by introduction of resource-saving and competitive technologies, to analyze a condition and dynamics of demand for foodstuff.

Implement modern enterprise management systems.

Comply with occupational safety regulations and implement technical and organizational measures to ensure safe working conditions for production activities.

Organize the waste disposal process and ensure the production ecological cleanliness.

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Дотримуватися правил техніки безпеки та проводити технічні та організаційні заходи щодо організації безпечних умов праці під час виробничої діяльності.

Організувати процес утилізації відходів та забезпечувати екологічну чистоту виробництва.

Мати базові навички проведення теоретичних та/або експериментальних наукових досліджень, що виконуються індивідуально та/або у складі наукової групи.

Підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самостійної та командної роботи.

Вміти укладати ділову документацію державною мовою.

Вміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу з метою донесення ідей, проблем, рішень і власного досвіду у сфері харчових технологій.

Здійснювати ділові комунікації у професійній сфері українською та іноземною мовами.

Мати навички з організації роботи окремих виробничих підрозділів підприємства та координування їх діяльності.

Здійснювати технологічні, технічні, економічні розрахунки в рамках розроблення та виведення харчових продуктів на споживчий ринок, вести облік витрат матеріальних ресурсів.

Виявляти творчу ініціативу з питань ринкової трансформації економіки.

Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.

Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя.

Вміти розробляти або удосконалювати технології харчових продуктів шляхом інтенсифікації технологічних процесів з врахуванням світових тенденцій розвитку галузі.

4.3 Відомості про програму, накопичені індивідуальні кредити та отримані бали/оцінки

To have basic theoretical and/or experimental scientific research skills, carried out individually and/or as part of a scientific team.

Improve work efficiency by combining independent and team work.

Be able to conclude business documentation in the national language.

Be able to deliver results to a professional audience and the general public in order to convey ideas, problems, solutions and own experience in the food technology field.

To carry out business communications in professional sphere in Ukrainian and foreign languages.

Have skills to organize individual production units of the enterprise and coordination of their activities.

Carry out technological, technical, economic calculations as part of the development and launch of food products on the consumer market, to account for the consumption of material resources.

To show creative initiative on market transformation of economy.

Form and assert their worldview and civic position, act in a socially responsible and conscious manner.

To preserve and multiply the achievements and values of society, to lead a healthy lifestyle.

To be able to develop or improve food technology by intensifying technological processes, taking into account global trends in the industry.

4.3 Programme details, individual credits gained and grades/marks obtained

Код освітнього компонента (за наявності) / Component code (if available)	Назва освітнього компонента або результатів навчання / Component title or learning outcome	Кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи / Number of ECTS credits	Оцінка за шкалою закладу вищої освіти / Institutional Grade
1	2	3	4
1	Аналітична хімія / Analytical chemistry	4	90
2	Безпека продовольчої сировини та харчових продуктів у комплексі з навчальною практикою / Safety of food raw materials and food products including practical training	3	90
3	Біологічна хімія / Biological chemistry	3	77
4	Вища математика / Higher mathematics	5	90
5	Вступ до фаху та університетська освіта / Introduction to the profession and university education	4	90
6	Гігієна і санітарія харчових виробництв / Hygiene and sanitation of food production	3	90
7	Готельно-ресторанна справа / Hotel and restaurant business	3	93
8	Економіка і менеджмент харчових виробництв / Economics and management of food production	3	95
9	Етнічні кухні / Ethnic cuisines	3	92
10	Загальна і неорганічна хімія / General and inorganic chemistry	5	90
11	Іноземна мова (за фаховим спрямуванням) / Foreign language (according to professional direction)	24	75
12	Інформатика і інформаційні системи / Information sciences and systems	4	78
13	Інформаційні технології в інженерних розрахунках / Information technology in engineering calculations	3	84
14	Історія та культура України / History and culture of Ukraine	4	90
15	Крафтові технології / Craft technolog	3	98
16	Методи контролю харчових виробництв / Control methods of food production	3	90

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

17	Мікробіологія / Microbiology	6	92
18	Науково-дослідна робота студентів / Research work of students	5	98
19	Органічна хімія / Organic chemistry	4	86
20	Основи комп'ютерного моделювання / Basics of computer modeling	4	75
21	Основи фізіології і гігієни харчування / Fundamentals of physiology and food hygiene	4	100
22	Охорона праці та безпека життєдіяльності / Occupational health and life safety	3	98
23	Правознавство / The study of Law	3	90
24	Проектування підприємств харчової промисловості з основами промбудівництва / Designing food industry enterprises with the basics of industrial construction	5	92
25	Процеси і апарати харчових виробництв / Processes and devices of food production	3	92
26	Психологія управління / Psychology of management	4	93
27	Стандартизація, метрологія, сертифікація та управління якістю продукції / Standardization, metrology, certification and quality management	4	90
28	Теоретичні основи харчових виробництв / Theoretical principles of food production	4	93
29	Теоретичні основи харчових виробництв в комплексі з навчальною практикою / Theoretical principles of food production including practical training	4	95
30	Технологічне обладнання харчових виробництв / Technological equipment of food production	4	93
31	Технологічні властивості сировини / Technological properties of raw stuff	6	90
32	Технологія бродильних виробництв / Fermentation production technology	4	90
33	Технологія виробництва продукції тваринництва / Technology of livestock production	3	93
34	Технологія жирів та жирозамінників / Technology of fats and fat substitutes	3	95
35	Технологія зберігання плодів та овочів / Technology of fruit and vegetables storage	5	93
36	Технологія консервування плодів та овочів / Technology of preserving fruits and vegetables	4	94
37	Технологія кулінарної продукції / Technology of culinary products	4	96
38	Технологія молока і молочних продуктів / Technology of milk and milk products	4	97
39	Технологія м'яса, м'ясопродуктів та риби / Technology of meat, meat products and fish	4	90
40	Технологія переробки і зберігання зерна / Technology of grain processing and storage	3	95
41	Технологія полісахаридів та їх застосування в харчовій промисловості / Technology of polysaccharides and their application in food industry	3	77
42	Технологія продукції ресторанного господарства / Restaurant production technology	3	94
43	Технологія сушіння плодів та овочів / Drying technology fruits and vegetables	4	93
44	Технологія хліба, макаронних, кондитерських виробів та харчоконцентратів / Technology of bread, macaroni, confectionery and food concentrates	4	90
45	Технологія цукрового виробництва / Technology of sugar production	3	91
46	Товарознавство продовольчих товарів та тари / Commodity study of food products and containers	3	90
47	Українська мова (за професійним спрямуванням) / Ukrainian language (according to professional direction)	4	80
48	Фізика / Physics	3	80
49	Фізична і колоїдна хімія / Physical and colloid chemistry	4	91
50	Фізичне виховання / Physical training	-	
51	Філософія / Philosophy	4	77
52	Харчова хімія / Food chemistry	5	75

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

53	Харчові та дієтичні добавки / Food and dietary supplements	4	89
54	Холодильна технологія харчових продуктів / Refrigeration food technology	4	90
Курсові роботи (проекти) / Academic year papers			
55	Комплексний курсовий проект / Complex course project	3	90
Практики / Practical training			
56	Виробнича практика / Industrial practice	10	98
Атестація / Certification			
57	Комплексний державний кваліфікаційний екзамен / State comprehensive qualifying examination	5	92
Загальна кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи / Total number of ECTS credits		240	

4.4 Система оцінювання та, за наявності, таблиця розподілу оцінок

4.4 Grading system and, if available, grade distribution table

Оцінки (діапазон оцінок) / Marks (grade ranges)	% оцінок, отриманих здобувачами цієї та інших освітніх програм в межах спеціальності у Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного впродовж 4 років / % of marks gained by students of this and other educational programs within the specialty in Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University during past 4 years
0-34	0
35-59	0
60-66	0
67-74	0
75-81	17
82-89	7
90-100	76
Разом / Total	100 %
Мінімальний прохідний бал / Minimum pass mark – 60	

4.5 Загальна класифікація кваліфікації

Диплом бакалавра з відзнакою видається здобувачам вищої освіти, які за увесь період здобуття освіти на освітній програмі отримали з усіх освітніх компонент програми оцінки в діапазоні 90-100 балів та пройшли атестацію з оцінкою не менше 90 балів.

Диплом бакалавра видається здобувачам вищої освіти, які за увесь період навчання на освітній програмі отримали з усіх освітніх компонент не менше 60 балів.

4.5 Overall classification of the qualification

A Bachelor's diploma with honors is awarded to applicants who have received marks in the 90-100 range from all educational components of the program during the entire period of education and have passed the attestation with a mark of at least 90 points.

A Bachelor's diploma is awarded to applicants who have received at least 60 points from all educational components of the program during the entire period of education.

5. ІНФОРМАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНІ ТА ПРОФЕСІЙНІ ПРАВА, ЩО ПЕРЕДБАЧЕНІ ПРИСВОЄНОЮ КВАЛІФІКАЦІЄЮ

5. INFORMATION ON ACADEMIC AND PROFESSIONAL RIGHTS ON THE FUNCTION OF THE QUALIFICATION

5.1 Доступ до подальшого навчання

Випускники, які успішно опанували освітньо-професійну програму бакалавра можуть продовжити навчання для підготовки за другим (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти (НРК – 7 рівень, ЄРК – 7 рівень, РК ЄПВО – 2 цикл)

5.2 Доступ до регульованої професії (за наявності)

5.1 Access to further study

Graduates who have successfully mastered the educational and professional Bachelor's program can continue their studies at the second (educational and scientific) higher education level (NQF - level 7, EQF - level 7, QF-EHEA - 2 cycle).

5.2 Access to a regulated profession (if applicable)

Не передбачено

Not applicable

6. ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

6. ADDITIONAL INFORMATION

6.1 Додаткова інформація

6.1 Additional information

6.1.1 Найменування всіх закладів вищої освіти (наукових установ) (відокремлених структурних підрозділів закладів вищої освіти), у яких здобувалася кваліфікація (у тому числі	6.1.2 Строки навчання в кожному з них / Duration of training in each of them
---	--

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

заклади освіти, в яких здобувач вищої освіти вивчав окремі дисципліни за програмами академічної мобільності) / Name of all higher education (research) institutions (separate structural units of higher education institutions) where the qualification has been gained (including education institutions where the holder of the qualification has been studying separate course units within the framework(s) of academic mobility)	
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного / Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University	01.09.2019-29.06.2023 (4 роки / 4 years)

6.2 Інша інформація

6.2 Further information sources

6.2.1 Контактна інформація закладу вищої освіти (наукової установи)

6.2.1 Contact information of the higher education (research) institution

Юридична адреса:
проспект Б. Хмельницького, 18,
м. Мелітополь 72310, Україна
телефон 0619-42-06-18,
www.tsatu.edu.ua
Фактична адреса:
Вул. Жуковського, 66,
м. Запоріжжя 69600,
Україна телефон: 061-289-12-99,
099-614-83-02

Legal address:
18, B. Khmelnytsky avenue,
Melitopol, 72310, Ukraine
phone 0619-42-06-18,
www.tsatu.edu.ua
Actual address:
66, Zhukovsky street,
Zaporizhzhia, 69600,
Ukraine phone: 061-289-12-99,
099-614-83-02

6.2.2 Документ про освіту, що був підставою для вступу (вид документа, серія та реєстраційний номер, найменування закладу освіти, який видав документ, країна видачі, дата видачі). Інформація про визнання іноземного документа про освіту в Україні (у разі вступу на його підставі)
Свідоцтво про здобуття повної загальної середньої освіти АР 50755871, Комунальний заклад "Шелюгівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Якимівської селищної ради Якимівського району Запорізької області", 27/06/2019

6.2.2 Education document as a basis to access the programme (type of document, registration number, name of awarding institution, country of awarding institution, date of issue). Information on recognition of foreign education document in Ukraine (if used as a basis to access the programme)
Certificate of general secondary education AP 50755871, issued by "Sheliuhy comprehensive school of the I-III levels, Yakymivka district council, Yakymivka district, Zaporizhzhia region" municipal institution, 27/06/2019

6.2.3 Інформація про акредитацію освітньої програми (реєстраційний номер і дата акредитаційного сертифіката / рішення (сертифікатів/рішень), найменування органу (органів) акредитації)

6.2.3 Information on the accreditation of the educational programme (registration number and date of accreditation certificate(s)/decision(s), the accreditation authority (authorities))

Освітньо-професійна програма «Харчові технології» за спеціальністю
181 «Харчові технології» акредитована за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (сертифікат УД № 08009703) відповідно до рішення Акредитаційної комісії Міністерства освіти і науки України (протокол №130 від 12.06.2018р., наказ МОН України від 20.06.2018 №662)

Educational and professional program Food technology on speciality
181 Food technology is accredited by the first (Bachelor) higher education level (certificate УД № 08009703) in accordance with the decision of the accreditation commission Ministry of Education and Science of Ukraine (Minutes of meeting № 130 from 12.06.2018, order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from 20.06.2018 №662)

6.2.4 Інформація про особливі досягнення та відзнаки
Диплом бакалавра

6.2.4 Information on academic excellence and honours
Bachelor's Diploma

Інформація про кафедру Харчових технологій та готельно-ресторанної справи Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного за посиланням:
www.tsatu.edu.ua/tpzpsg/

Information about the department of Food Technologies and Hotel and Restaurant Business of the Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University
www.tsatu.edu.ua/tpzpsg/

Здобуття освіти на дуальній формі на підприємстві ТОВ «Квас Бевериджиз» (м. Запоріжжя) на 4 курсі (16 кредитів)

Obtaining higher education on the dual basis at Kvas Beverages LLC enterprise (Zaporizhzhia) in the 4th year (16 credits)

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

7. ЗАСВІДЧЕННЯ ДОДАТКА ДО ДИПЛОМА

7.1 Дата / 7.1 Date

7.2 Підпис / 7.2 Signature

7. CERTIFICATION OF THE SUPPLEMENT

29/06/2023

_____

/Підпис/

7.3 Керівник або уповноважена особа закладу вищої освіти

7.3.1 Ініціал, Прізвище

Сергій КЮРЧЕВ

7.3.2 Посада керівника або іншої уповноваженої особи
закладу вищої освіти (наукової установи)

Ректор

7.4 Печатка / 7.4 Official stamp or seal

7.3 Capacity

7.3.1 First name(s), Last name(s)

Serhii Kiurchev

7.3.2 Position of the Head or another authorized person of the
Higher Education (Research) Institution

Rector

/Печатка/

Графік теоретичного та практичного навчання з вказанням термінів перебування здобувачів освіти на підприємстві та в закладі освіти

Відокремлений структурний підрозділ
Одеського технологічного фахового коледжу
Національного університету харчових технологій

ПОГОДЖЕНО
Заступник директора з НРР _____
"__" ____ 20__ р.

Знак в квадратік _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу _____
"__" ____ 20__ р.

№	Напрямок освіти / спеціальності	Листопад		Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Листопад				Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
		20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Робочий навчальний план з розподілом годин

V. План освітнього процесу

№ з/п	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами					Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин на тиждень за курсами і семестрами																
		Екзамени	Задіж	Курсові		Загальний обсяг		Всього	Аудиторних у тому числі				7 семестр		8 семестр		Семестри		Кількість тижнів в семестрі		обсяги вивчення дисциплін									
				проекти	роботи				Лекції	Практич./Семін	Лабораторні	Самостійна робота	Коледж	Підприємство	Коледж	Підприємство	Разом	НПЛАН заг обсяг 7 сем	Коледж	Підприємство	Разом	НПЛАН заг обсяг 8 сем								
																							Кількість тижнів в семестрі		обсяги вивчення дисциплін					
																							5	14	9	12	Коледж	Підприємство	Разом	НПЛАН заг обсяг 7 сем
2. Компоненти освітньо-професійної програми																														
2.1. Обов'язкові компоненти освітньо-професійної програми																														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23								
2.1.5	Фізичне виховання		5,6,7			4	120	72	6	66		48		1			0	14	14	16		0	0							
2.1.15	Автоматизація виробничих процесів		6,7	7		6	180	126	82	30	14	54	6	2			30	28	58	56		0	0							
2.1.16	Промислові контролери		7,8			4	120	66	26	28	12	54	6	1	2	1	30	14	44	40	18	12	30	26						
2.1.17	Комп'ютерні та промислові мережі		7,8			4	120	68	58		10	52	3	0	3	1	15	0	15	16	27	12	39	52						
2.1.19	Основи проектування систем автоматизації		7,8			5	150	97	73	24		53	4	1	4	1	20	14	34	32	36	12	48	65						
2.1.21	Монтаж та налагодження технічних засобів автоматизованих систем	8	6,7	8		9	270	158	78	20	60	112	2	1	5	1	10	14	24	24	45	12	57	78						
2.1.24	Технологічна практика		7			10	300	240		240		60					0	0	0	0	0	0	0	0						
2.1.25	Переддипломна практика		8			4	120	90		90		30					0	0	0	0	0	0	0	0						
	Всього:					46	1380	917	323	498	96	463	21	6	14	4	105	84	189	184	126	48	174							
3. Вибіркові компоненти освітньо-професійної програми																														
3.1. Вибірковий блок 1																														
3.1.11	Експлуатація та ремонт технічних засобів автоматизованих систем	7	6			7	210	102	42		60	108	1	2			5	28	33	32				0						
	Всього:	2	8			7	210	102	42	0	60	108	1	1	0	0	5	28	33	32	0	0								
3.2. Вибірковий блок 2																														
3.2.5	Інформаційно-вимірювальні комплекси АСУТП		7,8			5	150	89	53	12	24	61	5	0	4	1	25	0	25	24	36	12	48	65						
3.2.9	Економіка, планування та організація діяльності підприємства	8				6	180	104	80	24		76		0	12			0	0	0	108	0	108	104						
	Всього:	1	3			11	330	193	133	36	24	137	5	0	16	1	25	0	25	24	144	12	156	169						
4. Агестація																														
4.1	Захист дипломного проекту	8																												
4.1.2	Дипломне проектування					9	270	180		180		90																		
	Всього:	1				73	2190	1392	498	714	180	798	27	7	30	5	135	112	247	240										

Додаток 15

Додаток до договору № _____
від «_____» _____ 20__р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор СТФК НУХТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор підприємства

**Програма практичного навчання на виробництві
здобувачів освіти 4- го курсу спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»**

№ з/п	Навчальна дисципліна, її мета	Теми для вивчення на робочому місці	Кількість годин	Програмні результати навчання	Визначення результатів
1	«Автоматизація виробничих процесів» Мета дисципліни полягає в підготовці студента до самостійного розв'язання задач з автоматизації виробничими процесами в харчовій промисловості з використанням сучасних технічних засобів і, насамперед, індустріальних та офісних комп'ютерів та мікропроцесорних контролерів.	Загальний обсяг	56	ПРН02. Розуміти суть процесів, що відбуваються в об'єктах автоматизації технологічного виробництва та вміти проводити аналіз об'єктів автоматизації і обґрунтовувати вибір структури, алгоритмів та схем керування ними на основі результатів дослідження їх властивостей; ПРН14. Вміти виконувати роботи з проектування комп'ютерно-інтегрованих систем та систем автоматизації, знати зміст і правила оформлення проектних матеріалів, склад проектної документації та послідовність виконання проектних робіт з врахуванням вимог відповідних нормативно-правових документів та міжнародних стандартів.	Іспит, індивідуальна робота, курсовий проект, кваліфікаційна робота
		в т.ч.:			
		Тема Автоматизація типових виробничих процесів	16	Знати особливості та принцип роботи типових виробничих процесів на виробництві. Знати сфери та приклади застосування основних компонентів типових виробничих процесів.	Індивідуальна робота
		Практична робота. Розробка схеми автоматизації технологічного процесу за індивідуальним завданням.	4	Розробляти схеми автоматизації у відповідності до нормативних документів, в тому числі за допомогою систем автоматизованого проектування. Проводити аналіз та розрахунок автоматичних систем регулювання та управління для конкретних об'єктів	Усний захист роботи, оформлення результатів, індивідуальна робота
	Всього за дуальною формою навчання		20		

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
3. Про фахову передвищу освіту : Закон України від 06.06.2019 № 2745-VII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>.
4. Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80#Text>.
5. План заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 214. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2019-%D1%80#Text>.
7. Про впровадження елементів дуальної системи навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.03.2015 № 298. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0916729-17#Text>
8. Про створення робочої групи з реалізації I та II етапів Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти у вищій та фаховій передвищій освіті : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.02.2019 № 175 URL : <file:///C:/Users/nmcad/Downloads/5c6d59db7e930947643067.pdf>
9. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності: постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>
10. Щодо запровадження пілотного Проєкту в закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 15.10.2019 № 1296. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5dc/967/482/5dc96748213fc874879880.pdf>
11. Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 15.10.2019 № 1296 : Наказ Міністерства освіти і науки

України від 15.09.2021 № 991. URL : https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2019/09/nakaz-mon-991-15.09.2021-zminy-do-1296-1_compressed.pdf

12. Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.04.2023 № 426. URL: <https://onedrive.live.com/?authkey=%21AGf8vTrg5F%2DMV4g&id=AA7825D87155CC49%212324&cid=AA7825D87155CC49&parId=root&parQt=sharedby&o=OneUp>

13. Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/polozhennya-pro-dualnu-formu-zdobuttya-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyiosviti-zareyestrovano-v-minyusti>

14. Положення про практичну підготовку здобувачів фахової передвищої освіти. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/re40111>

15. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/1648.pdf>

16. Розроблення освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувачів фахової передвищої освіти» : методичні рекомендації. URL: https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2022/06/21062022_mr_compressed-1.pdf

17. Інструмент WBL (work-based learning). E-learning». Навчання на робочому місці. URL: <https://wbltraining.eu/?lang=uk>

18. Давліканова О. Б., Іщенко Т. Д., Чайковська А. Б. Аналітичний звіт за результатами першого року проведення експерименту із запровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти відповідно до наказу МОН від 15.10.2019 №1296 «Щодо запровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти». Київ, 2020. 96 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/28/zvitza20192020nrshchodorealizatsiyidualnohonavchannya.pdf>

19. Аналітичний звіт «Думки здобувачів про дуальну освіту» за результатами дослідження обізнаності здобувачів освіти про дуальну

форму здобуття освіти та досвіду участі у пілотному проекті із її запровадження на рівні фахової передвищої та вищої освіти України / Бучинська О.В., Давліканова О.Б., Лилик І.В., Чайковська А.Б. Київ : Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, 2020. 110 с. URL: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/17747.pdf>

20. Аналітичний звіт «Думки роботодавців про дуальну освіту» за результатами дослідження обізнаності роботодавців про дуальну форму здобуття освіти та досвіду участі у пілотному проекті із її запровадження на рівні фахової передвищої та вищої освіти України / Бучинська О.В., Давліканова О.Б., Лилик І.В., Чайковська А.Б. Київ: Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, 2020. 100 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/11/10/Dualna_2_2%20edit%206-11.pdf

21. Аналітичний звіт за результатами другого року пілотного проекту в закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2021/12/08/Zvit.za.2.rik.Pilot.projekt.Dual.osv.2020-2021.pdf>

22. Аналітичний звіт за результатами третього року пілотного проекту, що реалізується відповідно до наказу МОН від 15.10.2019 № 1296 «Щодо запровадження пілотного проекту в закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» / Бучинська О., Давліканова О., Іщенко Т., Лилик І., Чайковська А., Яшкіна О. Київ : ТОВ «Вістка», 2022. 100 с.

23. Онтологія дуальної освіти: досвід Німеччини та України / Бугайчук В., Давліканова О., Лилик І. та ін. Київ : ТОВ «Вістка», 2022. 240 с.

24. Дослідження потенціалу дуальної форми здобуття освіти для переміщених закладів вищої освіти внаслідок воєнної агресії російської федерації. Аналітичний звіт / Бучинська О., Давліканова О., Лилик І., Яшкіна О. Київ : Українська Асоціація Маркетингу, 2023. 183 с.

25. Орієнтовна програма підготовки наставників на підприємствах, в установах, організаціях, компаніях, товариствах різних організаційно-правових форм і форм власності / Бугайчук В., Чайковська А., Хрустальова О.

26. Методичні рекомендації щодо запровадження наставництва (затверджено наказом Міністерства соціальної політики України

11.10.2017 № 1611). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1611739-17#Text>

27. Про внесення змін до постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»: постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 347. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>

28. Інструментарій щодо впровадження дуальної форми здобуття освіти. URL: <https://era-ukraine.org.ua/instrumentariy-shchodo-vprovadzhennia-dualnoi-formy-zdobuttia-osvity-dfzo/>

29. Дуальна освіта : методичні рекомендації. URL: <https://era-ukraine.org.ua/dualna-osvita-metodychni-rekomendatsii/>

30. Рекомендаційні листи та роз'яснення Міністерства освіти і науки України: «Про методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах» (лист № 1/9-119 від 26 лютого 2010 року) та «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році» (лист № 1/9-126 від 13 березня 2015 року)

31. Хассенплюг Ханс Георг. Система аграрної дуальної освіти в Німеччині – опції для України : звіт з аграрної політики. Київ, 2017.

32. Штанько Я. Положення про дуальну форму здобуття освіти прийнято: що далі? URL: <https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2023/07/prezentacziya-30.06.2023.pdf>

33. Ніколаєнко О. Впровадження дуальної форми здобуття освіти у Смілянському технологічному фаховому коледжі НУХТ. URL: https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2023/10/3-10-2023-vsp-stfk-nuht_compressed.pdf

34. Швабій К. Дуальна освіта: маленькі кроки до вирішення глобальних проблем. URL: https://lb.ua/blog/kostiantyn_shvabii/489960_dualna_osvita_malenki_kr_oki.html

35. Шумілова О. Дуальна форма навчання: що це і чому за нею майбутнє вищої освіти в Україні. URL: <https://gosta.media/nauka-ta-osvita/dualna-forma-osvity-shcho-tse-i-chomu-za-neiu-majbutnie-vyshchoi-osvity-v-ukraini/>

36. Як сприяти співпраці між університетами та бізнесом? Аналітична записка. Центр економічної співпраці. URL: <http://surl.li/khyat>

37. Галан-Мурос Вікторія, Плева Каролін. Що сприяє та стримує співпрацю між університетами та бізнесом у країнах Європи? Комплексна оцінка. *Управління науково-дослідною діяльністю*. 2016. №46. Вип. 2. С. 369–382

38. Нікітіна Г. Що таке дуальна освіта і чи справді це «добре забуте старе»? URL: <https://sukhari.com.ua/shho-take-dualna-osvita-i-chi-spravdi-tse-dobre-zabute-stare.html>

39. Давліканова О.Б. Розвиток менеджменту дуальної вищої освіти в Україні. 2021. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/84101/5/diss_Davlikanova.pdf

40. Berufsbegleitendes Studium: Alle Infos zu Fernstudium, Abendstudium und Co. URL: <https://www.studieren-berufsbegleitend.de/berufsbegleitendes-studium/>

41. Maschke K. Das duale Studium als Exportmodell. DAAD. 2015. URL: https://www2.daad.de/medien/der-daad/analysen-studien/final_blickpunkt_duales_studium.pdf

42. Empfehlung des Hauptausschusses des Bundesinstituts für Berufsbildung vom 21. Juni 2017 zum dualen Studium. BiBB. 2017. URL: <https://www.bibb.de/dokumente/pdf/HA169.pdf>

43. Empfehlungen zur Entwicklung des dualen Studiums : Wissenschaftsrat. Drs. 3479-13. Mainz, 2013. S. 28. URL: <https://www.wissenschaftsrat.de/download/archiv/3479-13.pdf>

44. Горбачов С. Через проблеми з освітою Україна втратить відчутну частку ВВП. URL: <https://thepage.ua/ua/economy/shkola-v-ukrayini-vpliv-vijni-i-yevropejskogo-dosvidu-intervyu-z-osvitnim-ombudsmenom>

КОНЦЕПТ РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

**Методичний посібник
з організації та підготовки фахівців
за дуальною формою здобуття освіти
в закладах вищої та фахової передвищої освіти**

За загальною редакцією
Т. ІЩЕНКО, Я. ШТАНЬКА

Науково-методичний центр ВФПО
03151, Київ-151, вул. Смілянська, 11

Підписано до друку 08.11.2023. Формат 210×297 $\frac{1}{16}$.
Гарнітура Palatino Linotype. Папір офс. Друк офс.